

Оквирни споразум о финансијском партнерству

ИЗМЕЋУ

РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

КОЈУ ЗАСТУПА

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

И

ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

О

**ПРАВИЛИМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ОКВИРУ
ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕТПРИСТУПНУ ПОМОЋ
(ИПА III)**

САДРЖАЈ

<u>ОДЕЉАК I</u>	<u>ОПШТЕ ОДРЕДБЕ</u>	110
<u>Члан 1</u>	<u>Тумачење</u>	110
<u>Члан 2</u>	<u>Делимично неважеће одредбе и ненамерне празнине</u>	110
<u>Члан 3</u>	<u>Дефиниције</u>	110
<u>Члан 4</u>	<u>Сврха и обим</u>	111
<u>Члан 5</u>	<u>Општи принципи финансијске помоћи у оквиру ИПА III</u>	111
<u>Члан 6</u>	<u>Улога Националног ИПА координатора</u>	113
<u>Члан 7</u>	<u>Методе спровођења</u>	113
<u>Члан 8</u>	<u>Финансијски споразуми</u>	114
<u>Члан 9</u>	<u>Секторски споразуми</u>	114
<u>ОДЕЉАК II</u>	<u>ПРАВИЛА ИНДИРЕКТНОГ УПРАВЉАЊА ОД СТРАНЕ</u> <u>КОРИСНИКА ИПА II</u>	115
<u>ПОДОДЕЉАК I</u>	<u>СИСТЕМИ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ</u>	115
<u>Члан 10</u>	<u>Успостављање структура и органа за индиректно управљање од стране корисника ИПА III</u>	115
<u>Члан 11</u>	<u>Функције и одговорности структура и органа</u>	116
<u>ПОДОДЕЉАК II</u>	<u>ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПОВЕРАВАЊЕ</u> <u>ЗАДАТАКА У ВЕЗИ СА СПРОВОЂЕЊЕМ БУЏЕТА КОРИСНИКУ</u> <u>ИПА III</u>	116
<u>Члан 12</u>	<u>Услови за поверавање задатака у вези са спровођењем буџета кориснику ИПА III</u>	116
<u>Члан 13</u>	<u>Поверавање задатака у вези са спровођењем буџета</u>	117
<u>Члан 14</u>	<u>Мере у случају неусаглашености Управљачке структуре и Управљачких органа и Посредничких тела са чланом 12. став 2. и 3. и Анексом Б</u>	118
<u>Члан 15</u>	<u>Суспензија или обустављање делова Финансијског споразума који се односе на поверене задатке спровођења буџета</u>	118
<u>ОДЕЉАК III</u>	<u>ПРАВИЛА О ПРОГРАМИРАЊУ</u>	119
<u>Члан 16</u>	<u>Програмирање помоћи</u>	119
<u>Члан 17</u>	<u>Усвајање и измене и допуне Програма</u>	120
<u>ОДЕЉАК IV</u>	<u>ПРАВИЛА О СПРОВОЂЕЊУ</u>	121
<u>ПОДОДЕЉАК I</u>	<u>ОПШТА ПРАВИЛА И НАЧЕЛА СПРОВОЂЕЊА</u>	121
<u>Члан 18</u>	<u>Правила у вези са јавним набавкама, доделом бесповратних средстава и другим процедурама</u>	121
<u>Члан 19</u>	<u>Правила о националности и пореклу у оквиру процедура јавних набавки, доделе бесповратних средстава и других врста подршке</u> ...	122
<u>Члан 20</u>	<u>Учешће у програмима и агенцијама Уније</u>	123
<u>Члан 21</u>	<u>Начела спровођења буџетске подршке кориснику ИПА III</u>	123
<u>Члан 22</u>	<u>Начела спровођења твининг програма</u>	123
<u>ПОДОДЕЉАК II</u>	<u>ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВИДЉИВОСТ</u>	124
<u>Члан 23</u>	<u>Информисање, јавност и транспарентност</u>	124
<u>Члан 24</u>	<u>Стратешка комуникација и видљивост</u>	124

<u>ПОДОДЕЉАК III</u>	<u>ЗАШТИТА И ПОВЕРЉИВОСТ ПОДАТАКА</u>	125
<u>Члан 25</u>	<u>Заштита података</u>	125
<u>Члан 26</u>	<u>Поверљивост</u>	126
<u>ПОДОДЕЉАК IV</u>	<u>ДОДЕЉИВАЊЕ ОЛАКШИЦА И ОПОРЕЗИВАЊЕ</u>	126
<u>Члан 27</u>	<u>Додељивање олакшица за спровођење Програма и извршење уговора</u> 126	
<u>Члан 28</u>	<u>Правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним накнадама</u>	127
<u>ОДЕЉАК V</u>	<u>ПРАВИЛА ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА ИПА III ПОМОЋИ</u>	131
<u>ПОДОДЕЉАК I</u>	<u>ОПШТЕ ОДРЕДБЕ</u>	131
<u>Члан 29</u>	<u>Прихватљивост трошкова</u>	131
<u>Члан 30</u>	<u>Суфинансирање у оквиру ИПА III програма</u>	131
<u>ПОДОДЕЉАК II</u>	<u>ПРАВИЛА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ОД СТРАНЕ КОРИСНИКА ИПА III</u>	131
<u>Члан 31</u>	<u>Посебна правила о прихватљивости трошкова у оквиру ИПАРД програма</u> 131	
<u>Члан 32</u>	<u>Ревизорски траг</u>	132
<u>Члан 33</u>	<u>Плаћања доприноса Уније</u>	132
<u>Члан 34</u>	<u>Предфинансирање</u>	133
<u>Члан 35</u>	<u>Међуплаћања</u>	133
<u>Члан 36</u>	<u>Изравнање коначног салда</u>	134
<u>Члан 37</u>	<u>Отказивање неискоришћених средстава у случају вишегодишњих Програма</u> 134	
<u>Члан 38</u>	<u>Прекид плаћања</u>	135
<u>Члан 39</u>	<u>Обустава плаћања</u>	135
<u>Члан 40</u>	<u>Повраћај средстава</u>	135
<u>Члан 41</u>	<u>Финансијске исправке од стране корисника ИПА III</u>	136
<u>Члан 42</u>	<u>Испитивање и прихватање рачуна</u>	136
<u>Члан 43</u>	<u>Финансијске корекције Комисије</u>	136
<u>Члан 44</u>	<u>Поступак за финансијске корекције</u>	137
<u>Члан 45</u>	<u>Поновно коришћење доприноса Уније</u>	137
<u>Члан 46</u>	<u>Отплата</u>	138
<u>ПОДОДЕЉАК III</u>	<u>ЗАТВАРАЊЕ ПРОГРАМА ИЛИ ДЕЛА ПРОГРАМА</u>	138
<u>Члан 47</u>	<u>Затварање Програма или дела Програма реализованог у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III</u>	138
<u>Члан 48</u>	<u>Затварање програма или дела програма реализованог у оквиру система директног управљања и индиректног управљања са субјектима који нису корисници ИПА III</u>	138
<u>Члан 49</u>	<u>Чување докумената</u>	138
<u>ПОДОДЕЉАК IV</u>	<u>НАДЗОР, КОНТРОЛА, РЕВИЗИЈА И ЗАШТИТА ФИНАНСИЈСКИХ ИНТЕРЕСА</u>	139
<u>Члан 50</u>	<u>Надзор, контрола и ревизија које спроводе Комисија, Европска канцеларија за борбу против превара и Европски ревизорски суд</u>	139
<u>Члан 51</u>	<u>Заштита финансијских интереса Уније</u>	141
<u>ОДЕЉАК VI</u>	<u>ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ</u>	143
<u>ПОДОДЕЉАК I</u>	<u>ПРАЋЕЊЕ</u>	143
<u>Члан 52</u>	<u>Одбор за праћење ИПА</u>	143

<u>Члан 53</u>	<u>Секторски одбор за праћење</u>	144
<u>ПОДОДЕЉАК II ВРЕДНОВАЊЕ</u>		145
<u>Члан 54</u>	<u>Вредновање помоћи ИПА III</u>	145
<u>Члан 55</u>	<u>Вредновања која спроводи Комисија</u>	146
<u>Члан 56</u>	<u>Вредновање које спроводи корисник ИПА III у оквиру система индиректног управљања</u>	146
<u>ПОДОДЕЉАК III ИЗВЕШТАВАЊЕ</u>		147
<u>Члан 57</u>	<u>Додатне дефиниције у вези извештавања</u>	147
<u>Члан 58</u>	<u>Језик и формат</u>	147
<u>Члан 59</u>	<u>Општи захтеви који се односе на извештавање од стране Националног ИПА координатора</u>	147
<u>Члан 60</u>	<u>Захтеви који се односе на извештавање од стране Националног ИПА координатора у индиректном управљању од стране корисника ИПА III</u>	148
<u>Члан 61</u>	<u>Захтеви који се односе на извештавање од стране Националног службеника за одобравање у индиректном управљању од стране корисника ИПА III</u>	148
<u>Члан 62</u>	<u>Захтеви који се односе на извештавање од стране Управљачких органа у индиректном управљању од стране корисника ИПА III</u>	149
<u>Члан 63</u>	<u>Захтеви који се односе на извештавање од стране Ревизорског органа у индиректном управљању од стране корисника ИПА III</u>	150
<u>ОДЕЉАК VII ОДРЕДБЕ О ПРОГРАМИМА ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ</u>		151
<u>ПОДОДЕЉАК I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ</u>		151
<u>Члан 64</u>	<u>Облици прекограничне сарадње</u>	151
<u>Члан 65</u>	<u>Додатне дефиниције за прекограничну сарадњу</u>	151
<u>Члан 66</u>	<u>Суфинансирање</u>	151
<u>ПОДОДЕЉАК II ПРАВИЛА ПРОГРАМИРАЊА</u>		152
<u>Члан 67</u>	<u>Тематски приоритети и концентрација ИПА III прекограничне сарадње</u> 152	
<u>Члан 68</u>	<u>Географска покривеност</u>	152
<u>Члан 69</u>	<u>Припрема, оцена, одобравање и измена и допуна програма прекограничне сарадње</u>	152
<u>Члан 70</u>	<u>Билатерални споразуми између корисника ИПА III који се односе на управљање програмима прекограничне сарадње који се спровode по моделу индиректног управљања</u>	153
<u>ПОДОДЕЉАК III ОПЕРАЦИЈЕ</u>		153
<u>Члан 71</u>	<u>Одабир операција</u>	153
<u>Члан 72</u>	<u>Корисници</u>	154
<u>Члан 73</u>	<u>Техничка помоћ</u>	154
<u>ПОДОДЕЉАК IV СПРОВОЂЕЊЕ</u>		155
<u>Члан 74</u>	<u>Модалитети спровођења</u>	155
<u>ПОДОДЕЉАК V ПРОГРАМСКЕ СТРУКТУРЕ И ОРГАНИ ПРОГРАМА И ЊИХОВЕ ОДГОВОРНОСТИ</u>		155
<u>Члан 75</u>	<u>Структуре и органи за управљање ПГС</u>	155
<u>Члан 76</u>	<u>Структуре прекограничне сарадње и Управљачки орган</u>	155
<u>Члан 77</u>	<u>Ревизорски орган</u>	157
<u>Члан 78</u>	<u>Заједнички одбор за праћење (ЗОП)</u>	157

<u>Члан 79</u>	<u>Заједнички технички секретаријат (ЗТС)</u>	158
<u>ПОДОДЕЉАК VI ИЗВЕШТАВАЊЕ</u>		159
<u>Члан 80</u>	<u>Годишњи и завршни извештаји о спровођењу (реализацији)</u>	159
<u>ОДЕЉАК VIII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ</u>		159
<u>Члан 81</u>	<u>Комуникација</u>	159
<u>Члан 82</u>	<u>Консултације</u>	159
<u>Члан 83</u>	<u>Примењиви прописи, решавање спорова</u>	160
<u>Члан 84</u>	<u>Спорови са трећим странама</u>	161
<u>Члан 85</u>	<u>Обавештења</u>	162
<u>Члан 86</u>	<u>Анекси</u>	162
<u>Члан 87</u>	<u>Ступање на снагу</u>	162
<u>Члан 88</u>	<u>Важење Оквирног споразума за ИПА II</u>	162
<u>Члан 89</u>	<u>Измене и допуне</u>	162
<u>Члан 90</u>	<u>Суспензија од стране Комисије и престанак важења</u>	162
<u>Члан 91</u>	<u>Рестриктивне мере ЕУ</u>	163
<u>АНЕКС А</u>		165
<u>АНЕКС Б</u>		174
<u>АНЕКС В</u>		181
<u>АНЕКС Г</u>		182
<u>АНЕКС Д</u>		188
<u>АНЕКС Ђ</u>		192
<u>Анекс Е</u>		195
<u>АНЕКС Ж</u>		198

Европска комисија, у даљем тексту „Комисија“, која делује за и у име Европске уније, с једне стране,

и

Влада Републике Србије која заступа Републику Србију, у даљем тексту „Корисник ИПА III“

с друге стране,

и заједно, (у даљем тексту: „Стране”)

С обзиром на то:

- (1) да Уредба (ЕУ) 2021/1529 Европског парламента и Савета¹ (у даљем тексту „Уредба о ИПА III”) успоставља правни основ за пружање финансијске помоћи корисницима које су наведени у Анексу I Уредбе о ИПА III (у даљем тексту: „Корисници ИПА III”).
- (2) да Уредба о ИПА III има за циљ да подржи Кориснике ИПА III у усвајању и спровођењу политичких, институционалних, правних, административних, социјалних и економских реформи неопходних у процесу усклађивања са вредностима Уније и постепеног усаглашавања са правилима, стандардима, политикама и праксама Уније („*acquis*”), у циљу стицања чланства у Европској унији, тиме доприносећи њиховој стабилности, безбедности и просперитету.
- (3) да ће се у складу са чланом 9. став 1. Уредбе о ИПА III, Одељак III Главе II Уредбе (ЕУ) 2021/947² (у даљем тексту „Уредба о *NDICI*“) примењивати на Уредбу о ИПА III, са изузетком члана 28, став 1. те Уредбе.
- (4) да члан 130. Уредбе (ЕУ, Еуратом) 2018/1046 Европског парламента и Савета³ („Финансијска уредба“) даје основ Комисији да успостави оквирни споразум о финансијском партнерству са правилима за дугорочну сарадњу са корисницима.
- (5) да је Комисија 15. децембра 2021. године усвојила Уредбу Комисије о спровођењу (ЕУ) 2021/2236 о посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) 2021/1529 Европског парламента и Савета којом је успостављен Инструмент за претприступну помоћ (ИПА III)⁴, (у даљем тексту „Уредба о спровођењу ИПА III“) која утврђује важеће одредбе о управљању и контроли.

¹ Уредба (ЕУ) 2021/1529 Европског парламента и Савета од 15. септембра 2021. године о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) (СЛ Л 330, 20.9.2021, стр. 1).

² Уредба (ЕУ) 2021/947 Европског парламента и Савета од 9. јуна 2021. године о успостављању Инструмента за суседство, развој и међународну сарадњу – Глобална Европа, којим се мења и ставља ван снаге Одлука бр. 446/2014/ЕУ Европског парламента и Савета и стављају ван снаге Уредба (ЕУ) 2017/1601 Европског парламента и Савета и Уредба Савета (ЕЗ, Еуратом) бр. 480/2009 (СЛ Л 209, 14.6.2021, стр 1).

³ Уредба (ЕУ, Еуратом) 2018/1046 Европског парламента и Савета од 18. јула 2018. године о финансијским правилима која се примењују на општи буџет Уније којом се мењају Уредбе (ЕУ) бр. 1296/2013, (ЕУ) бр. 1301/2013, (ЕУ) бр. 1303/2013, (ЕУ) бр. 1304/2013, (ЕУ) бр. 1309/2013, (ЕУ) бр. 1316/2013, (ЕУ) бр. 223/2014, (ЕУ) бр. 283/2014 и Одлука бр. 541/2014/ЕУ и ставља ван снаге Уредба (ЕУ, Еуратом) бр. 966/2012 (СЛ Л 193, 30.7.2018, стр. 1).

⁴ Уредба Комисије о спровођењу (ЕУ) 2021/2236 о посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) 2021/1529 Европског парламента и Савета о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III), СЛ Л 450/10, 16.12.2021, стр. 10.

СПОРАЗУМЕЛЕ СУ СЕ КАКО СЛЕДИ:

ОДЕЉАК I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1 Тумачење

- (1) Изрази који се користе у овом Споразуму имају, осим у случају да је у овом Споразуму изричито другачије одређено, исто значење које им је додељено у Уредби о Инструменту за суседство, развој и међународну сарадњу (у даљем тексту: Уредба о *NDICI*), Уредби о ИПА III и Уредби о спровођењу ИПА III.
- (2) Позивања на овај споразум представљају позивања на Споразум са изменама, допунама или заменама његових одредби које се могу усвојити, осим у случају да је овим споразумом изричито другачије одређено.
- (3) Наслови у овом Споразуму немају правни значај и не утичу на његово тумачење.

Члан 2 Делимично неважеће одредбе и ненамерне празнине

Ако нека одредба овог Споразума постане неважећа или ако овај Споразум садржи ненамерне празнине, то нема утицаја на важење других одредби овог Споразума. Стране ће евентуалну неважећу одредбу заменити важећом одредбом која је најприближнија сврси и намени одредаба неважеће одредбе. Стране ће попунити сваку евентуалну ненамерну празнину одредбом која у највећој мери одговара сврси и намени овог споразума у сагласности са Уредбом о ИПА III и Уредбом о спровођењу ИПА III.

Члан 3 Дефиниције

За потребе овог Споразума примењиваће се следеће дефиниције:

- (а) „Програм” представља годишњи или вишегодишњи акциони план или меру како је предвиђено чланом 9. Уредбе о ИПА III и одредбама Поглавља III Наслова II Уредбе о *NDICI*;
- (б) „Корисник ИПА III” представља једног од корисника наведених у Анексу I Уредбе (ЕУ) 2021/1529 о ИПА III;
- (в) „Секторски споразум” представља споразум закључен између Комисије и корисника ИПА III који регулише спровођење конкретног програма ИПА III, тиме што утврђује правила и процедуре које треба применити у конкретном случају, а која нису саставни део овог споразума као ни финансијских споразума;
- (г) „Финансијски споразум” представља годишњи или вишегодишњи споразум закључен између Комисије и корисника ИПА III у циљу спровођења финансијске помоћи у оквиру ИПА III;
- (д) „Орган” представља јавни субјект или тело корисника ИПА III или државе чланице на централном, регионалном или локалном нивоу;
- (ђ) „Велики пројекат” представља пројекат који се састоји од низа радова, активности или услуга које имају за циљ постизање коначног и неподељеног задатка прецизне економске или техничке природе, са прецизно дефинисаним циљевима и чији укупни трошкови премашују предмет подршке који је утврђен у релевантном секторском или финансијском споразуму;

- (е) „Одрживост ИПА III помоћи” означава степен у којем резултати који су остварени и чијем постизању је допринела финансијска помоћ настављају да трају или ће се наставити након што се период спровођења акције заврши;
- (ж) „Прималац“ је корисник бесповратне помоћи (укључујући и твининг извођача), извођач у оквиру уговора о услугама, набавци или радовима, корисник у оквиру програма прекограничне сарадње, уговорна страна у оквиру споразума о доприносу у индиректном управљању, или било које физичко или правно лице које прима финансијску помоћ;
- (з) „Финансијска година” представља период од 1. јануара до 31. децембра једне конкретне године као што је дефинисано у члану 9. Финансијске уредбе.

Члан 4 Сврха и обим

- (1) У циљу пружања подршке кориснику ИПА III у усвајању и спровођењу политичких, институционалних, правних, административних, друштвених и економских реформи које су део прогресивног усклађивања са вредностима, правилима, стандардима, политикама, и праксама Уније у циљу чланства у Унији, Стране су сагласне да спроводе активности у оквиру тематских приоритета дефинисаних у члану 3. став 3. и 4. и Анекса II и III Уредбе о ИПА III, и да доприносе постизању специфичних циљева дефинисаних у члану 3. став 2. предметне Уредбе.
- (2) Програми се финансирају и спроводе у складу са правним, административним и техничким оквиром који је успостављен овим Споразумом а даље разрађен секторским или финансијским споразумима у случајевима када су детаљнија правила потребна.
- (3) Одредбе које су утврђене овим Споразумом примењују се на програме финансиране у оквиру ИПА III у складу са Уредбом о ИПА III.
- (4) Одредбе које су утврђене овим Споразумом неће се примењивати на програме прекограничне сарадње између једног или више корисника ИПА III са једном или више држава чланица, на транснационалне и међурегионалне програме сарадње или мере које су успостављене и које се спроводе на основу Уредбе (ЕУ) 2021/1059 Европског парламента и Савета⁵ („*Interreg* Уредба”), осим у случају да финансијски споразум тог конкретног програма експлицитно упућује на овај Споразум или неку од његових посебних одредби.
- (5) Администрација корисника ИПА III спровешће све неопходне кораке како би се олакшало спровођење програма.
- (6) Овај Споразум примењује се на све секторске и финансијске споразуме који су закључени између Страна а тичу се пружања финансијске помоћи у склопу Уредбе о ИПА III.

Члан 5 Општи принципи финансијске помоћи у оквиру ИПА III

- (1) Помоћ која је обезбеђена у оквиру ИПА III ће се пружати у складу са оквиром политике проширења коју утврђују Европски савет и Савет министара, као и узимајући у обзир комуникацију Комисије о Стратегији проширења и Извештаје који су саставни део годишњег пакета проширења Комисије, као и релевантне одлуке Европског парламента.

⁵ Уредба (ЕУ) 2021/1059 Европског парламента и Савета од 24. јуна 2021. године о посебним одредбама за циљ Европске територијалне сарадње (*Interreg*) подржан од стране Европског фонда за регионални развој и екстерних инструмената финансирања (СЛ Л 231, 30.6.2021, стр. 94).

(2) За финансијску помоћ коју пружа Унија у оквиру ИПА III важе следећа начела:

- (а) поштовање принципа кохерентности, комплементарности, координације, концентрације, власништва, партнерства и „ненаношења штете“; усклађеност са буџетским начелима утврђеним у Финансијској уредби;
 - (б) усаглашеност са политикама Уније и подршком постепеном усклађивању са правним тековинама ЕУ (*acquis*);
 - (в) корисник ИПА III ће обезбедити одрживост ИПА III помоћи;
 - (г) помоћ корисницама ИПА III ће узети у обзир лекције научене у склопу спровођења претходних инструмената за претприступну помоћ;
 - (д) ИПА III помоћ се обезбеђује у партнерству са корисником ИПА III на основу програмског оквира ИПА III, уз осигурање примене принципа власништва корисника ИПА III над програмирањем и спровођењем ИПА III помоћи;
 - (ђ) помоћ корисницама ИПА III ће осигурати континуитет са секторским приступом који има за циљ повећање кохерентности између националних стратегија, секторских политика, расподеле ресурса и праксе потрошње. У оквиру ИПА III ће се наставити фокус на осигуравању кохерентности између секторских реформи и хоризонталног планирања националне политике, праћења, извештавања и оквира управљања јавним финансијама;
 - (е) адекватна видљивост ИПА III помоћи ће бити проактивно обезбеђена и промовисана;
 - (ж) било каква дискриминација заснована на полу, расном или етничком пореклу, вероисповести или уверењу, инвалидитету, старости или сексуалној опредељености мора бити спречена током спровођења помоћи;
 - (з) помоћ ће бити планирана са јасним и проверљивим циљевима, који треба да се постигну у датом периоду. Постигнути резултати ће бити процењени на основу показатеља; ови показатељи треба да буду релевантни, прихваћени, кредибилни, лаки за праћење и робусни (енгл. RACER), као и специфични, мерљиви, остварљиви, реалистични и временски ограничени (енгл. SMART);
 - (и) ИПА III помоћ ће се разликовати по обиму и интензитету у зависности од учинка корисника ИПА III, посебно ће бити узета у обзир посвећеност и напредак у спровођењу реформи, као и потребама за подршком. У процени учинка корисника ИПА III и одлучивању о помоћи која ће бити обезбеђена, посебна пажња ће бити посвећена напорима који се улажу у области владавине права и основних права, демократских институција и реформе јавне управе, као и у области економског развоја и конкурентности. У случају значајног назадовања или сталног изостанка напретка од стране корисника ИПА III у овим областима, које је оцењено на основу мерења у склопу показатеља из члана 7. став 5. Уредбе о ИПА III, обим и интензитет помоћи ће се прилагодити том чињеничном стању.
- (3) Пружање помоћи ИПА III зависи од испуњавања обавеза корисника ИПА III утврђених овим Споразумом и секторским и финансијским

споразумима, ако их буде.

Члан 6 Улога Националног ИПА координатора

- (1) Корисник ИПА III именује Националног ИПА координатора (НИПАК) који ће бити главни партнер Комисији за свеукупан процес координације програмирања, праћења спровођења, вредновања и извештавања о ИПА III помоћи.

НИПАК је дужан да:

- (a) осигура повезаност између коришћења ИПА помоћи и општег процеса приступања;
 - (б) обезбеди општу координацију програмирања, у складу са циљевима и тематским приоритетима програмског оквира ИПА III, праћења спровођења, вредновање и извештавање о ИПА помоћи, укључујући координацију унутар администрације корисника ИПА III као и координацију са другим донаторима;
 - (в) координира учешће корисника ИПА III у релевантним програмима прекограничне сарадње из члана 64. став 2., тачака (а) и (б), и где је могуће, у транснационалним и међурегионалним програмима сарадње из члана 64. става 2., тачке (в). НИПАК може делегирати ове координационе послове координатору за територијалну сарадњу или оперативној структури успостављеној за управљање програмом прекограничне сарадње, по потреби;
 - (г) настоји да осигура да администрација корисника ИПА III предузима све неопходне кораке ради олакшавања спровођења сродних програма.
- (2) НИПАК мора бити високо ранжирани представник Владе или државне управе корисника ИПА III, са одговарајућим овлашћењима.
- (3) Уколико је Европска унија отворила приступне преговоре са корисником ИПА III, НИПАК ће бити постављен на виши положај у националним структурама за координацију приступних преговора.

Члан 7 Методе спровођења

- (1) Помоћ кориснику ИПА III биће обезбеђена, као што је наведено у Финансијској уредби по моделу:
- (a) директног управљања од стране одељења Комисије, укључујући њене кадрове у оквиру Делегација Уније или преко извршних агенција као што је дефинисано у члану 62. став 1. тачка а). Финансијске уредбе;
 - (б) индиректног управљања, при чему Комисија поверава послове спровођења буџета кориснику ИПА III као што је дефинисано у члану 62. став 1. тачка (в) и (з), Финансијске уредбе;
 - (в) индиректног управљања од стране субјеката који нису корисници ИПА III као што је дефинисано у члану 62 став 1. тачка в), подтачке (ii) до (viii), Финансијске уредбе;
 - (г) дељеног управљања са државама чланицама као што је дефинисано у члану 62 став 1., тачка б) Финансијске уредбе за програме прекограничне сарадње и програме транснационалне и међурегионалне сарадње из члана 64. став 2), тачке а) и в) овог Споразума или у мерама које укључују државе чланице Европске

уније и које се спроводе у складу са *Interreg* Уредбом.

Члан 8 Финансијски споразуми

- (1) Уколико одлука о финансирању то захтева, Комисија и корисник ИПА III могу да закључе финансијски споразум у оквиру овог Оквирног споразума о финансијском партнерству у складу са чланом 5. Уредбе о спровођењу ИПА III.
- (2) Уколико се Програми спроводе по моделу индиректног управљања од стране корисника ИПА III, Оквирни споразум о финансијском партнерству, секторски споразум, уколико постоји, и финансијски споразум морају бити потпуно усклађени са чланом 129., чланом 155. став 6. и чланом 158. Финансијске уредбе.
- (3) У случају програма прекограничне сарадње између корисника ИПА III, потписује се јединствен финансијски споразум који се односи на конкретан програм између Комисије и свих корисника ИПА III.
- (4) Правила која се примењују у оквиру спровођења програма прекограничне сарадње између једне или више држава чланица Европске уније и једног или више корисника ИПА III, за међурегионалне, транснационалне и за друге мере утврђују се у финансијском споразуму за конкретан програм прекограничне сарадње који се потписује у складу са *Interreg* Уредбом између корисника ИПА III, Комисије и, где је примењиво, државе чланице која је домаћин Управљачког органа тог конкретног програма прекограничне сарадње.
- (5) Финансијски споразуми ће садржати правила која дају право Комисији да обустави финансијски споразум уколико корисник ИПА III прекрши обавезу која се односи на поштовање људских права, демократских принципа и владавине права као и у озбиљнијим случајевима корупције, или ако ИПА III корисник буде крив за тешко професионално недолично понашање доказано на било који оправдан начин.
- (6) Ако не постоји финансијски споразум, примењиваће се правила садржана у овом Оквирном споразуму о финансијском партнерству.

Члан 9 Секторски споразуми

- (1) Овај Оквирни споразум о финансијском партнерству може бити допуњен секторским споразумима који утврђују посебне одредбе у вези са управљањем и спровођењем ИПА III помоћи у посебним областима политике или програмима.
- (2) Додатни детаљи у вези са програмима руралног развоја биће наведени у одговарајућим секторским споразумима који ће, између осталог, дефинисати мере на основу којих ће се помоћ спроводити.
- (3) У случајевима где постоје, секторски споразуми који се односе на конкретну област политике или програм примењују се на све финансијске споразуме закључене у оквиру те области политике или програма.

**ОДЕЉАК II ПРАВИЛА ИНДИРЕКТНОГ УПРАВЉАЊА ОД СТРАНЕ
КОРИСНИКА ИПА III****ПОДОДЕЉАК I СИСТЕМИ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ****Члан 10 Успостављање структура и органа за индиректно управљање
од стране корисника ИПА III**

- (1) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА III, корисник ИПА III успоставља следеће структуре и органи:
 - (а) Национални ИПА координатор (НИПАК);
 - (б) Национални службеник за одобравање (НАО);
 - (в) Управљачка структура коју успоставља Национални службеник за одобравање (НАО), а чине је Тело за подршку Националном службенику за одобравање и Рачуноводствено тело ;
 - (г) Управљачки органи и Посредничка тела;
 - (д) Ревизорски орган.
- (2) Корисник ИПА III дужан је да обезбеди адекватну поделу надлежности између и унутар структура и органа из става 1. овог члана.
- (3) НАО мора бити високо ранжирани представник владе или државне управе корисника ИПА III са одговарајућим овлашћењима.
- (4) Управљачки орган сваког програма је одговоран за целокупно управљање програмом.
- (5) Управљачки орган ће утврдити једно или више Посредничких тела за обављање послова финансијског управљања конкретним програмом („Посредничка тела за финансијско управљање“).
- (6) Послови финансијског управљања биће одвојени од Управљачког органа. Посредничко тело за финансијско управљање самостално доноси одлуке финансијске природе у оквиру Програма.
- (7) Управљачки орган програма може одредити једно или више Посредничких тела која ће бити одговорна за обављање задатака који се тичу управљања областима политике за коју су надлежни у систему владе или администрације корисника ИПА III („Посредничка тела за управљање политиком“).
- (8) У случају годишњих програма финансираних у склопу ИПА III:
 - (а) Управљачки орган ће бити успостављен у оквиру канцеларије НИПАК-а, са могућим изузетком акција чија је сврха припрема корисника ИПА III за апсорбовање европских структурних и инвестиционих фондова;
 - (б) Субјекти одговорни за области политике које подржава годишњи програм биће одређени као Посредничка тела за управљање политиком.
- (9) У случају програма руралног развоја ИПА III, структуре из става 1. тачка г) овог члана укључују:
 - (а) Управљачко тело ИПА за рурални развој (ИПАРД) које ће бити јавно тело које делује на националном нивоу, задужено за припрему и спровођење акција, одабир мера и осигурање њихове видљивости, координацију, вредновање, праћење и извештавање

о акцији у питању, као што је предвиђено у Анексу А чланом 6а. ИПАРД Управљачким телом управља високи званичник са искључивим одговорностима;

- (б) ИПАРД Агенција, која обавља функције сличне природе као агенција за плаћања у државама чланицама, задужена је за видљивост, одабир пројеката, као и одобравање, контролу и обрачуне обавеза и плаћања и исплате, као што је предвиђено у Анексу А, члан 6б.

Члан 11 Функције и одговорности структура и органа

- (1) Структурама и органима наведеним у члану 10. биће додељене функције и одговорности како је наведено у Анексу А овог Споразума и у обавези су да буду усклађени са оквиром интерне контроле из Анекса Б овог споразума.
- (2) Додељивање специфичних функција и одговорности може бити предвиђено секторским или финансијским споразумима и то у складу са основним приступом који је опредељен за доделу функција и одговорности како је предвиђено у Анексу А овог споразума.
- (3) Када је у случају индиректног управљања од стране корисника ИПА III одређеним лицима или субјектима додељена одговорност за активност у вези са управљањем, спровођењем, контролом, надзором, праћењем, вредновањем, извештавањем или ревизијом акција, корисник ИПА III ће омогућити тим лицима или субјектима обављање дужности у вези са том одговорношћу. Ово укључује, посебно, случајеве у којима не постоји однос хијерархије између тих лица или субјеката и тела који учествују у конкретној активности. Корисник ИПА III ће тим лицима или субјектима обезбедити овлашћење за успостављање:
 - (а) формалних радних договора у вези детаља који се тичу права и обавеза конкретних структура и органа;
 - (б) одговарајућег система за размену информација између њих и заинтересованих тела, укључујући овлашћење да траже информације и право приступа документима и особљу на терену, уколико је неопходно;
 - (в) стандарда који требају бити испуњени и процедура које треба поштовати.

ПОДОДЕЉАК II ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПОВЕРАВАЊЕ ЗАДАТАКА У ВЕЗИ СА СПРОВОЂЕЊЕМ БУЏЕТА КОРИСНИКУ ИПА III

Члан 12 Услови за поверавање задатака у вези са спровођењем буџета кориснику ИПА III

- (1) Закључењем Финансијског споразума Комисија поверава кориснику ИПА III задатке спровођења буџета.
- (2) Приликом управљања средствима ИПА III, корисник ИПА III поштује начела одговорног финансијског управљања, транспарентности, недискриминације и осигурава видљивост ИПА III помоћи. Корисник ИПА III обезбеђује ниво заштите финансијских интереса Европске уније који је једнак нивоу заштите финансијских интереса Уније у случајевима када Комисија директно спроводи ИПА III помоћ, узимајући у обзир посебно, између осталог:

- (a) Природу акције;
 - (б) укључене финансијске ризике;
 - (в) ниво гаранција које проистичу из њихових система, правила и процедура, уз мере које Комисија предузима у циљу надзора и подршке у спровођењу поверених задатака.
- (3) У циљу заштите финансијских интереса Европске уније, корисник ИПА III ће:
- (a) успоставити и осигурати функционисање делотворног и ефикасног система интерне контроле заснованог на најбољим међународним праксама и посебно омогућавајући спречавање, откривање, пријављивање и исправљање неправилности и превара;
 - (б) користити рачуноводствени систем који правовремено пружа тачне, потпуне, аналитичке и поуздане податке;
 - (в) осигурати да структуре и органи из члана 10. став 1., тачака од (а) до (г), подлежу независној екстерној ревизији која се спроводи у складу са међународно прихваћеним стандардима ревизије од стране Ревизорског органа које је функционално независно од структура и тела која су субјект ревизије;
 - (г) примењивати одговарајућа правила и процедуре за обезбеђивање финансирања трећим лицима, укључујући транспарентне, недискриминаторне, ефикасне и делотворне процедуре ревизије, правила за повраћај непрописно исплаћених средстава и правила за искључење из приступа финансирању;
 - (д) јавно објавити адекватне податке о својим примаоцима, у складу са чланом 23.;
 - (ђ) обезбедити заштиту података о личности у складу са Уредбом (ЕУ) 2018/1725 Европског парламента и Савета⁶ и Уредбом (ЕУ) 2016/679 Европског парламента и Савета⁷.
- (4) У случају суштинских измена у оквиру система, правила и процедура корисника ИПА III или у склопу процедура који се односе на послове управљања средствима Уније који су поверени кориснику ИПА III, корисник ИПА III о томе обавештава Комисију без одлагања. Комисија врши преглед финансијских споразума закључених са корисником ИПА III како би осигурала континуирано испуњење захтева дефинисаних у ставу 3. овог члана.

Члан 13 Поверавање задатака у вези са спровођењем буџета

- (1) У име корисника ИПА III, НАО је надлежан за подношење Комисији захтева за поверавање задатака у вези са спровођењем буџета у оквиру датог програма.
- (2) Пре подношења захтева из става 1. овог члана, НАО осигурава испуњеност услова из члана 12. став 3. и Анекса Б. НАО се може

⁶ Уредба (ЕУ) 2018/1725 Европског парламента и Савета од 23. октобра 2018. године о заштити физичких лица у погледу обраде личних података од стране институција, тела, канцеларија и агенција Уније, и о слободном кретању таквих података, и стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) бр. 45/2001 и Одлуке бр. 1247/2002 (СЛ Л 295, 21.11.2018).

⁷ Уредба (ЕУ) 2016/679 од 27. априла 2016. године о заштити физичких лица у вези са обрадом личних података и о слободном кретању тих података, и стављању ван снаге Директиве 95/46/ЕЗ (Општа уредба о заштити података) (СЛ Л 119, 4.5.2016).

ослонити на резултате претходне (*ex ante*) процене спроведене у вези са поверавањем послова у складу са Уредбом (ЕУ) бр. 231/2014 Европског парламента и Савета⁸ („Уредба о ИПА II“) или у складу са ранијим финансијским споразумом.

Када НАО није у могућности да се ослони на претходну (*ex ante*) процену, захтев поткрепљује ревизорским мишљењем о структурама и органима у складу са чланом 10. став 1, тачкама од (а) до (г), које припрема екстерни ревизор, који је независан од поменутих структура и органа. Ревизорско мишљење заснива се на проценама спроведеним у складу са међународно прихваћеним стандардима ревизије.

- (3) Пре него што повери задатке који се тичу спровођења буџета у оквиру ИПА III помоћи, Комисија разматра захтев из става 1. овог члана и врши проверу успостављених структура и органа из члана 10. и за потребе претходне (*ex ante*) процене сходно члану 154. став 4. Финансијске уредбе, прибавља доказе да су испуњени захтеви дефинисани у члану 12. став 3. овог Споразума и захтеви из Анекса Б. Овај преглед може укључити провере на лицу места од стране Комисије.

У сврху поверавања задатака у вези са спровођењем буџета у оквиру ИПА III помоћи кориснику, Комисија се може ослонити на резултате претходне (*ex ante*) процене извршене у вези са поверавањем у складу са Уредбом о ИПА II или ранијим финансијским споразумима. На захтев Комисије, корисник ИПА III доставља додатне доказе у случају да те процене не испуњавају све захтеве.

Члан 14 Мере у случају неусаглашености Управљачке структуре и Управљачких органа и Посредничких тела са чланом 12. став 2. и 3. и Анексом Б

- (1) Пошто Комисија повери задатке у вези са спровођењем буџета, НАО прати да ли структура и органи који су успостављени у складу са чланом 10. ставом 1., тачкама од а) до г) континуирано испуњавају релевантне захтеве дефинисане у члану 12. став 2. и 3. и Анексу Б. У случају неиспуњавања ових захтева, НАО ће без одлагања обавестити Комисију, уз достављање копије документа и НИПАК-у и Ревизорском органу, и предузети адекватне мере заштите у вези са извршеним исплатама или потписаним споразумима. Свако неиспуњење захтева треба да се на одговарајући начин прикаже у годишњим изјавама о управљању и захтевима за поверавање задатака спровођења буџета.
- (2) Поред тога, НАО ће предузети све неопходне кораке како би обезбедио поновно испуњење услова из става 1. овог члана.

Члан 15 Суспензија или обустављање делова Финансијског споразума који се односе на поверене задатке спровођења буџета

- (1) Комисија надгледа усклађеност са чланом 8. став 5., чланом 12. став 2. и 3., чланом 51. став 1., чланом 91. и Анексом Б, и може предузети одговарајуће корективне мере, укључујући суспензију или обуставу делова финансијског споразума у било ком тренутку, ако се услови више не испуњавају.
- (2) У случају да Комисија суспендује или обустави делове финансијског споразума који се односе на поверене задатке спровођења буџета,

⁸ Уредба (ЕУ) бр. 231/2014 Европског парламента и Савета од 11. марта 2014. године о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) (СЛ Л 77, 15. март 2014, стр. 11)

примењују се следеће одредбе:

- (a) Комисија може прекинути пренос средстава кориснику ИПА III;
 - (б) нове правне обавезе које конкретна структура и органи након обавештења о суспензији или окончању направе не сматрају се прихватљивим у оквиру ИПА III помоћи;
 - (в) без задирања у било које друге финансијске корекције, Комисија може да изврши финансијске корекције које су утврђене у члану 43. у вези са трансакцијама на које се одразило претходно непоштовање који се односе на поверавање задатака у вези са спровођењем буџета.
- (3) Секторским или финансијским споразумом могу се утврдити додатне одредбе које се односе на суспензију или обустављање делова који се тичу поверених послова за спровођење буџета.

ОДЕЉАК III ПРАВИЛА О ПРОГРАМИРАЊУ

Члан 16 Програмирање помоћи

- (1) ИПА III помоћ се спроводи у складу са чланом 9. Уредбе о ИПА III и Одељком III Главе II Уредбе о *NDICI*;
- (2) ИПА III програми се припремају у партнерству са корисником ИПА III на основу програмског оквира ИПА III као што је утврђено у члану 7. Уредбе о ИПА III, и у складу са начелима из члана 5. Програми се састоје од акционих докумената који дефинишу детаље сваке од предвиђених акција подршке, као што је утврђено у члану 9. став 1. Уредбе о ИПА III. Корисник ИПА III ће их припремити у уској сарадњи са Комисијом, осим акционих докумената за више земаља, које припрема Комисија у блиским консултацијама са корисницима ИПА III.
- (3) Осим за програме из члана 16. став 5. и 7. и члана 69., или у случају да је Комисија одговорна за припрему акционих докумената, корисник ИПА III припрема Стратешки одговор и акциона документа у складу са тематским приоритетима и процесом дефинисаним програмским оквиром ИПА III и смерницама Комисије, узимајући у обзир релевантне стратегије, укључујући европске макрорегионалне стратегије и стратегије које се односе на морске басене. НИПАК координира националну администрацију и осигурава детаљне консултације са Комисијом током припреме. НИПАК доставља Комисији Стратешки одговор и акциона документа у складу са временском динамиком програмирања договореном са Комисијом.
- (4) Корисници ИПА III ће обезбедити да релевантни органи јавне управе и остале заинтересоване стране, укључујући економске, социјалне и еколошке partnere, организације цивилног друштва и локалне власти, буду адекватно консултовани и да им је обезбеђен правовремени приступ релевантним информацијама чиме им је омогућена смислена улога током израде, спровођења и у процесима праћења програма.
- (5) Помоћ ИПА III може се спроводити кроз оперативне програме на основу релевантних тематских приоритета утврђених програмским оквиром ИПА III и смерницама Комисије. Те програме Комисија усваја на основу акционих докумената које је припремио корисник ИПА III, у склопу консултативног процеса са Комисијом.

Спровођење се реализује у склопу вишегодишњих програма са годишњим ратама у складу са чланом 30. став 3. Уредбе о *NDICI*.

Оперативни програми ће садржати све информације које се захтевају сходно упутствима Комисије, укључујући између осталог и:

- (а) процену средњорочних потреба и циљева;
 - (б) преглед консултација са релевантним заинтересованим странама;
 - (в) опис одабраних стратешких акција;
 - (г) детаљну финансијску табелу која индикативно даје приказ укупног износа доприноса Уније за сваку годину;
 - (д) предложене модалитете за вредновање и праћење;
 - (ђ) индикативан списак великих пројеката, ако их има;
 - (е) у случајевима где је релевантно, опис структура корисника ИПА III и овлашћења за управљање и контролу Програмом, у складу са чланом 10. и Анексом А.
- (6) Велики пројекат из члана 16. став 5. тачка ђ) је пројекат чији укупан трошак прелази износ од 20.000.000 EUR.

Велике пројекте корисник ИПА III подноси Комисији на оцену. Одлука о финансирању великих пројеката доноси се на основу договора обе стране.

- (7) ИПА III помоћ за рурални развој (ИПАРД) обезбеђује се на основу приоритета утврђених у програмском оквиру ИПА III, као и у стратегијама пољопривредног и руралног развоја корисника ИПА III. Спровођење се реализује у облику вишегодишњих програма са годишњим ратама у складу са чланом 30. став 3. Уредбе о *NDICI*, који се припремају на централном нивоу и покривају цео период спровођења ИПА III. ИПАРД III програм се састоји од унапред дефинисаног скупа мера које су прецизиране и у секторском споразуму. Програм припрема ИПАРД Управљачко тело, као што је наведено у члану 10. став 9. тачка а) овог Споразума који се доставља Комисији након консултација са одговарајућим заинтересованим странама.

ИПА III помоћ руралном развоју допринеће постизању следећих циљева:

- (а) повећање конкурентности пољопривредно-прехранбеног сектора, уз постепено усклађивање са стандардима ЕУ и побољшање ефикасности и одрживости производње на газдинствима, што ће пружити бољи одговор на друштвене захтеве за безбедном, хранљивом и одрживом храном;
- (б) олакшан развој пословања, раст и запошљавање у руралним подручјима, побољшана позиција пољопривредних произвођача у ланцу вредности и привлачење младих пољопривредника у пољопривреду;
- (в) допринос ублажавању климатских промена и прилагођавању, подстицање одрживог управљања природним ресурсима и допринос заштити животне средине;
- (г) побољшан развој заједнице и друштвеног капитала у руралним подручјима и изградња модерне јавне управе за пољопривреду и рурални развој, уз поштовање принципа доброг управљања.

Члан 17 Усвајање и измене и допуне Програма

- (1) Након усвајања, Програми се по потреби могу мењати у складу са чланом 25. Уредбе о *NDICI*.

- (2) Предлози измена и допуна које подноси корисник ИПА III морају бити прописно образложени и морају да садрже најмање следеће информације: текст измењеног програма, разлоге за предложену измену или допуну, очекиване ефекте измене/допуне укључујући, где је релевантно, финансијски утицај.
- (3) Корисник ИПА III ће предложити измене и допуне Програма кад год је то неопходно да би се одразиле промене релевантног законодавства Уније или када то захтевају промене услова за спровођење.
- (4) Детаљне одредбе за припрему, усвајање и измене и допуне Програма, предвиђене су релевантним документима и упутствима које припрема Комисија.

ОДЕЉАК IV ПРАВИЛА О СПРОВОЂЕЊУ

ПОДОДЕЉАК I ОПШТА ПРАВИЛА И НАЧЕЛА СПРОВОЂЕЊА

Члан 18 Правила у вези са јавним набавкама, доделом бесповратних средстава и другим процедурама

- (1) Управљање подршком у склопу ИПА III врши се у складу са одредбама Финансијске уредбе.
- (2) Сви уговори о услугама, набавкама, радовима, бесповратним средствима и твининг уговори додељују се и спроводе у складу са правним оквиром ЕУ и стандардима Комисије који се тичу спровођења спољних акција, а који су на снази у време покретања предметне процедуре.
- (3) Резултати тендерских процедура, као и позива подношење предлога за бесповратна средства, доделу твининг уговора и доделу награда објављују се у складу са одредбама Финансијске уредбе која је додатно конкретизована у члану 23. овог Споразума.
- (4) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА III, НАО доставља Комисији план јавних набавки/план уговарања и финансијске пројекције за програм(е) који се реализују на основу финансијског споразума у року од месец дана од ступања на снагу одговарајућег финансијског споразума. Ова обавеза се не примењује на програме у области руралног развоја.
- (5) У погледу јавних набавки, правила и процедуре корисника ИПА III које су усклађене са Директивом 2014/24/ЕУ Европског парламента и Савета⁹ сматрају се еквивалентним правилима које примењује Комисија у складу са Финансијском уредбом. Комисија може прихватити да се таква национална правила и процедуре примењују за потребе спровођења ИПА III помоћи, у складу са условима релевантних одредаба финансијског споразума.

⁹ Директива 2014/24/ЕУ Европског парламента и Савета од 26. фебруара 2014. године о јавним набавкама и стављању ван снаге Директиве 2004/18/ЕЗ Европског парламента и Савета од 31. марта 2004. године о координацији поступака за доделу уговора о јавним радовима, уговора о јавном снабдевању и уговора о јавним услугама.

Члан 19 Правила о националности и пореклу у оквиру процедура јавних набавки, доделе бесповратних средстава и других врста подршке

- (1) У процедурама доделе уговора о набавци, додели бесповратних средстава и награда у склопу Програма финансираних у оквиру ИПА III могу учествовати међународне организације¹⁰ и регионалне организације и сва друга лица која су држављани и правна лица са седиштем у следећим државама (у даљем тексту: „прихватљиве земље”):
 - (a) државе чланице, корисници ИПА III, уговорне стране Споразума о европском економском простору и партнерске државе обухваћене Анексом I Уредбе о *NDICI* и
 - (б) државе за које Комисија успоставља реципрочни приступ спољној помоћи. Реципрочни приступ може бити додељен, на ограничени период од најмање годину дана, када држава одобри учешће под једнаким условима субјектима из Уније и из државама које испуњавају услове према ИПА III. Пре него што одлучи о узајамном (реципрочном) приступу, Комисија се консултује са корисником ИПА III.
- (2) Сва опрема и материјали финансирани у оквиру ИПА III могу да потичу из било које земље.
- (3) Правила утврђена у овом члану не примењују се и не стварају ограничења у погледу националне припадности физичких лица која су запослена или на други начин у правном односу са прихватљивим извођачем или, где је применљиво, подизвођачем.
- (4) За програме које заједнички су-финансира неки субјект или се спроводе у директном или индиректном управљању са субјектима како је наведено у члану 62. став 1., тачка в) подтачкама (ii) до (viii), Финансијске уредбе, правила прихватљивоститих субјеката ће се такође примењивати.
- (5) У случају када донатори обезбеђују финансирање повереничком фонду који је основала Комисија, или то чине путем екстерних наменских прихода, примењују се правила о прихватљивости у оснивачком акту повереничког фонда или у споразуму са конкретним донатором у случају екстерних наменских прихода.
- (6) У случају програма који се финансирају из ИПА III и другог финансијског инструмента Уније, субјекти који се сматрају прихватљивим у оквиру било ког од инструмената ће се сматрати прихватљивим.
- (7) У случају програма за више држава, физичка лица која су држављани и, у случају правних лица са седиштем у ИПА III корисницима и регионима који су обухваћени Програмом, могу се сматрати прихватљивим.
- (8) Правила прихватљивости из овог члана могу бити ограничена у погледу националне припадности, географске локације или природе кандидата, када то захтева специфична природа и циљеви Програма и када су ова изузећа неопходна за његово делотворно спровођење.
- (9) Комисија може да прихвати извођаче, апликанте и кандидате из неквалификованих земаља као квалификоване у случају хитности или недоступности услуга на тржиштима конкретних земаља или територија, или у другим адекватно образложеним случајевима када би примена

¹⁰ Међународне организације су међународне организације јавног сектора успостављене међународним споразумима, специјализоване агенције које су успоставиле такве организације и друге непрофитне организације које су одлуком Комисије асимилиране са међународним организацијама

правила о прихватљивости онемогућила или изузетно отежала реализацију Програма.

- (10) У циљу промовисања локалних капацитета, тржишта и набавке, предност ће имати локални и регионални извођачи када је Финансијском уредбом предвиђена додела на основу једног тендера. У свим другим случајевима, учешће локалних и регионалних извођача ће се промовисати у складу са релевантним одредбама Уредбе.

Члан 20 Учешће у програмима и агенцијама Уније

- (1) Помоћ се може доделити за подршку учешћу корисника ИПА III у програмима Уније и агенцијама Уније.
- (2) Учешће корисника ИПА III у програмима Уније у складу је са посебним одредбама и условима утврђеним за сваки конкретан програм Уније у споразуму закљученом између Комисије и корисника ИПА III, а у складу са споразумима којима се утврђују општа начела за учешће Корисника ИПА III у програмима Уније.

Члан 21 Начела спровођења буџетске подршке кориснику ИПА III

- (1) Комисија може одлучити да кориснику ИПА III додели буџетску подршку у складу са чланом 236. Финансијске уредбе и Смерницама за буџетску подршку ЕУ, под условом да су испуњени критеријуми о прихватљивости који се примењују на спровођење помоћи ИПА III кроз програме буџетске подршке. Оваква подршка се спроводи по правилима за директно управљање.
- (2) Исплата буџетске подршке условљена је задовољавајућим напретком у постизању циљева договорених са корисником ИПА III и предвиђених у конкретном финансијском споразуму.
- (3) Предметни финансијски споразуми закључени са корисником ИПА III садрже:
 - (а) Обавезу треће земље да достави Комисији поуздане и благовремене информације које омогућавају Комисији да оцени испуњеност услова из члана 236 став 2. Финансијске уредбе;
 - (б) право Комисије да суспендује финансијски споразум ако корисник ИПА III прекрши обавезу која се односи на поштовање људских права, демократских принципа и владавине права и у озбиљним случајевима корупције;
 - (в) одговарајуће одредбе у складу са којима се трећа земља обавезује да ће одмах надокнадити целокупно или део релевантног финансирања операције, у случају да се утврди да је исплата релевантних средстава Уније била оштећена озбиљним неправилностима које се приписују тој земљи.

Члан 22 Начела спровођења твининг програма

- (1) Акције могу бити спроведене кроз твининг када је администрација одабране државе чланице сагласна да пружи тражену стручну подршку јавном сектору. Твининг покрива надокнаду трошкова држава чланице(а) која је укључена у активности и може бити коришћен посебно за обезбеђивање дугорочног ангажовања саветника у области претприступног процеса ради пружања саветодавних услуга који са

пуним радним временом ради у кориснику ИПА III под називом у даљем тексту стални твининг саветник (*RTA*). Корисник ИПА III обезбеђује адекватан канцеларијски простор за потребе *RTA*.

- (2) Приручник за твининг, који је утврдила Комисија, биће примењив на све твининге.

ПОДОДЕЉАК II ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВИДЉИВОСТ

Члан 23 Информисање, јавност и транспарентност

- (1) Корисник ИПА III се обавезује на унапређење транспарентности и одговорности у реализацији помоћи. Он објављује информацију о вредности помоћи која је примљена у оквиру ИПА III.
- (2) У случају индиректног управљања, корисник ИПА III ће објавити информације о примаоцима у складу са важећим правилима и процедурама, у мери у којој се та правила сматрају еквивалентним правилима Комисије, након процене коју је извршила Комисија.
- (3) У недостатку такве процене или када процена не потврђује да су правила корисника ИПА III еквивалентна правилима Комисије, корисник ИПА III ће се придржавати услова за објављивање информације о набавкама и уговорима о бесповратним средствима садржаним у финансијским споразумима или у секторским споразумима, у зависности од случаја.
- (4) Корисник ИПА III ће објављивати ИПА III програме, као и сваку ревизију и измене и допуне.

Члан 24 Стратешка комуникација и видљивост

- (1) Корисник ИПА III ће радити на подизању свести јавности о могућностима које произилазе из ближе ЕУ интеграције и из реформи које се спроводе уз подршку ЕУ, у циљу обезбеђивања јавне подршке ЕУ и приступању ЕУ.
- (2) У својим мерама видљивости и комуникације, корисник ИПА III обавештава јавност о:
 - (а) вредностима, политикама и програмима ЕУ и њиховом утицају на свакодневни живот људи;
 - (б) процесу приступања ЕУ са пратећим реформама и њиховим дугорочним користима и могућностима за грађане и привреду;
 - (в) финансирању које ЕУ обезбеђује кориснику ИПА III и његовој вези са вредностима и циљевима политика ЕУ, са фокусом на опипљив позитиван утицај пројеката које финансира ЕУ на грађане и привреду.
- (3) Конкретно, корисник ИПА III ће признати порекло финансирања ЕУ и обезбедити његову одговарајућу видљивост путем:
 - (а) давања Изјаве у којој се на видљив начин представља подршка добијена од ЕУ у оквиру свих докумената и комуникационих материјала који се односе на спровођење средстава, укључујући на службену веб страницу и налоге друштвених медија, где они постоје;
 - (б) промовисања акција и њихових резултата пружањем кохерентних, ефективних и пропорционално циљаних информација

вишеструкој публици, укључујући медије.

- (4) Корисник ИПА III обавештава Комисију о планирању и спровођењу мера видљивости и комуникације и тражи синергију са мерама Комисије.
- (5) Комисија и корисник ИПА III ће се договорити о кохерентном плану видљивости и комуникацијских активности како би се информације о програмима и акцијама у оквиру помоћи ИПА III учиниле доступним и активно објавиле код корисника ИПА III. Процедуре за спровођење таквих активности биће прецизиране у секторским или финансијским споразумима
- (6) У случају директног управљања, за спровођење активности из става 5. овог члана надлежна је Комисија уз помоћ корисника ИПА III.
- (7) У случају индиректног управљања од стране корисника ИПА III, а за програме прекограничне сарадње из члана 64, став 2. тачка б), за спровођење активности из става 5. овог члана одговорна је релевантна институција корисника ИПА III.
- (8) Активности видљивости и комуникације ће промовисати транспарентност и одговорност у коришћењу средстава, у складу са посебним одредбама о необјављивању индикативних буџета за набавку роба и радова пре потписивања споразума, према потреби.
- (9) Корисник ИПА III ће о својим активностима видљивости и комуникације о ИПА III известити ИПА одбор за праћење и секторске одборе за праћење.

ПОДОДЕЉАК III ЗАШТИТА И ПОВЕРЉИВОСТ ПОДАТАКА

Члан 25 Заштита података

- (1) Корисник ИПА III ће обезбедити одговарајућу заштиту личних података која је еквивалентна оној утврђеној у Уредби (ЕУ) 2018/1725 и Уредби (ЕУ) 2016/679 како је наведено у члану 12 став 3., тачка ђ). Лични подаци означавају сваку информацију која се односи на идентификовано физичко лице или лице које се може идентификовати. Свака операција која укључује обраду личних података, као што је прикупљање, снимање, организовање, складиштење, прилагођавање или измена, проналажење, консултовање, коришћење, откривање, брисање или уништавање, засниваће се на правилима и процедурама корисника ИПА III, и биће обављена само у мери која је неопходна за спровођење ИПА III помоћи.
- (2) Конкретно, корисник ИПА III ће предузети одговарајуће техничке и организационе безбедносне мере у вези са ризицима својственим било којој таквој операцији и природи информација које се односе на дотично физичко лице, како би се:
 - (а) спречило да било које неовлашћено лице добије приступ рачунарским системима који обављају такве операције, а посебно неовлашћеном читању, копирању, мењању или уклањању медија за складиштење; неовлашћен унос података као и свако неовлашћено обелодањивање, измену или брисање похрањених информација;
 - (б) обезбедило да овлашћени корисници ИТ система који обављају такве операције могу приступити само информацијама на које се њихово право приступа односи;
 - (в) њихова организациона структура креирала на начин који

испуњава наведене захтеве.

Члан 26 Поверљивост

- (1) Не доводећи у питање члан 49., корисник ИПА III и Комисија ће чувати поверљивост сваког документа, информације или другог материјала који се директно односи на спровођење ИПА III помоћи који је класификован као поверљив.
- (2) Корисник ИПА III је сагласан да поверени субјект из члана 62. став 1., тачке в подтачке од (ii) до (viii), Финансијске уредбе, коме је Комисија поверила послове у вези са спровођењем буџета, може да проследи документе у свом поседу Комисији искључиво ради праћења спровођења поверених послова. Комисија ће поштовати договоре о поверљивости склопљене између корисника ИПА III и тог субјекта у складу са одредбама овог Споразума.
- (3) Стране ће прибавити међусобну претходну писану сагласност пре јавног обелодањивања таквих информација.
- (4) Стране ће остати обавезане поверљивошћу до пет година након завршетка периода извршења повезаног Финансијског споразума.

ПОДОДЕЉАК IV ДОДЕЉИВАЊЕ ОЛАКШИЦА И ОПОРЕЗИВАЊЕ

Члан 27 Додељивање олакшица за спровођење Програма и извршење уговора

- (1) Како би се осигурало ефикасно спровођење Програма који се финансирају, у целости или делимично, из било којег другог инструмента Уније, корисник ИПА III ће предузети све неопходне мере да осигура:
 - (а) да у случају тендерских процедура за услуге, набавке или радове, као и позива за подношење предлога за бесповратна средства и твининге, физичка или правна лица која испуњавају услове за учешће у поступцима доделе у складу са чланом 19. Споразума имају право на привремени смештај и боравак где важност или трајање уговора то гарантује. Ово право стиче се тек након покретања поступка и користиће га руководеће и техничко особље, укључујући сталне твининг саветнике (*RTA*), потребне за спровођење студија и других припремних мера за састављање тендера/пријава/предлога. Право неуспешних понуђача/ кандидата/ апликаната за привремени смештај и боравак истиче месец дана након обавештења о одлуци о додели уговора;
 - (б) да понуђачи и апликанти могу да поднесу своје понуде/захтеве/предлоге без икаквих препрека, као што су додатни правни, административни или царински захтеви који нарушавају једнак третман међу понуђачима или апликанти, осим ако ти захтеви нису садржани у основној одлуци коју је усвојила Комисија;
 - (в) да се особљу које учествује у спровођењу програма финансираних у потпуности или делимично из било ког другог инструмента Уније и члановима њихове уже породице дају ништа мање повољне бенефиције, привилегије и изузећа од оних који се обично дају другом међународном или страном особљу запосленом у Републици Србији, према било ком другом билатералном или мултилатералном споразуму или

аранжманима за помоћ и техничку сарадњу;

- (г) да је особљу које учествује у спровођењу програма финансираних у потпуности или делимично из било ког другог инструмента Уније и члановима њихове уже породице дозвољено да уђу у Републику Србију, да се настане у Републици Србији, да тамо раде и да оду из Републике Србије, како природа основног уговора то оправдава;
 - (д) издавање свих дозвола неопходних за увоз робе, посебно професионалне опреме, потребне за извршење основног уговора, у складу са постојећим законима, правилима и прописима корисника ИПА III;
 - (ђ) да ће увози који се обављају у оквиру програма финансираних у целини или делимично из ИПА III или било ког другог инструмента Уније бити изузети од свих увозних накнада;
 - (е) издавање свих дозвола неопходних за поновни извоз горенаведене робе, након што је основни уговор у потпуности извршен;
 - (ж) давање овлашћења за увоз или стицање девиза неопходних за спровођење основног уговора и примену националних прописа о контроли валута на недискриминаторски начин на уговараче, без обзира на њихову националност или место оснивања;
 - (з) репатријацију средстава примљених у вези са активностима у оквиру програма који се у целини или делимично финансирају из било ког другог инструмента Уније;
 - (и) да ће трансакције неопходне за извршавање уговора у оквиру програма финансираних у целини или делимично из било ког другог инструмента Уније бити изузете од процедура које захтевају пренос плаћања за робу или услуге њиховим уговарачима у иностранству преко банака или финансијских институција које послују у Републици Србији,
- (2) Корисник ИПА III ће обезбедити пуну сарадњу свих релевантних органа. Такође ће обезбедити приступ структурама у државном власништву које обављају привредну делатности владиним институцијама, које су укључене или су неопходне у спровођењу акција или у извршењу уговора.
- (3) Након ступања на снагу овог споразума, корисник ИПА III ће усвојити или изменити законе или подзаконске акте неопходне за спровођење захтева процедура утврђених овим чланом, уз истовремено одржавање ових процедура једноставним, разумним и временски ефикасним колико је могуће.

Члан 28 Правила о порезима, царинским дажбама и другим фискалним накнадама

- (1) Осим када је другачије предвиђено секторским споразумом или финансијским споразумом, порези, царине и накнаде са истим дејством неће бити прихватљиви у оквиру ИПА III програма или било којег другог инструмента Уније. Ово правило се такође примењује на суфинансирање које обезбеђују корисник ИПА III, други субјекти за суфинансирање, примаоци ИПА III помоћи или било које друго финансирање у оквиру других инструмената Уније.
- (2) Примењују се следеће одредбе:
 - (а) за потребе овог Споразума, израз „*Union contractor*” (извођач

Уније) тумачи се као физичко и правно лице које извршава уговор Уније. Израз „извођач Уније” посебно укључује лица која пружају услуге, односно добављају робу, односно извршавају радове у склопу уговора Уније, односно кориснике бесповратних средстава (укључујући извођаче у оквиру твининга, кориснике подршке у оквиру под-грантова), партнере у конзорцијуму или заједничком подухвату или су-кориснике или придружене субјекте у грантовима, кориснике подгрантова, подизвођачима, међународне организације и сталне твининг саветнике у оквиру твининг уговора, као и извођаче у оквиру Инструмента техничке помоћи и размене информација (*TAIEX*);

- (б) израз „уговор Уније” означава сваки уговор, уговор о бесповратним средствима или споразум у оквиру директног или индиректног управљања кроз који се активност финансира у оквиру ИПА III, или било који други инструмент Уније, укључујући уговоре о под-гранту или под-уговоре. Израз „уговор Уније” такође обухвата одредбе о помоћи у оквиру *TAIEX* и учешћа у програмима Уније;
- (в) сваком увозу „извођача Уније” биће дозвољено да уђе у Републику Србију без плаћања царина или увозних дажбина, пореза на додату вредност (ПДВ), акцизне дажбине и другог специјалног пореза на потрошњу или било којег другог сличног пореза, дажбина или накнаде које имају исто дејство. Такво изузеће ће се примењивати само на увоз или накнаде у вези са испорученом робом или пруженим услугама или радовима које изводе извођачи из Уније према уговору Уније. Република Србија ће обезбедити да ће се предметни увоз омогућити са тачке уласка ради испоруке извођачима из Уније у складу са одредбама уговора и за тренутну употребу, како је потребно за уобичајену реализацију уговора, без обзира на било каква кашњења или спорове око измирења горе наведених дажбина, пореза или накнада;
- (г) Извођачи из Уније ће бити ослобођени ПДВ-а за било коју пружену услугу или испоручену робу или радове изведене према уговору Уније. Испоручена добра или пружене услуге или радови које је извођач извршио извођачу Уније такође ће бити ослобођени ПДВ-а у оној мери у којој су повезани са циљевима и активностима из уговора Уније;
- (д) изузеће предвиђено тачком г) ће се применити путем следећег механизма.
- (I) корисник ИПА III ће обезбедити да се успостави ефикасан механизам и процедуре за претходно (*ex ante*) изузеће од ПДВ-а. Овај механизам ће омогућити извођачима из Уније и уговарачима извођача из Уније да издају фактуре без ПДВ-а.
- У случају да корисник ИПА III не обезбеди да су ефективни механизам и процедуре за претходно (*ex ante*) ослобађање од ПДВ-а на снази одмах након ступања на снагу овог Споразума, Комисија може да примени финансијску корекцију.
- (II) Дерогирањем напред наведеног, када у прописно оправданим случајевима претходно (*ex ante*) изузеће није технички или практично изводљиво, ослобађање од ПДВ-а ће се применити путем повраћаја или пребијања.

Тамо где се примењује поступак повраћаја, извођачи Уније и подизвођачи извођача Уније моћи ће да добију повраћај ПДВ-а директно од одговорног пореског органа након подношења писаног захтева надлежном пореском органу уз потребну документацију која се захтева на основу закона Републике Србије за повраћај ПДВ-а.

Тамо где се примењује поступак пребијања, извођач Уније и подизвођачи извођача Уније ће имати право да пребију или одбију било који улазни ПДВ плаћен у вези са испорученом робом или пруженим услугама или радовима извршеним у оквиру ИПА III помоћи, који су ослобођени ПДВ-а, како је предвиђено у овом Споразуму, у односу на сваки ПДВ који су наплатили за било коју од својих редовних пословних трансакција ван ИПА III.

Одговорни порески орган ће испунити сваки захтев за повраћај пореза и пребијање у року од највише 30 календарских дана без икаквих трошкова, осим минималних и оправданих административних такси;

- (ђ) добит или приход који произилазе из уговора Уније биће опорезиви у Републици Србији у складу са централним/локалним пореским системом. Међутим, физичка и правна лица, укључујући инострано особље и *RTA*, са пребивалиштем или са седиштем у државама чланицама Европске уније или другим земљама које испуњавају услове у оквиру ИПА III, осим корисника ИПА III, који извршавају уговоре Уније и извођачи прималаца (без обзира на њихову националност или место пребивалишта осим када је другачије предвиђено споразумом о избегавању двоструког опорезивања или избегавању плаћања пореза који је закључила Република Србија) биће изузети од пореза на добит или приход у Републици Србији, укључујући порез по одбитку и привремене порезе;
- (е) бесповратна средства Уније кориснику бесповратних средстава неће се тумачити као добит или приход тог корисника бесповратних средстава. Када се оствари добит из уговора о бесповратним средствима, Комисија има право да изврши повраћај процента добити у складу са условима основног уговора. Преостали део добити може бити опорезив према централном/локалном пореском систему;
- (ж) трошкови извођача Уније биће ослобођени увозних дажбина, акциза и других посебних пореза на потрошњу или било којег другог сличног пореза, дажбине или дажбина које имају еквивалентан ефекат на трошкове у вези са испорученом робом или пруженим услугама или радовима које је извршио тај извођач Уније по основу уговора Уније;
- (з) финансијска или материјална средства/добра, укључујући изграђене објекте или права пренета на кориснике акција/активности или кориснике уговора који се спроводе у оквиру програма ИПА III или у оквиру било ког инструмента Уније, неће генерисати за ове кориснике „порезе на наследство и пренос” или било који друг порез или накнаду са истим дејством;
- (и) личне ствари и ствари за домаћинство које за личну употребу увозе физичка лица (и чланови њихових ужих породица), осим

оних регрутованих на локалном нивоу за обављање послова који су дефинисани у уговорима о услугама или радовима или уговорима о бесповратним средствима или уговорима или споразумима о твинингу, биће изузети од плаћања царине или увозне дажбине, пореза на додату вредност (ПДВ), акцизе и других специјалних пореза на потрошњу или од било којег другог сличног пореза, царине или накнаде који имају еквивалентан ефекат или одвраћају од прекомерних колатералних захтева, при чему се поменуте личне ствари и ствари за домаћинство поново извозе или одлажу у држави, у складу са прописима који су на снази у Републици Србији након раскида уговора;

- (j) Извођачи Уније не подлежу плаћању таксених марки или дажбина за регистрацију, или било којој другој накнади са истим ефектом у Републици Србији када су ове обавезе или накнаде директно повезане са уговором Уније. Ово изузеће се такође примењује на трансакције (укључујући уступање права) и документе који се односе на плаћања извођачу Уније, укључујући уговоре који су закључени између корисника бесповратних средстава (укључујући њихове партнере или кориснике под-бесповратних средстава) и њихових извођача (укључујући њихово особље или уговорене стручњаке), и уговоре који су закључени за случајне и привремене трошкове на основу уговора о услугама, односно, уговора о радовима, када су такве трансакције или плаћања директно повезани са уговором Уније;
 - (k) следеће накнаде ће такође бити изузете за извођаче Уније:
 - (I) посебан порез на комуникације;
 - (II) порези на моторна возила;
 - (III) посебне накнаде које примењују регионалне или локалне власти или посебни одбори у контексту извршења уговора које нису пропорционалне трошковима који су укључени у њихово извршење или имају еквивалентан ефекат пореза.
- (3) Када год је то потребно, корисник ИПА III ће усвојити или изменити подзаконске акте или подзаконске акте неопходне за спровођење пореских одредби овог Споразума одмах након његовог ступања на снагу.
- (4) Правила и процедуре из овог члана такође ће се примењивати на све сличне порезе, дажбине, намете или накнаде са истим дејством, а које се могу увести након ступања на снагу овог Споразума као додатак или као замена постојећих.
- (5) У случају сукоба између одредби овог члана и законодавства корисника ИПА III, преовлађују одредбе овог Споразума. У случају приступања Унији, корисник ИПА III ће наставити да примењује одредбе члана 27. Споразума и овог члана осим када су оне неспојиве са његовим обавезама према релевантним правним тековинама (*acquis*) Уније.

ОДЕЉАК V ПРАВИЛА ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА ИПА III ПОМОЋИ

ПОДОДЕЉАК I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29 Прихватљивост трошкова

- (1) Трошкови се неће финансирати више пута из ИПА III. Такође, трошкови који се финансирају из ИПА III не смеју се финансирати из било ког другог извора у склопу буџета ЕУ.
- (2) Трошкови који настану код прималаца и сва плаћања која изврши корисник ИПА III пре закључивања Финансијског споразума, уговора и измена и допуна нису прихватљиви за финансирање у склопу Уредби о ИПА III, осим у случајевима предвиђеним у члану 27. став 6. Уредбе о *NDICI*.
- (3) Следећи трошкови нису прихватљиви за финансирање у склопу Уредбе о ИПА III:
 - (а) набавка земљишта и постојећих објеката, осим када је то оправдано природом програма у одлуци о финансирању;
 - (б) други трошкови који се могу предвидети секторским или финансијским споразумима.
- (4) Коначни датум за прихватљивост трошкова утврђује се у финансијским споразумима.

Члан 30 Суфинансирање у оквиру ИПА III програма

- (1) У склопу програма које корисник ИПА III спроводи по моделу индиректног управљања могу бити утврђени захтеви који се тичу финансијских доприноса корисника ИПА III и Уније.
- (2) Стопа суфинансирања ће бити у облику заједничког суфинансирања и дефинисана је секторским или финансијским споразумом.
- (3) Када су потребни и финансијски доприноси корисника ИПА III и Уније, допринос Уније ће бити предвиђен у секторским или финансијским споразумима.

ПОДОДЕЉАК II ПРАВИЛА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ОД СТРАНЕ КОРИСНИКА ИПА III

Члан 31 Посебна правила о прихватљивости трошкова у оквиру ИПАРД програма

Посебна правила о прихватљивости трошкова за ИПАРД:

- (а) Допринос ЕУ инвестиционим пројектима у оквиру Програма руралног развоја биће враћен ако у року од пет година од коначне уплате од стране ИПАРД Агенције пројекат претрпи суштинске измене;
- (б) у случају стандардних јединичних трошкова, паушалних износа који не прелазе 100.000 евра јавног доприноса и финансирања по фиксној стопи, утврђених процентом једне или више дефинисаних категорија трошкова, ЕУ покрива само износе који су утврђени за сваку меру и на начин који је дефинисала одговарајућа ИПАРД Агенција пре позива за подношење захтева;

- (в) доприноси из ИПАРД III програма финансијском инструменту за коришћење у оквиру тог ИПАРД III програма ће се сматрати прихватљивим трошковима.
- (г) Приликом утврђивања удела јавних трошкова као процента укупних прихватљивих трошкова инвестиције, неће се узети у обзир национална помоћ за олакшавање приступа зајмовима који су одобрени без икаквог доприноса Уније предвиђеног Уредбом (ЕУ) 2021/1529.

Члан 32 Ревизорски траг

НАО ће осигурати да су све релевантне информације доступне како би се осигурао довољно детаљан ревизорски траг. Ове информације ће, између осталог, укључивати документоване доказе о одобравању захтева за исплату, о обрачуну и плаћању таквих захтева и о третману аванса, гаранција и дугова.

Члан 33 Плаћања доприноса Уније

- (1) Плаћање доприноса Уније врши се у границама расположивих средстава.
- (2) Плаћања могу бити у облику предфинансирања, међу плаћања и измирења коначног салда, у складу са процедуром утврђеном у члану 42. став 2 Споразума. Када су потребни доприноси и од Уније и од корисника ИПА III, плаћања доприноса Уније за финансирање предметних Програма ће се израчунати применом стопе суфинансирања утврђене секторским или финансијским споразумом на прихватљиве трошкове потврђене у складу са чланом 61. став 5. Споразума, у зависности од максималног износа доприноса Уније утврђеног у секторском или финансијском споразуму.
- (3) До 15. јануара и 15. јула сваке године, осим када је другачије предвиђено секторским или финансијским споразумом, НАО ће послати Комисији пројекцију својих очекиваних захтева за плаћање за предметну финансијску годину и за следећу финансијску годину, у односу на све Програме. Комисија може тражити ажурирање пројекције по потреби.
- (4) Плаћања од стране Комисије Рачуноводственом телу врше се у року од 90 дана од испуњења услова из чланова 34., 35. или 36. Споразума. Комисија може да прекине ово временско ограничење за захтеве за плаћање како би затражила пратећу документацију која је неопходна да би се разјаснили сви елементи релевантни за Извештај о трошковима, укључујући Информације о извештавању о неправилностима у складу са чланом 51. став 2. Споразума и Анексом Ж Споразума.
- (5) Износи наведени у Програмима које подноси корисник ИПА III, у извештајима о трошковима, у захтевима за плаћање и у трошковима наведеним у извештајима о спровођењу биће представљени у еврима. Корисник ИПА III ће обезбедити да за токове трезора између Комисије и корисника ИПА III курс евидентиран за конверзију између евра и валуте корисника ИПА III буде месечни рачуноводствени курс евра који је утврдила Комисија за месец током којег су плаћени трошкови евидентирани на рачунима Рачуноводственог тела или Посредничког тела за финансијско управљање наведеног у релевантном финансијском споразуму.
- (6) Плаћања од стране Комисије кориснику ИПА III вршиће се, у зависности од расположивости буџетских апропријација, у еврима на евро рачун, у складу са одредбама из чланова 34., 35. и 36. и секторским или

финансијским споразумима. Евро рачун(и) биће отворен(и) за Програме и користиће се искључиво за трансакције које се односе на те Програме у складу са одредбама релевантних секторских или финансијских споразума.

- (7) Корисник ИПА III ће обезбедити да корисници благовремено и у целости добију укупан износ јавног доприноса. Неће се наплаћивати никаква накнада која би смањила ове износе за кориснике, а јавни допринос и тако финансирана средства неће бити предмет било какве административне или судске конфискације, заплене или сличних одбитака.
- (8) У случајевима када стање на евро рачуну из става б. овог члана није довољно да покрије захтеве за плаћање које су поднели корисници до пријема уплате од Комисије, корисник ИПА III ће користити национална средства да би унапред финансирао допринос Уније. У тим случајевима ће се домаћа средства третирати као средства Уније, а став б. овог члана ће се примењивати у тренутку када се пуна уплата доприноса корисника ИПА III, ако га има, и доприноса Уније који је унапред финансиран из домаћих средстава евидентира на рачунима Рачуноводственог тела.
- (9) ИПА III помоћ може покривати само трошкове које је направио и платио корисник ИПА III у складу са правилима прихватљивости утврђеним у уговорним одредбама и правним оквиром утврђеним Финансијском уредбом, Уредбом о *NDICI*, Уредбом о спровођењу ИПА III и члановима 29., 30. и 31. овог Споразума, и како је дефинисано у секторским или финансијским споразумима, где је примењиво.
- (10) Размена информација, укључујући подношење захтева за плаћање у складу са члановима 34., 35. и 36. овог Споразума, у вези са финансијским трансакцијама између Комисије и структура и тела из члана 10. Споразума ће се, по потреби, вршити електронским путем коришћењем процедуре дефинисане упутствима Комисије.

Члан 34 Предфинансирање

- (1) Минимални услови за плаћање предфинансирања су следећи:
 - (а) НАО је обавестио Комисију о отварању дотичног евро рачуна;
 - (б) релевантни финансијски споразум је ступио на снагу.
- (2) Детаљне одредбе које се односе на обрачун предфинансирања за годишње и вишегодишње програме утврђују се секторским или финансијским споразумима.
- (3) Укупан износ предфинансирања биће обрачунат најкасније по затварању Програма.

Члан 35 Међуплаћања

- (1) Минимални услови за међуплаћање су следећи:
 - (а) да је НАО послао Комисији захтев за плаћање укључујући оверену Изјаву о трошковима са детаљима о плаћеним износима и признатим трошковима укључујући информације о предфинансирању, где је релевантно.. Захтев за плаћање ће такође укључити релевантне информације о спровођењу како је детаљно наведено у секторском или финансијском споразуму;
 - (б) да су испоштоване горње границе за допринос Уније, како је

утврђено у одлуци о финансирању;

- (в) да је НИПАК послао Комисији годишњи извештај о спровођењу у складу са чланом 59. ставом 1. Споразума;
 - (г) да је Ревизорски орган упутио Комисији годишње ревизорско мишљење и годишњи извештај о ревизорским активностима, у складу са чланом 63. став 1. и став 2 Споразума;
 - (д) да је релевантни финансијски споразум на снази;
 - (ђ) да су достављене све информације које је тражила Комисија.
- (2) Не доводећи у питање годишње ревизорско мишљење, ако се покаже да нису испоштована важећа правила или средства нису правилно коришћена, исплате се могу обуставити или прекинути у складу са поступком из члана 38. и члана 39. Споразума.

Члан 36 Изравнање коначног салда

- (1) Минимални услови за изравнање коначног салда су следећи:
- (а) да је НАО послао Комисији оверени завршни извештај о трошковима и, ако је примењиво, захтев за коначно плаћање;
 - (б) да је НИПАК послао Комисији коначни извештај о спровођењу у складу са чланом 60;
 - (в) да је Ревизорски орган послало Комисији, у складу са чланом 63. став 4. и став 5. Споразума, мишљење о завршном извештају о трошковима, поткрепљен завршним извештајем о раду ревизије;
 - (г) да је релевантни финансијски споразум на снази;
 - (д) да је Комисија завршила поступак испитивања и прихватања рачуна како је предвиђено чланом 42. Споразума;

Члан 37 Отказивање неискоришћених средстава у случају вишегодишњих Програма

- (1) Комисија ће аутоматски отказати било који део буџетске обавезе за Програм који до 31. децембра пете године након године у којој је предузета буџетска обавеза, није искоришћен у сврху предфинансирања или вршења међуплаћања Комисије кориснику ИПА III или за коју НАО није доставио никакву сертификовану изјаву о трошковима или било који захтев за међуплаћање у складу са чланом 35. Споразума. За потребе овог члана, узимаће се у обзир само признати трошкови поднети уз захтев за међуплаћање или уз изјаву о трошковима. Ранији рок може бити одређен секторским или финансијским споразумом.
- (2) Комисија ће унапред обавестити НАО када год постоји ризик од отказивања неискоришћених средстава из става 1. овог члана.
- (3) Износ на који се односи отказивање неискоришћених средстава биће умањен за износе који су еквивалентни делу буџетске обавезе за коју:
- (а) обустављене операције законским поступком или управном жалбом која има одложно дејство;
 - (б) или за коју није било могуће да се поднесе захтев за плаћање из разлога више силе који озбиљно утиче на спровођење целог или дела Програма.

У случају више силе, корисник ИПА III ће показати директне последице више силе на спровођење целог или дела Програма.

- (4) Корисник ИПА III доставља Комисији Информацију о изузецима из става 3. тачке а) и тачке б) овог члана у годишњем извештају који је дефинисан у члану 59. став 1. Споразума.

Члан 38 Прекид плаћања

- (1) Без обзира на рок(ове) за плаћања из члана 33. став 4. Споразума, Комисија може прекинути плаћања кориснику ИПА III у потпуности или делимично у сврху спровођења даљих провера, када:
- (а) Комисија дође до поузданих информација које указују на значајан недостатак у функционисању система управљања и контроле или да су трошкови потврђени од стране НАО повезани са озбиљном неправилношћу и нису исправљени;
 - (б) је прекид неопходан да би се спречила значајна штета по финансијске интересе Уније;
 - (в) Комисија стиже до информације која у захтеву за плаћање доводи у сумњу оправданост трошкова.
- (2) Комисија може да ограничи прекид на делу трошкова који су обухваћени захтевом за плаћање на који утичу елементи из става 1. овог члана. Комисија ће одмах обавестити корисника ИПА III о разлогу прекида и затражиће његова непосредна запажања као и да исправи ситуацију, ако је потребно. Комисија ће окончати прекид чим се предузму потребне мере.

Члан 39 Обустава плаћања

- (1) Комисија може да обустави исплате кориснику ИПА III, посебно када се открију системске грешке које доводе у питање поузданост система интерне контроле дотичног субјекта или законитост и правилност основних трансакција или коришћења средстава и резултата за намеравану сврху која је дефинисана у секторском или финансијском споразуму.
- (2) Кориснику ИПА III ће се дати могућност да изнесе своја запажања у року од два месеца пре него што Комисија донесе одлуку о обустави у складу са ставом 1. овог члана.
- (3) Комисија ће прекинути обуставу када корисник ИПА III предузме неопходне мере за отклањање системских грешака.

Ако корисник ИПА III није предузео такве мере, Комисија може да одлучи да откаже цео или део доприноса ИПА III Програму у складу са чланом 43. Споразума.

Члан 40 Повраћај средстава

- (1) Свака ситуација како је дефинисано у члану 50. став 7. и члану 51. став 5. Споразума која се догоди у било ком тренутку током спровођења ИПА III помоћи или је резултат ревизије може довести до повраћаја средстава Комисији од стране корисника ИПА III.
- (2) НАО ће вратити допринос Уније исплаћен кориснику ИПА III од оних који су били у било којој ситуацији дефинисаној у члану 51. став 5. Споразума или су имали користи од тога, у складу са процедурама за повраћај јавних средстава корисника ИПА III. Чињеница да НАО не успе да изврши повраћај свих или или део средстава не спречава Комисију да изврши повраћај средства од корисника

ИПА III.

Члан 41 Финансијске исправке од стране корисника ИПА III

НАО ће извршити финансијске исправке када се открије било која ситуација дефинисана у члану 51. став 5. Споразума, отказивањем целог или дела доприноса Уније предметним програмима. НАО ће узети у обзир природу и тежину неправилности и финансијски губитак доприноса Уније, при чему обезбеђује принцип пропорционалности.

Члан 42 Испитивање и прихватање рачуна

- (1) Сврха испитивања и прихватања рачуна јесте да се обезбеди да трошкови који настану и које је исплатио корисник ИПА III у оквиру индиректног система управљања и који се могу исплатити из буџета Уније буду у складу са важећим правилима Уније, као и да су обрачуни потпуни, тачни и истинити.
- (2) Испитивање и прихватање рачуна се састоји од:
 - (а) анализе завршног извештаја о трошковима који је доставио НАО;
 - (б) анализе завршног извештаја о спровођењу годишњег или вишегодишњег програма у складу са чланом 60. овог Споразума;
 - (в) анализе мишљења које је доставило Ревизорски орган о Извештају о трошковима поткрепљеним коначним извештајем о ревизорској активности;
 - (г) анализе релевантних докумената како је наведено у секторском или финансијском споразуму и, по потреби, контроле на лицу места од стране Комисије, без ограничења или рестрикција, о садржају тих финансијских извештаја или изјава и о основним трансакцијама, укључујући провере извршене код корисника;
 - (д) утврђивања од стране Комисије износа трошкова којима се терети буџет Уније након, када је потребно, обављања процедуре на основу контрадикторних података, и након што је корисник ИПА III обавештен;
 - (ђ) израчунавања могуће финансијске корекције која произилази из трошкова насталих и плаћених кршењем правила која су утврђена у овом Споразуму и, када је релевантно, у секторском или финансијском споразуму;
 - (е) повраћаја или плаћања од стране Комисије салда који произилази из разлике између прихваћених трошкова за буџет Уније и износа који су већ исплаћени кориснику ИПА III.
- (3) Процедура испитивања и прихватања рачуна из става 2. овог члана не доводи у питање могућност Комисије да надокнади неприхватљиве трошкове у каснијој фази на основу ревизија или инспекција спроведених током или након спровођења Програма.

Члан 43 Финансијске корекције Комисије

- (1) Да би се осигурало да се ИПА III средства користе у складу са важећим правилима, Комисија ће применити механизме финансијске корекције у складу са чланом 12. Уредбе о спровођењу ИПА III и како је детаљно наведено у секторским или финансијским споразумима.
- (2) Финансијска корекција може да проистекне из било чега од следећег:
 - (а) идентификације било које ситуације дефинисане чланом 51. став

5.;

- (б) идентификације слабости или недостатака у системима управљања и контроле корисника ИПА III;
 - (в) неуспеха у обезбеђивању постизања резултата и коришћења средстава и резултата за предвиђену намену као што је наведено у секторском или у финансијском споразуму;
 - (г) праћења од стране Комисије на основу извештаја о ревизорској активности и мишљења Ревизорског органа.
- (3) Ако Комисија утврди да су трошкови у оквиру Програма обухваћених ИПА III настали, плаћени и сертификовани на начин којим су прекршена важећа правила, Комисија ће одлучити који износи ће бити искључени из финансирања Уније.
- (4) Обрачун и утврђивање свих таквих корекција, као и одговарајућих повраћаја, врши Комисија у складу са критеријима и процедурама предвиђеним у ставовима 5., 6. и 7. овог члана и члановима 42., 44. и 45. Споразума.
- (5) Финансијске корекције се врше компензацијом или пребијањем, по потреби.
- (6) Комисија ће применити финансијске корекције на основу идентификације неоправдано утрошених износа и финансијских импликација за буџет. Када се такви износи не могу прецизно идентификовати како би се примениле појединачне корекције, Комисија може да примени паушалне корекције или корекције засноване на екстраполацији налаза.
- (7) Приликом одлучивања о висини корекције, Комисија ће узети у обзир природу и тежину или обим и финансијске импликације било које ситуације дефинисане у ставу 2, као и принцип пропорционалности.

Члан 44 Поступак за финансијске корекције

- (1) Пре доношења одлуке о финансијској корекцији, укључујући и одлуке донете на основу поступка испитивања и прихватања рачуна, Комисија ће обавестити НАО о својим привременим закључцима и затражити његове коментаре у року од два месеца.

Када Комисија предложи финансијску корекцију засновану на екстраполацији налаза или по паушалној стопи у складу са чланом 43. став 6. Споразума, кориснику ИПА III ће се дати могућност да пружи информације које би Комисији омогућиле да утврди адекватну процену било коју од ситуација дефинисаних у члану 43. став 2. Споразума, кроз увид у предметну документацију. У договору са Комисијом, корисник ИПА III може ограничити обим овог испитивања на неки део или узорак предметне документације. Осим када се ради о прописно оправданим случајевима, време дозвољено за корисника ИПА III неће бити дуже од два месеца након двомесечног периода из става 1. овог члана. Додатни детаљи могу бити наведени у секторском или финансијском споразуму.

- (2) Комисија доноси одлуку након што узме у обзир све доказе које је доставио корисник ИПА III.

Члан 45 Поновно коришћење доприноса Уније

- (1) Средства која су поништена из доприноса Уније након финансијских корекција у складу са чланом 43. Споразума уплаћују се у буџет Уније.

- (2) Допринос који је враћен у складу са чланом 40. Споразума или поништен у складу са чланом 41. Споразума не може се поново користити за активност или активности које су биле предмет повраћаја или финансијског прилагођавања, нити, ако повраћај или финансијско прилагођавање следи иза системске неправилности, за текуће активности у оквиру целог или дела програма у коме је настала системска неправилност.

Члан 46 Отплата

- (1) Корисник ИПА III ће извршити отплату у општи буџет Уније пре датума доспећа наведеног у налогу за наплату састављеном у складу са чланом 100. Финансијске Уредбе.
- (2) Свако кашњење у отплати доводи до повећања камате на рачун закаснелог плаћања, у складу са чланом 99. Финансијске Уредбе.

ПОДОДЕЉАК III ЗАТВАРАЊЕ ПРОГРАМА ИЛИ ДЕЛА ПРОГРАМА

Члан 47 Затварање Програма или дела Програма реализованог у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III

- (1) Комисија ће обавестити корисника ИПА III о затварању Програма писаним путем.
- (2) Комисија неће затворити Програм без претходног испитивања и прихватања рачуна како је предвиђено чланом 42. овог Споразума.
- (3) Затварање Програма не доводи у питање право Комисије да изврши финансијске корекције у каснијој фази.
- (4) Детаљнија правила о затварању Програма и релевантне обавезе извештавања могу бити утврђене секторским или финансијским споразумом.

Члан 48 Затварање програма или дела програма реализованог у оквиру система директног управљања и индиректног управљања са субјектима који нису корисници ИПА III

- (1) Програм се затвара када су сви уговори и бесповратна средства затворени.
- (2) Комисија ће писаним путем обавестити корисника ИПА III о затварању програма.

Члан 49 Чување докумената

- (1) Корисник ИПА III чуваће пет година од коначног датума за оперативно спровођење односног финансијског споразума сву документацију релевантну за процедуре набавке и доделе бесповратних средстава, уговоре, измене и допуне, релевантну преписку и сву релевантну документацију која се тиче плаћања и повраћаја средстава.
- (2) Рок из става 1. овог члана прекида се или у случају судског поступка или на адекватно оправдан захтев Комисије.

ПОДОДЕЉАК IV НАДЗОР, КОНТРОЛА, РЕВИЗИЈА И ЗАШТИТА ФИНАНСИЈСКИХ ИНТЕРЕСА

Члан 50 Надзор, контрола и ревизија које спроводе Комисија, Европска канцеларија за борбу против превара и Европски ревизорски суд

- (1) Сви финансијски споразуми и накнадни уговори, укључујући све под-уговоре које корисници закључе са трећим странама, биће предмет надзора, контроле и ревизије од стране Комисије, укључујући Европску канцеларију за борбу против превара (*OLAF*), и ревизије од стране Европског ревизорског суда.

У оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III, ово такође укључује право Комисије и Делегације Уније у Републици Србији да спроводе мере, као што су:

- (а) претходна (*ex ante*) верификација тендера и уговарања;
- (б) претходне (*ex ante*) контроле поступака јавних набавки, уговарања, извршења уговора, укључујући њихово финансијско управљање;
- (в) надзор у погледу функционисања система управљања и контроле.

Прописно овлашћени екстерни ревизори, заступници или представници Комисије, *OLAF* и Европског ревизорског суда имаће право да изврше сваку техничку и финансијску верификацију или ревизију за коју сматрају да је неопходна за праћење спровођења програма или уговора, укључујући посете локацијама и просторијама у којима се спроводе или управља активностима које финансира ИПА III. Комисија ће надлежним органима унапред доставити обавештење о овим мисијама.

- (2) Корисник ИПА III ће именовати службу за координацију борбе против превара ¹¹, како би олакшао ефикасну сарадњу и размену информација, укључујући информације оперативне природе, са *OLAF*.

У оквиру система индиректног управљања, именована служба за координацију борбе против превара има задатак да координира административне и оперативне обавезе и активности и да предлаже измене и допуне законодавства корисника ИПА III, према потреби, у циљу заштите финансијских интереса Уније. Служба ће, између осталог:

- управљати процесом креирања/спровођења стратегија за заштиту финансијских интереса Уније;
- идентификовати могуће слабости у системима корисника ИПА III за управљање средствима Уније, укључујући ИПА III помоћ;
- обезбедити довољан капацитет људских ресурса за ове задатке, укључујући обуку особља за превенцију превара;
- пружати подршку сарадњи између администрација корисника ИПА III, органа гоњења и *OLAF*;
- делити информације о неправилностима и случајевима сумње на превару, укључујући оне идентификоване у ревизијама и проверама које врше Ревизорски орган, службе интерне ревизије, Управљачка структура, Управљачка тела и Посредничка тела са администрацијом

¹¹ Ова Служба није део структура из члана 10 и због тога њено успостављање није предуслов за поверавање задатака за спровођење буџета.

корисника ИПА III и *OLAF*;

- обезбедити испуњење свих обавеза из Уредбе (ЕУ, Еуратом) бр. 883/2013 Европског парламента и Савета¹², Уредбе Савета (Еуратом, ЕЗ) бр. 2988/1995¹³ и Уредбе Савета (ЕЗ, Еуратом) бр. 2185/1996¹⁴.

- (3) Корисник ИПА III ће доставити све тражене информације и документе укључујући све електронске податке и предузети све одговарајуће мере да олакша рад лица која су упућена да врше ревизије, контроле на лицу места или инспекције.
- (4) Корисник ИПА III ће осигурати да заступници или представници Комисије, укључујући *OLAF*, имају право да прегледају сву релевантну документацију, дигиталне податке и рачуне који се односе на ставке које се финансирају у складу са повезаним финансијским споразумом и помажу Европском ревизорском суду да изврши ревизије у вези са коришћењем ИПА III помоћи. Када се уређаји у приватном власништву користе у радне сврхе, ти уређаји могу бити предмет инспекције *OLAF*. *OLAF* ће такве уређаје подвргнути инспекцији само под истим условима и у истој мери у којој је националним контролним органима дозвољено да истражују уређаје у приватном власништву и када *OLAF* има оправдане основе да сумња да би њихов садржај могао бити релевантан за истрагу.
- (5) У циљу обезбеђивања ефикасне заштите финансијских интереса Уније, Комисија, укључујући *OLAF*, може спроводити и све истражне радње, а посебно контроле и инспекцијске провере на терену у складу са Уредбом (ЕУ, Еуратом) бр. 883/2013 и Уредбом (ЕЗ, Еуратом) бр. 2185/1996. Ове контроле и инспекцијске провере ће се припремати и спроводити у блиској сарадњи са корисником ИПА III, који ће благовремено бити обавештен о предмету, сврси и правном основу контрола и инспекцијских провера, како би могао да пружи сву потребну помоћ. Корисник ИПА III ће идентификовати службу са овлашћењима за кривичне истраге, која ће помагати у спровођењу истрага у складу са Уредбом (ЕУ, Еуратом) бр. 883/2013 и Уредбом (ЕЗ, Еуратом) бр. 2185/1996 на захтев *OLAF*.
- (6) Служба из става 2. овог члана може да спроведе ове мере ако има административна и кривично- истражна овлашћења. Уколико *OLAF* то захтева, контроле и инспекцијске провере на терену могу се обављати заједнички. У случајевима када учесници у активностима које финансира ИПА III не сарађују са ангажованима на контроли или инспекцијској провери на терену, корисник ИПА III, поступајући у складу са својим националним законима и правилима, пружиће Комисији/*OLAF* инспекторима неопходну помоћ како би им омогућило да обављају своју дужност у обављању контроле или инспекцијске провере на терену, укључујући обезбеђивање информација о банковном рачуну које су релевантне за *OLAF* истражну активност.
- (7) У случају непоштовања обавеза из ставова 4., 5. и 6. овог члана,

¹² Уредба (ЕУ, Еуратом) бр. 883/2013 Европског парламента и Савета од 11. септембра 2013. године о истрагама које је спровела Европска канцеларија за борбу против превара (*OLAF*) и стављању ван снаге Уредбе (ЕЗ) бр. 1073/1999 Европског парламента и Савета и Уредбе Савета (Еуратом) бр. 1074/1999 (СЛ Л 248, 18. септембар 2013, стр. 1).

¹³ Уредба Савета (ЕЗ, Еуратом) број 2988/1995 од 18. децембра 1995. године о заштити финансијских интереса Европских заједница (СЛ Л 312, 23. децембар 1995, стр. 1).

¹⁴ Уредба Савета (Еуратом, ЕЗ) бр. 2185/96 од 11. новембра 1996. године о теренским проверама и инспекцијама које спроводи Комисија у циљу заштите финансијских интереса Европске заједнице од превара и других неправилности (СЛ Л 292, 15. новембар 1996, стр. 2).

Европска комисија може извршити повраћај средства која се односе на допринос Уније, а која су предмет истраге *OLAF* у складу са одредбама из члана 40. Споразума.

- (8) Комисија/*OLAF* извештава у најкраћем могућем року корисника ИПА III о сваком доказу или сумњи у вези са преварама или неправилностима за које је сазнао током контроле или инспекцијске провере на терену. У сваком случају, Комисија/*OLAF* ће бити у обавези да обавести горепоменућу службу о резултатима таквих контрола и инспекцијских провера.
- (9) Гореописане контроле и ревизије се примењују на све кориснике и подизвођаче који су примили ИПА III помоћ без обзира на то да ли су наведени у уговору или у споразуму о бесповратним средствима. Такве контроле и ревизије се такође примењују на документе и податке који се тичу националног доприноса, ако га има, од стране корисника ИПА III.
- (10) У оквиру система индиректног управљања, Комисија може у било ком тренутку да проверава рачуне и пословање Рачуноводственог тела и Управљачких органа и Посредничких тела, било директно или преко екстерног ревизора. Ово не доводи у питање одговорности Комисије и Европског ревизорског суда.

Члан 51 Заштита финансијских интереса Уније

- (1) У складу са чланом 154. став 4., тачка а. Финансијске Уредбе, корисник ИПА III коме су поверени задаци спровођења буџета ИПА III помоћи ће спречавати, откривати и исправљати неправилности и преваре приликом спровођења тих задатака. У том циљу, корисник ИПА III ће спровести, у складу са принципом пропорционалности, претходне (*ex ante*) и накнадне (*ex post*) контроле, укључујући контроле на терену на репрезентативном и узорку трансакција заснованих на ризику, како би се осигурало да се Програми финансирани из буџета ефикасно и правилно спроводе. Корисник ИПА III ће такође извршити повраћај неоправдано исплаћена средства и у том погледу покренути судски поступак, по потреби.
- (2) У оквиру система индиректног управљања, корисник ИПА III обезбеђује истрагу и делотворан поступак у вези са случајевима који се односе на сумњу на неправилности, преваре, корупцију и сукоб интереса и функционисање механизма контроле и извештавања како је наведено у члану 13. став 7. Уредбе о ИПА III. Корисник ИПА III без одлагања пријављује сумњу на превару и друге неправилности које су биле предмет примарног административног налаза или судске одлуке, и обавештава о току судског и административног поступка који прописују процедуре. Извештавање се врши електронским путем коришћењем Система за управљање неправилностима (*IMS*) који је обезбедила Комисија за ову сврху. Поред одредби о извештавању које су наведене у Анексу Ж овог Споразума, додатни детаљи могу бити наведени у секторском или финансијском споразуму.
- (3) Поред тога, корисник ИПА III, у оквиру система индиректног управљања, предузима све одговарајуће мере за спречавање и сузбијање свих активних или пасивних коруптивних пракси у било којој фази поступка набавке или поступка доделе бесповратних средстава или током спровођења одговарајућих Споразума.
- (4) Корисник ИПА III, укључујући особље одговорно за програмирање и спровођење задатака и активности које финансира ИПА III, предузима

све мере предострожности како би избегао сваки ризик од сукоба интереса и одмах обавештава Комисију о сваком таквом сукобу интереса или о свакој ситуацији која би могла да доведе до таквог сукоба.

- (5) У циљу заштите финансијских интереса Уније, примењују се следеће дефиниције:
- (а) *Грешка* значи ненамерне административне и техничке грешке које је починио корисник ИПА III или корисник ИПА III помоћи;
 - (б) *Неправилност* значи свако кршење неке одредбе важећих правила и уговора које је резултат радње или пропуста од стране привредног субјекта или корисника ИПА III које има, или би имало, штетни ефекат на општи буџет Уније наплатом неке неоправдане ставке трошкова за општи буџет;
 - (в) *Привредни субјект* значи свако физичко или правно лице, укључујући јавно лице, или групу таквих лица, које жели да испоручи производе, изврши радове или пружи услуге или испоручи непокретну имовину;
 - (г) *Системска неправилност* значи свака неправилност која може бити понављајуће природе, са великом вероватноћом појаве у сличним врстама операција, а која је резултат озбиљног недостатка у ефикасном функционисању система управљања и контроле, укључујући пропуст да се успоставе одговарајуће процедуре у складу са важећим правилима;
 - (д) *Превара* означава сваку намерну радњу или пропуст који се односи на:
 - коришћење или представљање лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, што за последицу има присвајање или незаконито задржавање средстава из општег буџета Уније или буџета којима управља Европска унија или се њима управља у име Европске уније;
 - необелодањивање Информација чиме се крши нека конкретна обавеза са истим учинком;
 - погрешну примену таквих средстава у сврхе које нису оне за које су првобитно додељена;
 - (ђ) Сумња на превару значи неправилност која доводи до покретања управног или судског поступка на националном нивоу како би се утврдило присуство намерног понашања, посебно преваре, како је горенаведено;
 - (е) Активна корупција је намерна радња онога ко обећава или даје, директно или преко посредника, било какву предност било које врсте службеном лицу за себе или за треће лице да он поступи или да се уздржи од поступања у складу са својом дужношћу или у вршењу својих функција кршење његове службене дужности на начин који штети или би могао штетити финансијским интересима Уније;
 - (ж) Пасивна корупција је намерна радња државног службеника који, директно или преко посредника, тражи или прима било коју врсту предности за себе или треће лице, или прихвата обећање такве предности, да делује или да се уздржи од деловања у складу са својом дужношћу или у остваривању његових функција кршењем своје службене дужности на начин који штети или би могао да

штети финансијским интересима Уније;

- (з) *Сукоб интереса* значи да је непристрасно и објективно вршење функција финансијског актера или другог лица угрожено из разлога који укључују породицу, емоционални живот, политички или национални афинитет, економски интерес или било који други директни или индиректни лични интерес;
- (и) *Примарни управни или судски налаз* подразумева прву писану процену надлежног органа, било управног или судског, која на основу конкретних чињеница закључује да је учињена неправилност. Ово не доводи у питање могућност да овај закључак може накнадно бити ревидиран или повучен као резултат развоја догађаја у току управног или судског поступка.

Дефиниције наведене у овом члану неће се тумачити као увођење нових врста кривичних дела у кривични законик корисника ИПА III или као његове измене и допуне.

ОДЕЉАК VI ПРАЋЕЊЕ, ВРЕДНОВАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

ПОДОДЕЉАК I ПРАЋЕЊЕ

Члан 52 Одбор за праћење ИПА

- (1) Комисија и корисник ИПА III успостављају Одбор за праћење ИПА најкасније шест месеци од ступања на снагу првог финансијског споразума. Овај одбор ће такође испуњавати одговорности Одбора за праћење ИПА према Уредби Савета (ЕЗ) бр. 1085/2006¹⁵ („у даљем тексту: Уредба о ИПА“) и према Уредби о ИПА II.
- (2) Одбор за праћење ИПА ће разматрати укупну делотворност, ефикасност, квалитет, кохерентност, координацију и усклађеност спровођења свих програма у циљу испуњавања циљева утврђених у споразумима о финансирању, програмском оквиру ИПА III и Стратешком одговору. У ту сврху, он ће се, тамо где је релевантно, заснивати на информацијама које достављају Секторски одбори за праћење и друге постојеће централне координационе структуре корисника ИПА III.
- (3) Одбор за праћење ИПА може давати предлоге Комисији, Националном ИПА координатору и Националном службенику за одобравање за обезбеђивање боље кохерентности и координације помоћи ИПА III како је предвиђено програмским оквиром ИПА III или Уредбом о ИПА III, као и за побољшање укупне ефикасности, делотворности, утицаја и одрживости такве помоћи. Такође може дати препоруке за корективне радње релевантним Секторским одборима за праћење како би се осигурало постизање циљева ИПА III и побољшала ефикасност и делотворност помоћи ИПА III. У ту сврху, он ће, где је релевантно, узимати у обзир закључке и препоруке проистекле из праћења и вредновања које су покренули Комисија или корисник ИПА III.
- (4) Одбор за праћење ИПА ће чинити представници Комисије, Национални ИПА координатор и други релевантни органи и тела корисника ИПА III и, где је релевантно, билатерални донатори, међународне организације, међународне финансијске институције и друге заинтересоване стране, као што су цивилно друштво и организације приватног сектора. Представници заинтересованих страна бирају се према правилима и

¹⁵ Уредба Савета (ЕЗ) бр. 1085/2006 од 17. јула 2006. године о успостављању Инструмента за претприступну помоћ (ИПА), (СЛ Л 210, 3. јул 2006, стр. 82).

критеријима који су дефинисани пословником о раду Одбора за праћење ИПА и у договору са Комисијом.

- (5) Представник Комисије и Национални ИПА координатор заједнички председавају састанцима Одбора за праћење ИПА.
- (6) Одбор за праћење ИПА ће усвојити свој пословник о раду уз сагласност Националног ИПА координатора, Националног службеника за одобравање и Комисије.
- (7) Одбор за праћење ИПА састаје се најмање једном годишње. *Ad hoc* састанци се такође могу сазивати на иницијативу Комисије или корисника ИПА III, посебно на тематској основи.
- (8) Када Секторски одбори за праћење из члана 53. овог Споразума нису формиран, Одбор за праћење ИПА обавља функције наведене у ставу 7. тог члана.

Члан 53 Секторски одбор за праћење

- (1) Корисник ИПА III ће имати успостављене Секторске одборе за праћење ИПА годишњих и вишегодишњих програма које спроводи корисник ИПА III у оквиру система индиректног управљања, а који се финансирају из ИПА средстава у складу са ИПА Уредбом, Уредбом о ИПА II и Уредбом о ИПА III у одређеном сектору или програму. Такви одбори ће бити успостављени најкасније шест месеци након ступања на снагу првог финансијског споразума у том сектору.
- (2) У складу са принципом пропорционалности, у случају годишњих програма који се спроводе индиректним управљањем, Финансијским споразумом може се одустати од обавезе оснивања Секторског одбора ИПА за праћење.
- (3) Када је успостављен Секторски одбор за праћење ИПА може, поред вишегодишњих програма који се спроводе у систему индиректног управљања, да прати и друге годишње програме директног или индиректног управљања у истом специфичном сектору. Ова одредба се не примењује на ИПАРД III програме.
- (4) Подржани извештајима које доставља Управљачки орган пре састанака, Секторски одбори за праћење ће посебно:
 - (а) разматрати делотворност, ефикасност, квалитет, координацију и усклађеност спровођења програма;
 - (б) разматрати напредак ка испуњавању циљева, постизању планираних учинака и резултата, и проценити утицај и одрживост ИПА III помоћи, уз обезбеђивање кохерентности са дијалогом у домену јавних политика, повезаним националним и регионалним стратегијама и активностима за више држава или регионалним активностима ИПА III корисника;
 - (в) разматрати годишње извештаје о спровођењу, укључујући финансијско извршење Програма;
 - (г) испитивати релевантне налазе и закључке, као и предлоге за корективне накнадне акције које произлазе из предузетих провера на терену, праћења, вредновања и ревизија, ако су доступни;
 - (д) расправљати о свим релевантним аспектима функционисања система управљања и контроле;
 - (ђ) разматрати сва проблематична питања и радње;

- (е) ако је потребно, разматрати или давати предлоге за измену програма и предузимање било које друге корективне мере како би се обезбедило постизање циљева и побољшала ефикасност, делотворност, утицај и одрживост помоћи ИПА III;
- (ж) прегледати предузете мере у вези са информисањем, објављивањем, транспарентношћу, комуникацијом и видљивошћу, у складу са члановима 23. и 24. Споразума.

Друге посебне одредбе могу бити утврђене у секторским или финансијским споразумима.

- (5) Оперативни закључци, укључујући све препоруке, биће донети на крају састанака Секторских одбора за праћење. Ови закључци ће бити предмет адекватног праћења, као и праћења на наредним састанцима одбора и биће основа за извештавање Одбору за праћење ИПА о напретку који је постигнут у складу са ставом 2. члана 52. Споразума.
- (6) Сваки Секторски одбор за праћење ће усвојити свој пословник о раду који ће бити сачињен у консултацији са Управљачким органима и Посредничким телима, Националним ИПА координатором и Комисијом.
- (7) Секторски одбор за праћење биће састављен од представника релевантних органа и тела корисника ИПА III, других заинтересованих страна, као што су економски, социјални и еколошки партнери и међународне организације, међународне финансијске институције и цивилно друштво. Комисија учествује у раду одбора. Представници заинтересованих страна бирају се према правилима и критеријумима дефинисаним пословником о раду. Виши представник корисника ИПА III председава састанцима Секторског одбора за праћење. У зависности од програма, Комисија може копредседавати састанцима одбора.
- (8) Секторски одбори за праћење састају се најмање два пута сваких дванаест месеци. *Ad hoc* састанци се такође могу сазвати.

ПОДОДЕЉАК II ВРЕДНОВАЊЕ

Члан 54 Вредновање помоћи ИПА III

- (1) Помоћ ИПА III подлеже вредновању, у складу са чланом 13. Уредбе о ИПА III, чланом 34. Финансијске уредбе и Одељком V, Главе II Уредбе о *NDICI*. Вредновање има за циљ побољшање релевантности, кохерентности, квалитета, ефикасности, делотворности, утицаја, додате вредности Уније, одрживости помоћи ИПА III и синергије са релевантним дијалогом на тему конкретне јавне политике.
- (2) Циљеви вредновања обухватају:
 - (а) оцењивање услова за спровођење помоћи, њеног учинка, како потенцијалног тако и стварног, и његове доследности са циљевима политике постављеним у погледу постизања дугорочних утицаја и циљева;
 - (б) оцењивање постизања договорених резултата (резултата, исхода, утицаја) у правцу постизања планираних дугорочних и глобалних циљева;
 - (в) оцењивање процеса програмирања и система праћења и, где је потребно, модалитета за спровођење;
 - (г) промовисање одговорности за помоћ институцијама ЕУ и јавности у погледу постизања вредности за уложен новац и коришћења

средстава;

- (д) извлачење лекција које имају за циљ побољшање квалитета и дизајна будућих политика, стратегија и интервенција. Стога ће вредновања бити благовремена и њихови налази ће се узети у обзир како у наредном циклусу програмирања и спровођења, тако и у одлуци о расподели средстава.
- (3) Вредновања се могу вршити на нивоу пројекта и програма, као и на нивоу стратегије. Стратешко вредновање обухвата инструменте (укључујући буџетску подршку), теме, кориснике ИПА или регионе.
- (4) Може се обављати претходно (*ex ante*) вредновање. Ово вредновање ће имати за циљ да оптимизује расподелу буџетских средстава у оквиру програма и побољша квалитет програмирања. Оно ће идентификовати и проценити диспаратите, недостатке и потенцијал за развој, циљеве које треба постићи, очекиване резултате, квантификоване циљеве, ако је потребно кохерентност предложене стратегије и квалитет процедура за спровођење, праћење, вредновање и финансијско управљање.
- (5) Ретроспективно и накнадно (*ex post*) вредновање процењује релевантност, ефикасност, делотворност, кохерентност, утицај, одрживост и додатну вредност ЕУ помоћи у оквиру ИПА III у погледу постизања циљева који су постављени у програмским документима.
- (6) Дугорочни утицаји и одрживост помоћи ИПА III биће процењени у складу са важећим правилима и процедурама, као и релевантним законодавством Уније.
- (7) Препоруке и закључке вредновања ће узимати у обзир Одбор за праћење ИПА и Секторски одбори за праћење.
- (8) Комисија развија методе вредновања, укључујући стандарде квалитета¹⁶ и мерљиве показатеље. Корисници ИПА III ће се придржавати ових метода приликом спровођења вредновања.

Члан 55 Вредновања која спроводи Комисија

- (1) Када Комисија спроводи вредновање помоћи ИПА III, корисник ИПА III ће обезбедити приступ подацима и свим релевантним информацијама потребним за спровођење процеса вредновања, укључујући помоћ у организовању интервјуа са релевантним заинтересованим странама.

Члан 56 Вредновање које спроводи корисник ИПА III у оквиру система индиректног управљања

- (1) Корисник ИПА III који спроводи ИПА III помоћ у оквиру система индиректног управљања одговоран је за спровођење вредновања програма којима управља у складу са чланом 54. Споразума.
- (2) Корисник ИПА III ће, у консултацији са Комисијом, израдити план вредновања који представља активности вредновања које ће се спроводити у различитим фазама спровођења.

¹⁶ У складу са принципима *Better Regulations* и критеријима оцењивања *OECD/DAC* и добрим методама и техникама оцењивања.

ПОДОДЕЉАК III ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 57 Додатне дефиниције у вези извештавања

- (1) „Период од 12 месеци” означава период од 1. јула претходне финансијске године до 30. јуна текуће финансијске године, осим ако је другачије предвиђено секторским или финансијским споразумом.
- (2) „Признати трошак” значи трошак који је настао (од стране примаоца), прихваћен је (од стране Посредничког тела за финансијско управљање) и плаћен је (од стране Посредничког тела за финансијско управљање).

Члан 58 Језик и формат

- (1) Сви извештаји, изјаве, декларације и рачуни у вези са припремом или спровођењем ИПА III помоћи достављају се Комисији на енглеском језику.
- (2) Национални службеник за одобравање ће, уз подршку Рачуноводственог тела, успоставити рачуноводствени систем заснован на обрачунској основи за евидентирање и чување, у електронској форми, тачне, потпуне и поуздане рачуноводствене податке за сваки ИПА III програм/акцију/операцију спроведен у оквиру индиректног управљања од стране корисника ИПА III. Национални службеник за одобравање ће га користити као основу за састављање захтева за плаћање, рачуна, финансијских извештаја и изјава.
- (3) Корисник ИПА III ће успоставити управљачки информациони систем за евидентирање и чување података, у електронском облику, о сваком ИПА III програму/акцији/операцији који су неопходни за планирање, спровођење, управљање, праћење, вредновање, верификације и ревизије ИПА III помоћи.
- (4) Корисник ИПА III ће утврдити техничке спецификације система из става 2. и става 3. овог члана како би се максимално аутоматизовали извештавање и размена података у електронском облику.
- (5) Комисија може успоставити сопствене информационе системе и захтевати од корисника ИПА III да преузме активну улогу у њиховом развоју и коришћењу.

Члан 59 Општи захтеви који се односе на извештавање од стране Националног ИПА координатора

- (1) До 15. фебруара сваке године, Национални ИПА координатор ће достављати Комисији Годишњи извештај о спровођењу финансијске помоћи пружене кроз ИПА уредбу, Уредбу о ИПА II и Уредбу о ИПА III у претходној финансијској години.
- (2) Извештај ће бити припремљен према моделу који је Комисија ставила на располагање и посебно ће укључивати:
 - (a) програмирање помоћи, напредак остварен у спровођењу, проблеме на које се наишло и предузете корективне мере, испуњавање препорука проистеклих из праћења и вредновања;
 - (b) комуникацију, видљивост и активности у вези са координацијом донатора;
 - (v) напредак остварен ка постизању циљева наведених у стратешким документима и програмима, мерен релевантним показатељима;

(г) препоруке за наредни период.

Тамо где покрива програме које у индиректном управљању спроводи корисник ИПА III, извештај ће се заснивати на информацијама које су обезбедили Управљачки органи и Посредничка тела, и обухвата напредак остварен у спровођењу поверених задатака, укључујући све проблеме на које се наишло и предузете корективне мере.

- (3) Додатни захтеви за извештавање од стране Националног ИПА координатора могу бити наведени у секторским или финансијским споразумима, укључујући захтеве за извештавање за оперативне програме из члана 16. став 5. и програме из члана 16. став 7. Споразума.

Члан 60 Захтеви који се односе на извештавање од стране Националног ИПА координатора у индиректном управљању од стране корисника ИПА III

Најкасније шеснаест месеци након завршетка спровођења сваког програма, Национални ИПА координатор ће доставити Комисији завршни извештај о спровођењу тог програма који обухвата целокупан период спровођења, укључујући посебно информације о очекиваним и стварним постигнутим резултатима, као и финансијске информације у вези са спровођењем активности.

Члан 61 Захтеви који се односе на извештавање од стране Националног службеника за одобравање у индиректном управљању од стране корисника ИПА III

- (1) Национални службеник за одобравање ће до 15. јануара сваке године у електронској форми достављати Комисији и Ревизорском органу извод података који се налазе у рачуноводственом систему на дан 31. децембра претходне финансијске године. Уз њега ће бити приложен годишњи рачуноводствени извештај са датумом пресека, за који ће се користи *ad hoc* модел који обезбеђује Комисија.
- (2) До 15. фебруара сваке године Национални службеник за одобравање ће, са копијом за Националног ИПА координатора и Ревизорски орган, достављати Комисији следеће податке за претходну финансијску годину:
- (а) годишње финансијске извештаје или изјаве на обрачунској основи, састављене у складу са форматом финансијских извештаја или изјава приложених уз финансијски споразум, у којима се јасно разликују признати трошкови и извршена плаћања;
 - (б) извештај о систему управљања и контроле, укључујући:
 - (I) сажетак извештаја о верификацији и контролама које је извршила Управљачка структура;
 - (II) анализу природе, узрока, обима и утицаја финансијских грешака;
 - (III) резиме суштинских промена система управљања и контроле, правила или процедура корисника ИПА III, са анализом њиховог утицаја на управљање средствима Уније;
 - (IV) самопроцену функционисања система управљања и контроле, решавање захтева из става 3. члана 12. и Анекса

Б Споразума, са идентификованим слабостима и корективним радњама које су предузете или планиране;

- (в) статус акционих планова и праћење извештаја о ревизији које издају Ревизорски орган, служба интерне ревизије и Комисија;
 - (г) годишњу изјаву о управљању по сваком програму појединачно, сачињену у складу са Анексом В; ако потврде које се захтевају Анексом В нису доступне, Национални службеник за одобравање ће издати годишњу изјаву о управљању са резервама обавештавајући Комисију о разлозима и потенцијалним последицама, заједно са радњама које су предузете или планиране како би се поправила ситуација и заштитили финансијски интереси Европске уније.
- (3) До 31. јула сваке године, осим када је другачије предвиђено секторским споразумом или финансијским споразумом, Национални службеник за одобравање ће слати Комисији и Ревизорском органу финансијске извештаје или изјаве на обрачунској основи за период од 12 месеци који се завршио 30. јуна исте године. Они ће бити састављени у складу са форматом финансијских извештаја или изјава приложених уз финансијски споразум, у којима се јасно разликују признати трошкови и извршена плаћања.
 - (4) Најкасније шеснаест месеци након завршетка спровођења сваког програма, Национални службеник за одобравање ће послати Комисији завршни извештај о трошковима програма користећи модел који је обезбедила Комисија. Ако је примењиво, уз њега ће бити приложен коначни захтев за плаћање.
 - (5) Све финансијске извештаје, изјаве и рачуне из овог члана оверава Национални службеник за одобравање. Овера значи потврду потпуности, тачности и истинитости финансијских извештаја, изјава и рачуна.
 - (6) Додатни захтеви за извештавање од стране Националног службеника за одобравање могу бити наведени у секторским или финансијским споразумима.

Члан 62 Захтеви који се односе на извештавање од стране Управљачких органа у индиректном управљању од стране корисника ИПА III

- (1) Управљачки органи и Посредничка тела ће достављати све потребне информације Националном ИПА координатору, Националном службенику за одобравање и Ревизорском органу у циљу подршке њиховом раду и припреми њихових извештаја.
- (2) На почетку сваке године, Управљачки органи и Посредничко тело достављају Националном службенику за одобравање годишње финансијске извештаје или изјаве урађене на обрачунској основи за претходну финансијску годину за програме који су у њиховој надлежности.
- (3) На почетку сваке године, Управљачки органи ће доставити Националном службенику за одобравање годишње изјаве о управљању за претходну финансијску годину за програме који су у њиховој надлежности. Ове годишње изјаве о управљању ће се бавити свим суштинским аспектима наведеним у Анексу В.
- (4) Тачан обухват извештаја, изјава и декларација из става 2. и става 3. овог

члана, њихове обрасце, методе припреме, пратећу документацију и рокове дефинише Национални службеник за одобравање и утврђује их у радним аранжманима који су закључени између Националног службеника за одобравање и сваког Управљачког органа.

- (5) Национални ИПА координатор и Комисија могу захтевати од Управљачких органа и Посредничких тела да сачињавају *ad hoc*, повремене или периодичне извештаје о спровођењу програма који су у њиховој надлежности. Извештаји се могу подносити на разматрање надлежном Секторском одбору за праћење.
- (6) Захтеви за додатно извештавање од стране Управљачких органа и Посредничких тела могу бити наведени у секторским или финансијским споразумима.

Члан 63 Захтеви који се односе на извештавање од стране Ревизорског органа у индиректном управљању од стране корисника ИПА III

- (1) До 15. фебруара сваке године, осим када је другачије предвиђено секторским споразумом или финансијским споразумом, Ревизорски орган ће доставити Комисији и Влади корисника ИПА III, са копијом Националном ИПА координатору и Националном службенику за одобравање, годишње ревизорско мишљење у складу са моделом наведеним у Анексу Д.
- (2) До 15. фебруара сваке године, осим када је другачије предвиђено секторским споразумом или финансијским споразумом, Ревизорски орган ће доставити Комисији годишњи извештај о активностима ревизије у складу са моделом наведеним у Анексу Г, који подржава годишње ревизорско мишљење из става 1. овог члана.
- (3) 15. фебруар као рок из става 1. и става 2. овог члана, Комисија може да одложи у изузетним околностима до 1. марта, на оправдан захтев Ревизорског органа, осим ако је другачије одређено секторским или финансијским споразумом.
- (4) У року од три месеца од достављања завршног извештаја о трошковима од стране Националног службеника за одобравање, Ревизорски орган ће послати Комисији Мишљење ревизије о завршном финансијском извештају у складу са моделом наведеним у Анексу Ђ.
- (5) Ревизорско мишљење о завршном извештају о трошковима поткрепљује се завршним извештајем о активностима ревизије према моделу који је дала Комисија.
- (6) Ревизорски орган доставља Комисији извештаје о ревизији система чим се заврши поступак расправе о нацрту извештаја ревизије са релевантним субјектима ревизије.
- (7) Даљи специфични захтеви који се односе на извештаје и мишљења Ревизорског органа могу бити наведени у секторским или у финансијским споразумима.

**ОДЕЉАК VII ОДРЕДБЕ О ПРОГРАМИМА ПРЕКОГРАНИЧНЕ
САРАДЊЕ****ПОДОДЕЉАК I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ****Члан 64 Облици прекограничне сарадње**

- (1) Помоћ у оквиру овог Одељка има за циљ промовисање добросуседских односа, подстицање интеграције у Унију и промовисање социјално-економског развоја кроз заједничке локалне и регионалне иницијативе.
- (2) Прекогранична сарадња обезбеђује помоћ за:
 - (а) прекограничну сарадњу између једне или више држава чланица Европске уније и једног или више корисника ИПА III;
 - (б) прекограничну сарадњу између два или више корисника ИПА III;
 - (в) учешће корисника ИПА III у транснационалним и међурегионалним програмима сарадње *ERDF*.
- (3) Овај Одељак се примењује на прекограничну сарадњу наведену у ставу 2. тачки б. овог члана. Правила програмирања која се примењују на програме из става 2. тачке а) и в) биће утврђена у финансијским споразумима који ће се закључити у складу са чланом 5. *Interreg* Уредбе.

Члан 65 Додатне дефиниције за прекограничну сарадњу

- (1) За потребе овог Одељка примењују се следеће дефиниције:
 - (а) „операција” означава пројекат, уговор, акцију или групу пројеката одабраних од стране уговорног органа одговарајућег програма или под његовим надзором, а који доприносе циљевима тематског приоритета или тематских приоритета на које се односи;
 - (б) „апликант“ означава физичко лице или субјект са или без правног субјективитета које је поднело пријаву у поступку доделе бесповратних средстава;
 - (в) „корисник“ означава јавно или приватно тело, одговорно за покретање и спровођење операција у оквиру програма прекограничне сарадње;
 - (г) „водећи ИПА III корисник“ означава корисника ИПА III који је именован за водећег и због тога је уговорни орган за дати прекогранични програм из те државе;
 - (д) „структуре прекограничне сарадње (у даљем тексту: ПГС)“ означавају институције укључене у припрему и управљање датим програмом прекограничне сарадње у сваком од корисника ИПА III који учествују. Одговорности сваке од структура прекограничне сарадње су дефинисане у зависности од модела управљања.

Члан 66 Суфинансирање

- (1) Стопа суфинансирања Уније на нивоу сваког тематског приоритета неће бити већа од 85% прихватљивих трошкова програма прекограничне сарадње. За техничку помоћ, стопа суфинансирања Уније ће бити 100%.

ПОДОДЕЉАК II ПРАВИЛА ПРОГРАМИРАЊА

Члан 67 Тематски приоритети и концентрација ИПА III прекограничне сарадње

(1) Тематски приоритети садржани у Анексу III Уредбе о ИПА III груписани су у тематске кластере у оквиру програмског оквира ИПА III како би се пружила фокусирана помоћ. ИПА III корисник-учесник ће изабрати највише два тематска кластера за сваки програм прекограничне сарадње, поред тематског „побољшаног капацитета регионалних и локалних власти за суочавање са локалним изазовима”.

(2) Програми прекограничне сарадње такође укључују посебне буџетске ставке за техничку помоћ како је наведено у члану 73. Споразума.

Члан 68 Географска покривеност

Корисници ИПА III који учествују у програму и Комисија договориће се о листи прихватљивих региона који ће бити обухваћени одговарајућим програмом прекограничне сарадње.

Члан 69 Припрема, оцена, одобравање и измена и допуна програма прекограничне сарадње

- (1) Програми прекограничне сарадње израђују се у складу са моделом програма који обезбеђује Комисија и припремају их заједнички корисници ИПА III који учествују у програму.
- (2) За сваки одабрани тематски приоритет, ИПА III корисници који учествују у програму договарају се о специфичним циљевима, очекиваним резултатима, циљаним вредностима и показатељима и типовима активности које ће бити подржане, укључујући одређивање главних циљних група и типова апликација.
- (3) Програм прекограничне сарадње ће електронским путем Комисији доставити на одобрење водећи корисник ИПА III.
- (4) Комисија ће оценити конзистентност програма прекограничне сарадње са програмским оквиром ИПА III и њихов ефективни допринос одабраним тематским приоритетима дефинисаним у Анексу III Уредбе о ИПА III.
- (5) Комисија ће дати запажања у року од три месеца од датума подношења програма прекограничне сарадње. Корисници ИПА III који учествују у програму ће доставити Комисији све потребне додатне информације и, по потреби, ревидирати предложени програм прекограничне сарадње.
- (6) Пре него што одобри програм прекограничне сарадње, Комисија мора да обезбеди да су сва њена запажања на одговарајући начин узета у обзир.
- (7) На иницијативу корисника ИПА III који учествују у програму или Комисије у договору са корисницима ИПА III који учествују у програму, програми прекограничне сарадње могу бити измењени и допуњени.
- (8) Захтеви за измену и допуну програма прекограничне сарадње које подносе корисници-учесници ИПА III биће прописно образложени и у њима ће посебно бити наведен очекивани утицај измена програма прекограничне сарадње на достизање његових циљева. Уз захтеве се прилаже ревидиран програм. Ставови 3. до 6. овог члана се примењују на измене и допуне програма прекограничне сарадње.
- (9) За корекције техничке или уредничке природе, које не утичу на

спровођење програма прекограничне сарадње није потребно одобрење Комисије. Корисници ИПА III који учествују у програму ће благовремено обавестити Комисију о таквим корекцијама након што их буду спровели.

Измене се могу захтевати у једном или више следећих случајева:

- (а) након ревизије програмског оквира ИПА III која је довела до промена у стратегијама које значајно утичу на програме прекограничне сарадње, укључујући промене локације уговорног органа или финансијског плана;
- (б) након значајних социјално-економских промена у програмској области;
- (в) како би се узеле у обзир значајне промене у приоритетима Уније, корисника ИПА III или регионалних приоритета;
- (г) на основу резултата вредновања из члана 55. Споразума.

Члан 70 Билатерални споразуми између корисника ИПА III који се односе на управљање програмима прекограничне сарадње који се спроводе по моделу индиректног управљања

- (1) У оквиру система индиректног управљања, корисници ИПА III који учествују у програму закључују билатерални споразум за све време трајања програма прекограничне сарадње, којим се одређују њихове одговорности за спровођење релевантног програма прекограничне сарадње. Билатерални споразум обухвата:
 - (а) опис основних структура за спровођење програма и њихових улога и одговорности;
 - (б) опис модалитета управљања, финансија, контроле и ревизије за програм прекограничне сарадње;
 - (в) основне процедуре спровођења програма, укључујући процес одабира операција и праћење на нивоу операција и свеукупног програма прекограничне сарадње;
 - (г) одредбе које обезбеђују законитост и регуларност трошкова корисника, и које обезбеђују да провере из члана 8. става 1. тачаке б) и (в) Анекса А буду спроведене;
 - (д) корективне мере у случају потешкоћа у спровођењу програма;
 - (ђ) одредбе које гарантују одговорно финансијско управљање средствима додељеним програму прекограничне сарадње и повраћај неоправдано плаћених износа;
 - (е) процедуре за ослобађање од пореза из члана 28. Споразума;
 - (ж) детаљи о финансијском управљању програмом, укључујући плаћања између корисника ИПА III, вођење евиденције, обавезе извештавања и неправилности.

ПОДОДЕЉАК III ОПЕРАЦИЈЕ

Члан 71 Одабир операција

- (1) Операције одабране у оквиру програма прекограничне сарадње имаће јасне прекограничне утицаје и користи.
- (2) Одабир операција у оквиру програма прекограничне сарадње врши

уговорни орган путем позива за подношење предлога који се односе на целу прихватљиву програмску област.

- (3) Корисници ИПА III који учествују у програму могу такође идентификовати операције ван позива за подношење предлога. У том случају, операције ће бити посебно наведене у програму прекограничне сарадње из члана 69. Споразума.
- (4) Одабране операције прекограничне сарадње ће укључивати кориснике из најмање два ИПА III корисника-учесника. Корисници ће сарађивати у изради и спровођењу операција. Поред тога, они ће сарађивати или при ангажовању особља или у финансирању операција или по ова оба основа.
- (5) Операција се може спроводити на територији само једног ИПА III корисника који учествује у програму, под условом да су идентификовани прекогранични утицаји и користи.

Члан 72 Корисници

- (1) Корисници морају бити основани на територији корисника ИПА III који учествује у програму.
- (2) Корисници ће именовати једног од њих за водећег корисника. Водећи корисник ће обезбедити спровођење целе операције, надзирати да ли се операција спроводи у складу са условима наведеним у уговору и уредити односе са осталим корисницима како би гарантовао одговорно финансијско управљање средствима која су додељена операцији, укључујући и модалитете за повраћај неправилно исплаћених износа.

Члан 73 Техничка помоћ

- (1) Сваки програм прекограничне сарадње садржи посебну буџетску ставку за операције техничке помоћи, која ће бити ограничена на 10% ЕУ доприноса намењеног програму прекограничне сарадње.
- (2) Техничка помоћ може да обухвати, између осталог:
 - (а) припрему, управљање, праћење, вредновање, информисање, комуникацију, умрежавање, решавање спорова, контролне и ревизорске активности у вези са спровођењем програма;
 - (б) активности усмерене на јачање административних капацитета за спровођење програма;
 - (в) активности за смањење административног терета за кориснике, укључујући системе електронске размене података, и активности за јачање капацитета и размену најбољих пракси између органа у корисницима ИПА III који учествују у програму и јачање капацитета корисника за управљање ИПА III помоћи.
 - (г) финансирање Заједничког техничког секретаријата.
- (3) Техничка помоћ се такође може односити на претходне и наредне програмске периоде.
- (4) У складу са чланом 29. став 2. Споразума, трошкови за техничку помоћ ради подршке уприпреми програма прекограничне сарадње и успостављање система управљања и контроле могу бити прихватљиви пре потписивања релевантног финансијског споразума, уговора и анекса уговора у случајевима предвиђеним чланом 27. став 6. Уредбе о *NDICI*.

ПОДОДЕЉАК IV СПРОВОЂЕЊЕ

Члан 74 Модалитети спровођења

Програми прекограничне сарадње ће се спроводити у оквиру система директног или индиректног управљања са водећим ИПА III корисником.

ПОДОДЕЉАК V ПРОГРАМСКЕ СТРУКТУРЕ И ОРГАНИ ПРОГРАМА И ЊИХОВЕ ОДГОВОРНОСТИ

Члан 75 Структуре и органи за управљање ПГС

- (1) Следеће структуре из члана 10. Споразума биће укључене у управљање програмима прекограничне сарадње у корисницима ИПА III:
 - (а) Национални ИПА координатори држава које учествују у програму прекограничне сарадње и, где је примењиво, координатори територијалне сарадње, који су заједнички одговорни да обезбеде да су циљеви дефинисани у предложеним програмима прекограничне сарадње у складу са циљевима ИПА III програмског оквира;
 - (б) НАО и Управљачка структура водећег корисника ИПА III, када се прекогранични програм спроводи у оквиру система индиректног управљања;
 - (в) структуре прекограничне сарадње у свим ИПА корисницима - учесницима које ће блиско сарађивати у програмирању и спровођењу релевантног програма прекограничне сарадње. У случају индиректног управљања, структура прекограничне сарадње у водећем ИПА III кориснику ће обављати послове Управљачког органа. Управљачки орган ће именовати Посредничка тела.
 - (г) Ревизорски орган из члана 10. став 1., тачка д) Споразума, када се прекогранични програм спроводи у оквиру система индиректног управљања са корисником ИПА III.
- (2) ИПА корисници-учесници ће за сваки програм прекограничне сарадње успоставити Заједнички одбор за праћење (ЗОП) који ће такође обављати улогу секторског одбора за праћење из члана 53. Споразума.
- (3) Заједнички технички секретаријат (ЗТС) ће бити успостављен да пружа помоћ Комисији, програмској Управљачкој структури и органима, и ЗОП-у. Један ЗТС може помагати у припреми и спровођењу више програма прекограничне сарадње.

Члан 76 Структуре прекограничне сарадње и Управљачки орган

- (1) Структуре прекограничне сарадње биће успостављене у оквиру администрације сваког корисника ИПА III који учествује у програму ради припреме, спровођења и управљања програмима прекограничне сарадње. Једна структура прекограничне сарадње може се користити за више програма прекограничне сарадње.
- (2) У систему индиректног управљања, структура прекограничне сарадње водећег корисника ИПА III обавља послове Управљачког органа.
- (3) Структуре прекограничне сарадње ИПА III корисника-учесника ће блиско сарађивати на задацима од заједничког интереса. Они ће заједно обављати следеће функције и преузети следеће одговорности:

- (a) припрема програма прекограничне сарадње у складу са чланом 69. Споразума, или њихове измене;
 - (б) припрема билатералног споразума у складу са чланом 70. Споразума у случају индиректног управљања и обезбеђивање његовог спровођења;
 - (в) сарадња на обезбеђивању испуњења задатака из става 4. и става 5. овог члана;
 - (г) обезбеђивање учешћа на састанцима ЗОП и на другим билатералним састанцима;
 - (д) именовање њиховог/њихових представника у ЗОП;
 - (ђ) успостављање Заједничког техничког секретаријата (ЗТС) и обезбеђивање да је ангажовано адекватно особље;
 - (е) припрема и спровођење стратешких одлука ЗОП;
 - (ж) подршка раду ЗОП и пружање информација које су му потребне за обављање његових задатака, посебно података који се односе на напредак у достизању специфичних циљева оперативног програма и циљаних вредности по тематским приоритетима како је утврђено у прекограничном програму сарадње;
 - (з) успостављање система за прикупљање поузданих информација о спровођењу програма прекограничне сарадње;
 - (и) састављање годишњег и завршног извештаја о спровођењу из члана 80. Споразума;
 - (ј) припрема и спровођење кохерентног плана комуникације и видљивости;
 - (к) израда годишњег плана рада ЗТС који ће одобрити ЗОП;
- (4) Уколико се програм прекограничне сарадње спроводи у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III, Управљачки орган ће, поред одредби из члана 6. Анекса А:
- (a) именовати чланове комисије за оцењивање са правом гласа и обезбедити да комисија за оцењивање укључује једног члана са правом гласа више из државе учеснице која није водећи корисник ИПА III, док ће Посредничко тело за финансијско управљање именовати, у складу са својим искључивим правом, председника и секретара комисије;
 - (б) припремити техничку документацију неопходну за објављивање позива за подношење предлога у блиској сарадњи са другим корисником ИПА III који учествује у програму;
 - (в) спровести оперативно праћење, пратити техничке аспекте операција и потврдити да су операције спроведене у блиској сарадњи са другим корисником ИПА III који учествује у програму;
- (5) Уколико се програм прекограничне сарадње спроводи у оквиру система индиректног управљања од стране водећег корисника ИПА III, а структуре и органи описани у члану 10. став 1., тачке од а) до г) Споразума, не могу да врше верификације управљања у целокупној програмској области, корисници ИПА III који учествују у програму ће се договорити како ће се обављати наведене верификације управљања. Начин спровођења таквих верификација биће описани у билатералном споразуму из члана 70. Споразума.

Члан 77 Ревизорски орган

- (1) Ако корисник ИПА III спроводи програм прекограничне сарадње у оквиру система индиректног управљања, Ревизорски орган за програм прекограничне сарадње биће ревизорски орган водећег корисника ИПА III.
- (2) Када Ревизорски орган из става 1 нема овлашћење да директно обавља своје функције на целој територији обухваћеној програмом прекограничне сарадње, помоћи ће му група ревизора коју чине представници сваког корисника ИПА III који учествује у програму прекограничне сарадње. Групом ревизора ће председавати Ревизорски орган водеће државе. Посебни модалитети за обављање ових функција биће описани у билатералном споразуму из члана 70. Споразума.

Члан 78 Заједнички одбор за праћење (ЗОП)

- (1) Корисници ИПА III који учествују у програму успоставиће ЗОП најкасније шест месеци од дана ступања на снагу финансијског споразума.
- (2) Сваки корисник ИПА III који учествује у програму ће именовати своје представнике у ЗОП.
- (3) У саставу ЗОП ће бити представници националних ИПА координатора и координатора територијалне сарадње према потреби, и представника корисника ИПА III који учествују у програму (централних, регионалних, локалних тела), укључујући структуре прекограничне сарадње и, где је релевантно, друге заинтересоване стране као што су организације цивилног друштва. Комисија учествује у раду ЗОП у саветодавном својству.
- (4) Радом ЗОП-а председава држава учесница која није водећи корисник ИПА III.
- (5) ЗОП ће се састајати најмање два пута годишње. *Ad hoc* састанци се такође могу сазивати на иницијативу ИПА III корисника-учесника или Комисије.
- (6) ЗОП ће усвојити свој пословник о раду који ће бити састављен у консултацији са структурама прекограничне сарадње, националним ИПА координаторима и Комисијом.
- (7) Сваки ИПА III корисник-учесник има једнако право гласа без обзира на број представника које је именовано.
- (8) ЗОП ће:
 - (a) бити одговоран за идентификацију тематских приоритета, специфичних циљева, циљних корисника и специфичног фокуса сваког позива за подношење предлога које ће одобрити Комисија;
 - (б) испитати и дати саветодавно мишљење о списку операција одабраних путем позива за подношење предлога пре одлуке о додели бесповратних средстава. Уговорни орган ће донети коначну одлуку о додели бесповратних средстава;
 - (в) прегледати напредак постигнут у вези са достизањем специфичних циљева, очекиваних резултата и циљаних вредности по тематским приоритетима дефинисаних у програму прекограничне сарадње, на основу информација које су дале структуре прекограничне сарадње ИПА III корисника-учесника. Напредак ће се пратити у односу на показатеље постављене у

програму прекограничне сарадње;

- (г) испитати релевантне налазе и закључке, као и предлоге за корективне акције које произилазе из теренских провера, праћења и вредновања, ако су доступни;
 - (д) одобрити сваки предлог за измену програма прекограничне сарадње. Када год је потребно, ЗОП може дати предлоге за измене и допуне програма прекограничне сарадње како је наведено у члану 69. став 7. Споразума, како би се обезбедило постизање циљева програма прекограничне сарадње и побољшала ефикасност, делотворност, утицај и одрживост програма прекограничне сарадње у оквиру ИПА III помоћи. ЗОП такође може дати препоруке како да се побољша спровођење програма прекограничне сарадње;
 - (ђ) проучавати и одобравати план комуникације и видљивости за програм прекограничне сарадње;
 - (е) проучавати и одобравати план вредновања из члана 56. став 2. Споразума;
 - (ж) разматрати и одобравати годишње и завршне извештаје о спровођењу из члана 80. Споразума;
 - (з) проучавати и одобравати годишњи план рада Заједничког техничког секретаријата.
- (9) ЗОП ће подносити извештаје Одбору за праћење ИПА водећег корисника ИПА III.

Члан 79 Заједнички технички секретаријат (ЗТС)

- (1) ЗТС ће бити успостављен за сваки програм прекограничне сарадње како би помогао Комисији, структурама прекограничне сарадње, Управљачком органу и ЗОП-у, према потреби. ЗТС ће бити смештен на територији водећег корисника ИПА III. ЗТС може имати придружену канцеларију/антену на територији другог ИПА III корисника-учесника. ЗТС и придружена канцеларија/антена биће смештени у прихватљивој програмској области, осим када је другачије договорено са Комисијом.
- (2) Рад ЗТС се финансира из буџета техничке помоћи.
- (3) Особље ЗТС чине запослени који долазе из оба корисника ИПА III који учествују у програму прекограничне сарадње.
- (4) ЗТС-ом ће управљати структура прекограничне сарадње водећег корисника ИПА III.
- (5) Сваке године структуре прекограничне сарадње припремају план рада ЗТС и достављају га ЗОП-у на увид и одобравање.
- (6) Заједнички технички секретаријат неће учествовати у раду нити давати допринос верификацији трошкова и комисији за оцењивање.
- (7) ЗТС може бити одговоран, између осталог, за следеће задатке:
 - (а) организацију састанака ЗОП-а, укључујући израду и слање записника;
 - (б) помоћ потенцијалним апликантима у тражењу партнера и развоју пројеката, организовање информативних дана и радионица; развијање и одржавање мреже заинтересованих страна;

- (в) помоћ корисницима и партнерима у спровођењу операција;
- (г) припрема, вођење и извештавање о активностима праћења операција прекограничне сарадње;
- (д) успостављање система за прикупљање поузданих информација о спровођењу програма прекограничне сарадње;
- (ђ) давање улазних података за годишње и завршне извештаје о спровођењу прекограничног програма;
- (е) планирање и спровођење информативних кампања и других активности у вези са подизањем свести јавности о програму прекограничне сарадње, укључујући објављивање/штампање промотивног материјала о прекограничном програму и одржавање интернет странице програма прекограничне сарадње.

ПОДОДЕЉАК VI ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 80 Годишњи и завршни извештаји о спровођењу (реализацији)

- (1) За потребе извештавања утврђеног у оквиру Пододељка III, структуре прекограничне сарадње припремају годишњи извештај о спровођењу и завршни извештај о спровођењу за сваки програм прекограничне сарадње. Завршни извештај о спровођењу може укључивати последњи годишњи извештај. Извештај ће следити модел који је приложен у финансијском споразуму.
- (2) Након прегледа и одобрења ЗОП, извештаји се шаљу националном ИПА координатору и НАО, по потреби, водећег корисника ИПА III. НИПАК водећег корисника ИПА III ће послати извештаје националном ИПА координатору другог ИПА III корисника-учесника и Комисији у складу са захтевима за извештавање наведеним у Наслову III.

ОДЕЉАК VIII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 81 Комуникација

Размена информација и докумената између Комисије и корисника ИПА III у вези са програмирањем, програмима и њиховим изменама и допунама, као и документације која се односи на спровођење програма, обављаће се у највећој могућој мери електронским путем. Комисија и корисник ИПА III ће се договорити о модалитетима размене података што ће се уредити у секторском или финансијском споразуму.

Члан 82 Консултације

- (1) Свако питање које се односи на извршење или тумачење овог Споразума биће предмет консултација између страна што ће, уколико је нужно, за резултат имати измене и допуне овог Споразума.
- (2) У случају неиспуњавања обавеза утврђених овим Споразумом које нису биле предмет благовремено предузетих корективних мера, Комисија може суспендовати овај Споразум у складу са чланом 90. Споразума.
- (3) Корисник ИПА III може се у целости или делимично одрећи спровођења ИПА III помоћи. У ту сврху, корисник ИПА III доставиће обавештење о томе бар 6 месеци унапред. Стране овог Споразума ближе ће одредити такво одрицање разменом писама или изменама и допунама

релевантног финансијског споразума, у зависности од случаја.

Члан 83 Примењиви прописи, решавање спорова

- (1) Овај Споразум утемељен је у праву ЕУ.
- (2) Спорови који се односе на тумачење, примену или валидност овог Споразума, а који се не могу решити мирним путем, решиће се арбитражом у складу са Правилима арбитраже Сталног арбитражног суда из 2012. године, у складу са следећим:

(а) Састав већа

За потраживања од 500.000 евра или више: веће ће се састојати од три арбитра. Свака страна ће именовати једног арбитра у року од 40 календарских дана након што је обавештење о арбитражи послато. Два арбитра које су именовале стране ће потом именовати трећег арбитра који ће поступати као председавајући арбитар.

За потраживања испод 500.000 евра: веће ће бити састављено од једног арбитра, осим ако се стране не договоре другачије.

Уколико се веће не састави у року од 80 календарских дана након што је обавештење о арбитражи послато, било која страна може затражити од Секретаријата Сталног арбитражног суда или другог међусобно прихватљивог неутралног тела да именује неопходног арбитра или арбитра.

(б) Седиште

Седиште арбитражног већа ће бити Хаг, Холандија.

(в) Језик

Језик поступка биће енглески или други узајамно прихватљив службени језик Европске уније. Докази се могу извести и на другим језицима, уколико се стране сагласе.

(г) Процедура

Прибегавање привременим мерама, интервенцијама трећих страна и интервенцијама *amicus curiae* је искључено.

Ако страна захтева од већа да информације или материјал третира као поверљиве, одлука ће бити донета у облику образложеног налога и након саслушања друге стране (10 календарских дана за подношење запажања). Веће ће одмерити разлоге за захтев, природу информације и право на делотворну судску заштиту. Веће може посебно:

- да врши обелодањивања у складу са посебним обавезама, или
- да донесе одлуку против обелодањивања, али да нареди израду неповерљиве верзије или сажетка информација или материјала, који садрже довољно информација да омогуће другој страни да изрази своје ставове на смислен начин.

Уколико се од већа тражи да саслуша случај *in camera*, одлука се доноси након саслушања друге стране (10 календарских дана за подношење запажања). Веће ће узети у обзир разлоге захтева и примедбе друге стране (ако их има).

Уколико се од већа тражи да тумачи или примени право Европске уније, оно ће прекинути поступак и затражити од „председника Вишег суда у Паризу (*President du Tribunal de grande instance de Paris, 'juge d'appui'*)”, у

складу са члановима 1460. и 1505. Француског грађанског судског законика да затражи прелиминарну одлуку од Суда правде Европске уније у складу са чланом 267. Уговора о функционисању Европске уније (УФЕУ). Поступак пред арбитражним судом ће се наставити када се донесе одлука *'juge d'appui'*. Одлука Суда правде и *'juge d'appui'* су обавезујући за веће.

Арбитражна одлука је коначна и обавезујућа за странке и оне ће је извршити без одлагања.

Међутим, једна или друга страна имају право да затраже да одлуку преиспита Апелациони суд у Хагу (*Gerechtshof Den Haag*) на основу важећег националног права. У овом случају, одлука се неће сматрати коначном до окончања овог поступка. Одлука суда који преиспитује арбитражну одлуку је обавезујућа за веће.

(д) Трошкови

Трошкове арбитраже чине:

- накнаде и разумни трошкови арбитра
- разумни трошкови вештака и сведока које је одобрило веће и
- таксе и трошкови Секретаријата Сталног арбитражног суда за арбитражни поступак (нпр. исхрана, обезбеђење службеника, просторија, превод).

Накнаде арбитра неће прећи:

- 30.000 евра по арбитрау ако је спорни износ испод 1.000.000 евра
- 9% спорног износа ако је тај износ већи од 1.000.000 евра. У сваком случају, хонорари арбитра неће прећи 300.000 евра.

Трошкове арбитраже сnose странке у једнаким износима, осим ако није другачије договорено.

Странке сnose своје трошкове правног заступања и друге трошкове које имају у вези са арбитражом.

(ђ) Привилегије и имунитети

Споразум о спровођењу арбитраже у складу са Правилима за арбитражу Сталног арбитражног суда из 2012. године не представља и не може се тумачити као одрицање од привилегија или имунитета било које од страна, на које оне имају право.

Члан 84 Спорови са трећим странама

- (1) Без задирања у надлежност било којег суда који је у уговору који се финансира из ИПА III одређен као надлежни суд за спорове настале између уговорних страна у вези са тим уговором, Унија на територији Републике Србије ужива имунитет када су у питању парнице, укључујући арбитражу осим како је одређено у члану 83. овог Споразума, и законски поступци у вези са било којим спором насталим између Европске комисије и/или корисника ИПА III и треће стране, или између трећих лица, а непосредно или посредно се односе на пружање помоћи кориснику ИПА III на основу овог Споразума, осим када се Унија изричито одрекла свог имунитета.
- (2) Корисник ИПА III ће у било ком законском или управном поступку пред судом, трибуналом или органима управе у Републици Србији бранити

овај имунитет и заузети став којим се у потпуности узимају у обзир интереси Уније. По потреби, корисник ИПА III и Комисија ће обавити претходне консултације о ставу који треба заузети.

Члан 85 Обавештења

- (1) Сва комуникација у вези са овим Споразумом сачињава се у писаној форми на енглеском језику. Свако саопштење мора бити потписано и достављено као оригинални документ, или као скенирани оригинални документ.
- (2) Сва комуникација у вези са овим Споразумом шаље се на следеће адресе:

За Комисију:

Европска комисија

Генерални директорат за суседску политику и преговоре о проширењу

Rue de la Loi 15

В – 1049 Брисел, Белгија

E-mail: NEAR-D@ec.europa.eu

За корисника ИПА III:

Министарство за европске интеграције

Национални ИПА координатор (НИПАК)

Немањина 34, Београд, Србија

E-mail: kabinet@eu.rs

Члан 86 Анекси

Анекси овог Споразума су саставни део овог Споразума.

Члан 87 Ступање на снагу

Овај Споразум ступа на снагу оног дана када последња страна у писаној форми обавести другу страну да је одобрила Споразум у складу са националним законодавством или процедуром те стране.

Члан 88 Важење Оквирног споразума за ИПА II

Оквирни споразуми потписани између Комисије и Републике Србије остају да важе за помоћ која је одобрена у оквиру претходних инструмената претприступне помоћи, све док се пружање такве помоћи не оконча у складу са условима релевантних Оквирних споразума.

Члан 89 Измене и допуне

Овај Споразум ће бити разматран након средњорочног вредновања Инструмента за претприступну помоћ.

Свака измена и допуна о којој се стране сагласе биће у писаној форми и сачињаваће део овог Споразума. Таква измена и допуна ступиће на снагу у складу са процедуром утврђеном у члану 87. Споразума. Комисија може једнострано да измени или ревидира Анексе, осим Анекса А.

Члан 90 Суспензија од стране Комисије и престанак важења

- (1) Овај Споразум ће бити на снази неодређено време осим ако га Комисија

не суспендује или ако га било која од страна не раскине писаним обавештењем. Суспензија од стране Комисије ступа на снагу одмах, осим ако није другачије утврђено. Споразум ће престати да важи у року од 3 месеца од датума писаног обавештења.

- (2) У случају суспензије од стране Комисије или раскида овог Споразума од стране било које од страна, Комисија ће суспендовати или прекинути сваку помоћ која је још у фази спровођења, осим у погледу поштовања стечених права према одређеним споразумима финансираним из средстава ИПА.

Члан 91 Рестриктивне мере ЕУ

(1) Дефиниције

- (а) „Рестриктивне мере ЕУ“ означавају рестриктивне мере усвојене у складу са Уговором о Европској унији (*TEU*) или Уговором о функционисању Европске уније (*TFEU*).
- (б) „Лице које подлеже рестриктивним мерама“ означава све субјекте, појединце или групе појединаца које је ЕУ одредила као предмет рестриктивних мера ЕУ¹⁷.

- (2) У свим својим односима, стране признају да према праву ЕУ никаква средства или економски ресурси ЕУ не смеју бити доступни директно или индиректно, или у корист Лицима која подлежу рестриктивним мерама.

- (3) Корисник ИПА III ће осигурати да ниједна трансакција за коју је потврђено да је на списку санкција ЕУ неће имати директну или индиректну корист од финансирања ЕУ. Корисник ИПА III се обавезује да ће извршити ову обавезу:

- (а) провером да ли за трансакцију постоји резултат претраге на списку санкција ЕУ пре започињања и пре извршења плаћања, према релевантним споразумима, сваком извођачу, кориснику бесповратних средстава и крајњем примаоцу са којима корисник ИПА III има, или се очекује да ће имати, директан уговорни однос (директни прималац), како би се проценило да ли је такав прималац лице која подлеже рестриктивним мерама.
- (б) провером или другим одговарајућим средствима (који могу укључивати накнадну верификацију) на бази приступа заснованог на ризику, да ниједан субјект који би индиректно био финансиран средствима ЕУ није лице која подлеже рестриктивним мерама.

- (4) У случају да корисник ИПА III процени да је било који од прималаца (директних или индиректних) средстава ЕУ лице која подлеже рестриктивним мерама, корисник ИПА III ће одмах обавестити Комисију.

- (5) Не доводећи у питање обавезу из горе наведеног става 3. , уколико Комисија процени да коришћење финансијске помоћи Уније у оквиру ИПА III има за резултат или је довело до кршења рестриктивних мера ЕУ, одговарајући износи неће бити квалификовани за финансијску помоћ Уније у оквиру ИПА III. Ово не доводи у питање било која права која би Комисија могла имати да обустави или прекине активност погођену таквим кршењем, да поврати било које финансирање ЕУ које је Комисија дала као допринос, или да суспендује или прекине овај Оквирни

¹⁷ www.sanctionsmap.eu. Мапа санкција је ИТ алат за идентификацију режима санкција. Извор санкција произилази из правних аката објављених у Службеном листу Европске уније (ОЈ). У случају неслагања између објављених правних аката и ажурирања на веб страници, превагу има је верзија ОЈ.

споразум о финансијском партнерству.

- (6) Одређивање корективних мера извршиће се у складу са начелом пропорционалности. Корективне мере ће се примењивати само на средства ЕУ која су стављена на располагање или у корист примаоца за период током којег је оно лице које подлеже рестриктивним мерама.
- (7) Овај члан не доводи у питање изузетке садржане у рестриктивним мерама ЕУ.

Овај Споразум је састављен у два оригинална примерка на енглеском језику.

Потписан, за и у име владе Републике Србије,
у Београду дана [датум]

Потписан, за и у име Комисије,
у Бриселу дана [датум]

г-ђа Мануаела Матуела
в.д. Директора

АНЕКС А

Функције и одговорности структура и органа утврђених у складу са чланом 10. овог Споразума у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III

Члан 1 Опште одредбе

- (1) Функције и одговорности структура и органа успостављених у складу са чланом 10. Споразума у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III, које су утврђене овим Анексом, произилазе из одредаба овог Споразума.
- (2) Детаљи о томе како се те функције и одговорности спроводе у пракси могу се даље дефинисати у:
 - (а) секторским споразумима закљученим у складу са чланом 9. Споразума;
 - (б) финансијским споразумима закљученим у складу са чланом 8. Споразума;
 - (в) билатералним споразумима између корисника ИПА III за управљање програмима прекограничне сарадње који се спроводе у оквиру система индиректног управљања, закљученим у складу са чланом 70. Споразума;
 - (г) формалним радним аранжманима са детаљима о правима и обавезама структура и органа, закљученим у складу са чланом 11. став 3 тачка а) Споразума;
 - (д) успостављеном систему интерне контроле, у складу са чланом 12 став 3., тачка а) Споразума;
 - (ђ) било којем другом односу који укључује ове структуре и органе, а који је релевантан за спровођење помоћи ИПА III у оквиру система индиректног управљања од стране корисника ИПА III.
- (3) Извори наведени у ставу 2. овог члана могу садржати додатне функције и одговорности структура и органа установљених у складу са чланом 10. Споразума.

Члан 2 Све структуре и органи

Структуре и органи успостављени у држави кориснику ИПА III у складу са чланом 10. став 1., тачке (а) до (г), ће, у оквиру својих одговарајућих мандата и надлежности, обављати следеће функције и одговорности:

- (1) примењују и промовишу принципе финансијске помоћи Уније у оквиру ИПА III, у складу са чланом 5 став 2. Споразума.;
- (2) обезбеђују законитост и регуларност трансакција за које су одговорни;
- (3) поштују принципе одговорног финансијског управљања, транспарентности и недискриминације, у складу са чланом 12 став 2. Споразума;
- (4) обезбеђују ниво заштите финансијских интереса Европске уније који је еквивалентан оном који се обезбеђује када Комисија директно

имплементира средства ИПА III, у складу са чланом 12 став 2. и 3. Споразума.;

- (5) одржавају усклађеност са оквиром интерне контроле, у складу са Анексом Б. Споразума;
- (6) обезбеђују интерну ревизију својих структура и пословних процеса;
- (7) врше надзор над подређеним ентитетима;
- (8) обезбеђују и поштују адекватну поделу послова;
- (9) успостављају ефикасне и пропорционалне мере за борбу против неправилности, превара, корупције и сукоба интереса, у складу са чланом 51. Споразума;
- (10) обезбеђују да заступници или представници Комисије, укључујући *OLAF*, могу да прегледају сву релевантну документацију и рачуне који се односе на ставке које се финансирају из ИПА III, у складу са чланом 50. став 4. Споразума;
- (11) помажу Европском ревизорском суду да обави ревизије у вези са коришћењем помоћи ИПА III, у складу са чланом 50. став 4. Споразума;
- (12) обезбеђују заштиту личних података еквивалентну оној из Уредбе (ЕУ) 2018/1725 и (ЕУ) 2016/679, у складу са чланом 12. став 3, тачка ђ) и чланом 25. Споразума;
- (13) обезбеђују јавност, транспарентност, стратешку комуникацију и видљивост ИПА III помоћи, у складу са чланом 12. став 2. и члановима 23. и 24. Споразума;
- (14) заједно са надлежним органима корисника ИПА III омогућују доделу олакшица за спровођење активности и извршење уговора, и примену правила о порезима, царинама и другим фискалним дажбама, у складу са члановима 27. и 28. Споразума;
- (15) учествују у одборима за праћење и пружају им све информације неопходне за подршку њиховом раду, у складу са члановима 52., 53. и 78. Споразума;
- (16) пружају подршку вредновању и омогућавају приступ подацима и релевантним информацијама неопходним за спровођење вредновања, у складу са члановима 55. и 56. Споразума;
- (17) чувају документацију и информације како би осигурао довољно детаљан ревизорски траг, у складу са члановима 32. и 49. Споразума;
- (18) предузимају све друге неопходне кораке да олакшају спровођење ИПА III помоћи, у складу са чланом 6 став 1., тачка г) Споразума.

Члан 3 Национални ИПА координатор (НИПАК)

- (1) НИПАК ће имати општу координациону улогу ИПА III помоћи код корисника ИПА III, у складу са чланом 6. Споразума.
- (2) НИПАК ће сносити општу одговорност за програмирање помоћи од стране корисника ИПА III. У том контексту, НИПАК ће:
 - (а) обезбедити везу између коришћења ИПА помоћи и општег процеса приступања, у складу са чланом 6 став 1., тачка а) Споразума.;
 - (б) координирати припрему и доставити Комисији стратешки одговор,

у складу са чланом 16. став 3. Споразума;

- (в) координирати израду акционих докумената у складу са чланом 16. став 3. Споразума.;
 - (г) координирати припрему програмских докумената оперативних програма у складу са чланом 16. став 5. . Споразума и припрему програма прекограничне сарадње у складу са чланом 69. Споразума.;
 - (д) координирати припрему измена и допуна програма у складу са члановима 17. и 69. Споразума, осим за ИПАРД III програме за које ће ИПАРД Управљачко тело предложити измене и допуне Комисији, уз достављање копије документа НИПАК.
 - (ђ) подносити велике пројекте Комисији на оцену, у складу са чланом 16. став 6. Споразума.;
 - (е) обезбеђивати да релевантни јавни органи и заинтересоване стране, као што су економски, социјални и еколошки партнери, организације цивилног друштва и локалне власти буду прописно консултовани и да имају правовремени приступ релевантним информацијама у вези са помоћи ИПА III, у складу са чланом 16. став 4. Споразума.
- (3) НИПАК ће бити одговоран за следеће задатке из области управљања и контроле:
- (а) успостављање, функционисање и учешће заинтересованих страна у одборима за праћење, у складу са члановима 52., 53. и 78. Споразума.;
 - (б) активности вредновања и приступ подацима код корисника ИПА III, у складу са члановима 55. и 56. Споразума.
- (4) НИПАК ће поступати у складу са захтевима за извештавање утврђеним у члановима 59. и 60. Споразума.

Члан 4 Национални службеник за одобравање (НАО)

- (1) НАО ће сносити целокупну одговорност за финансијско управљање средствима помоћи ИПА III код корисника ИПА III као и за обезбеђивање законитости и регуларности трошења.
- (2) НАО ће сносити општу одговорност за успостављање и функционисање система управљања и контроле ИПА III код корисника ИПА III. У том смислу, НАО ће:
 - (а) припремити и поднети Комисији захтев за поверавање задатака спровођења буџета за дати програм кориснику ИПА III у складу са чланом 13. став 1. и став 2. Споразума.;
 - (б) без одлагања обавестити Комисију о свим суштинским променама система, правила или процедура које се односе на задатке спровођења буџета поверених кориснику ИПА III, у складу са чланом 12. став 4. Споразума;
 - (в) пратити континуирано испуњавање захтева дефинисаних у члану 12. став 2. и став 3. и Анексу Б Споразума од стране структура и органа;

- (г) обавестити Комисију, са копијом за НИПАК и Ревизорски орган, о сваком неиспуњавању ових захтева и предузимати све одговарајуће заштитне мере у вези са извршеним исплатама или потписаним уговорима у складу са чланом 14. став 1. Споразума;
 - (д) предузимати све неопходне кораке како би се осигурало поновно испуњавање услова из члана 12. став 2. и 3. и Анексом Б Споразума.
 - (ђ) узимати у обзир резултате свих екстерних провера и ревизија у вези са системом управљања и контроле ИПА III, укључујући оне које су извршили Ревизорски орган, Комисија или Европски ревизорски суд, и координирати припрему и спровођење повезаних акционих планова у циљу побољшања усклађености и ефикасности система управљања и контроле ИПА III;
 - (е) обезбедити истрагу и делотворан третман случајева сумње на неправилност, преваре, корупције и сукоба интереса, као и функционисање повезаног механизма контроле и извештавања, у складу са чланом 51 став 2., 3. и 4. Споразума.;
 - (ж) пружати Служби за координацију борбе против превара из члана 50. став 2. . Споразума могућност да директно пријави сумње на неправилности и превару и одржавати редован дијалог са том Службом о пријављивању неправилности, како би се спречило двоструко пријављивање или непријављивање случајева.
- (3) У области финансијског управљања НАО ће:
- (а) успоставити обрачунски рачуноводствени систем за евидентирање и чување, у електронском облику, тачне, потпуне и поуздане рачуноводствене податке за сваки ИПА III програм/активност/операцију коју спроводи корисник ИПА III у оквиру система индиректног управљања у складу са чланом 58. став 2. Споразума;
 - (б) организовати и управљати системом евро рачуна;
 - (в) слати Комисији прогнозу могућих захтева за плаћање, у складу са чланом 33. став 3. Споразума;
 - (г) слати Комисији захтеве за плаћање и примати уплате од Комисије у складу са члановима 33., 34., 35. и 36. Споразума;
 - (д) обезбеђивати постојање, исправност и доступност елемената за суфинансирање;
 - (ђ) средства добијена од Комисије и јавно суфинансирање стављати на располагање Посредничким телима за финансијско управљање за даљи трансфер примаоцима ИПА III помоћи;
 - (е) обезбедити постојање и доступност довољних ресурса за решавање могућих недостатака средстава услед кашњења у преносу средстава из Комисије или налога за повраћај које издаје Комисија, у складу са чланом 33. став 8. Споразума;
 - (ж) обављати мењачке послове по потреби;
 - (з) вршити финансијска прилагођавања у складу са чланом 41. Споразума;
 - (и) давати коментаре и информације у поступцима за финансијске корекције, у складу са чланом 44. Споразума;

- (j) достављати запажања о намери Комисије да прекине или обустави плаћања у складу са члановима 38. и 39. Споразума и предузимати корективне мере када је то потребно;
 - (к) враћати средства у буџет Уније након налога за повраћај које издаје Комисија, у складу са члановима 40. и 46. Споразума;
- (4) НАО ће поступати у складу са захтевима за извештавање утврђеним у члану 61. Споразума.

Члан 5 Управљачка структура (УС), Тело за подршку НАО (НАО СО) и Рачуноводствено тело (РТ)

- (1) Управљачку структуру чине Тело за подршку НАО и Рачуноводствено тело.
- (2) Рачуноводствено тело налази се у министарству корисника ИПА III са централном буџетском надлежношћу и деловаће као централни орган трезора.
- (3) Тело за подршку НАО ће подржавати НАО у извршавању задатака наведених у члану 4. став 2. овог Анекса.
- (4) Рачуноводствено тело ће подржавати НАО у извршавању задатака наведених у члану 4. став 3. овог Анекса и члану 61. став 5. овог Споразума.
- (5) Тело за подршку НАО и Рачуноводствено тело ће сарађивати у циљу обезбеђивања усклађености, интегритета, делотворности и ефикасности система управљања, контроле и финансијског управљања успостављеног за спровођење ИПА III помоћи код корисника ИПА III.

Члан 6 Управљачки орган (УО)

- (1) Управљачки орган сваког програма биће одговоран за целокупно управљање програмом.
- (2) Управљачки орган ће именовати једно или више Посредничких тела за обављање послова финансијског управљања програмом (Посредничко тело за финансијско управљање).
- (3) Задаци финансијског управљања биће одвојени од Управљачког органа. Посредничко тело за финансијско управљање самостално доноси финансијске одлуке у оквиру програма.
- (4) Управљачки орган врши надзор над радом Посредничких тела за финансијско управљање, уз поштовање њихове самосталности у доношењу финансијских одлука у оквиру програма.
- (5) Управљачки орган програма може именовати једно или више Посредничких тела за обављање задатака управљања у области политике за коју су одговорни у систему владе или управе корисника ИПА III (Посредничка тела за управљање политиком).
- (6) Управљачки орган врши надзор над радом Посредничких тела за управљање политиком.
- (7) У циљу ефикасног управљања програмима, Управљачки орган може, према потреби, да извршава задатке идентификоване у члану 2, члану 3 ставовима 2. и 3., члану 4. став 2. и члану 7 став 2. овог Анекса на нивоу програма.

- (8) Управљачки орган ће поступати у складу са захтевима за извештавање из члана 62. Споразума.

Члан 6а ИПА Управљачко тело за рурални развој (ИПАРД Управљачко тело)

- (1) ИПАРД Управљачко тело биће одговорно за припрему и спровођење ИПАРД III програма, који ће бити детаљније описан у секторском споразуму.
- (2) ИПАРД Управљачко тело ће обављати своје функције у циљу ефикасног спровођења ИПАРД III програма.
- (3) У складу са чланом 10. став 1., тачка г) Споразума, такође је одговорон за:
- (а) припрему предлога ИПАРД III програма и свих његових измена и допуна, укључујући и оне које захтева Комисија;
 - (б) обезбеђивања могућности контролисања и проверљивости мера које ће бити дефинисане ИПАРД III програмом у сарадњи са ИПАРД Агенцијом;
 - (в) избор мера у оквиру сваког позива за подношење пријава у оквиру ИПАРД III програма и њихов временски распоред, услове подобности и финансијску алокацију по мери, по позиву. Одлуке се доносе у договору са ИПАРД Агенцијом;
 - (г) обезбеђивање да је одговарајућа национални правни основ за спровођење ИПАРД III програма успостављен и ажуриран по потреби;
 - (д) пружање помоћи у раду секторског одбора за праћење из члана 53. Споразума, посебно обезбеђивањем докумената неопходних за праћење квалитета спровођења ИПАРД III програма.
- (4) ИПАРД Управљачко тело ће успоставити извештајни и информациони систем за прикупљање финансијских и статистичких информација о напретку ИПАРД III програма, такође на основу информација које ће доставити ИПАРД Агенција, и проследити ове податке ИПАРД III Одбору за праћење, у складу са модалитетима договореним између Републике Србије и Комисије, користећи где је могуће компјутеризоване системе који омогућавају размену података са Комисијом и који су повезани са системом извештавања и информационом системом који ће успоставити НАО.
- Систем извештавања и информисања треба да допринесе годишњим и завршним извештајима о спровођењу из члана 59. Споразума.
- (5) ИПАРД Управљачко тело ће предложити Комисији измене и допуне ИПАРД III програма, са копијом за НИПАК-а, након консултација са ИПАРД Агенцијом и уз сагласност ИПАРД III Одбора за праћење. Одговорност ИПАРД Управљачког органа ће бити да обезбеди да релевантни органи буду обавештени о потреби да изврше одговарајуће административне промене када су такве промене потребне након одлуке Комисије да измени и допуни ИПАРД III програм.
- (6) ИПАРД Управљачко тело ће сваке године сачинити акциони план за планиране операције у оквиру мере техничке помоћи, који се доставља праћење ИПАРД III Одбору за на сагласност.
- (7) ИПАРД Управљачко тело ће израдити план вредновања у складу са

чланом 56. Споразума. Он ће бити достављен секторском одбору за праћење како је наведено у члану 53. Споразума најкасније годину дана након усвајања ИПАРД III програма од стране Комисије. Он ће извештавати ИПАРД III Одбор за праћење и Комисију о напретку оствареном у спровођењу овог плана.

- (8) ИПАРД Управљачко тело ће израдити кохерентан план активности видљивости и комуникације у складу са чланом 24. Споразума и консултовати и обавестити Комисију, након што прихвати савете секторског одбора за праћење. План ће посебно истаћи предузете иницијативе и иницијативе које треба предузети у вези са информисањем шире јавности о улози коју игра Унија у ИПАРД III програму и његовим резултатима.
- (9) Када део својих задатака пренесе на други орган, ИПАРД Управљачко тело задржава пуну одговорност за управљање и спровођење тих задатака у складу са принципом одговорног финансијског управљања.

Члан 66 ИПА Агенција за рурални развој (ИПАРД Агенција)

- (1) ИПАРД Агенцији ће бити додељене функције и одговорности које ће бити детаљније описане у секторском споразуму.

У складу са чланом 10. став 1. Споразума, такође је одговорна за:

- (а) пружање потврде Управљачком телу о контролисаности и проверљивости мера у ИПАРД III програму;
- (б) упућивање позива за подношење захтева и објављивање рокова и услова за испуњавање услова уз претходни договор са Управљачким телом у вези са питањима из члана 6а. став 3. тачке в. и члана 8. став 2. тачке в.;
- (в) одабир пројеката који ће се спровести;
- (г) утврђивање уговорних обавеза у писаној форми између ИПАРД Агенције и прималаца, укључујући информацију о могућим санкцијама у случају непоштовања тих обавеза и, по потреби, издавање одобрења за почетак рада. ИПАРД Агенција може наставити да уговара или преузима обавезе према овом Споразуму за одређену меру до датума када Република Србија почне да закључује уговоре или да преузима обавезе за ову меру у оквиру било ког програма наследника ИПАРД III;
- (д) спровођење активности у склопу праћења како би се осигурао напредак пројеката који се спроводе;
- (ђ) извештавање о напретку у спровођења меру у односу на показатеље
- (е) обезбеђивање да прималац буде свестан доприноса Уније пројекту;
- (ж) обезбеђивање извештавања о неправилностима на националном нивоу;
- (з) обезбеђивање да НАО, Управљачка структура и ИПАРД Управљачко тело добију све информације неопходне за обављање њихових задатака;
- (и) обезбеђивање поштовања обавеза у вези са јавношћу из члана 23. Споразума.

- (2) У погледу улагања у врсту инфраструктурних пројеката за које би се иначе очекивало да ће остварити значајан нето приход, ИПАРД Агенција ће, пре закључења уговорних аранжмана са потенцијалним примаоцем, проценити да ли се ради о пројекту ове врсте. Тамо где се може закључити да јесте, ИПАРД Агенција ће обезбедити да јавна помоћ из свих извора не прелази 50% укупних трошкова који се односе на пројекат и који се сматрају прихватљивим за суфинансирање Уније.
- (3) ИПАРД Агенција ће осигурати да за било који пројекат у оквиру ИПАРД III програма акумулација јавне помоћи додељене из свих извора не прелази максималне горње границе јавних трошкова.

Члан 7 Посредничко тело за управљање политиком (ПТУП)

- (1) Тамо где је именовано, Посредничко тело за управљање политиком ће подржавати Управљачки орган у свим питањима за које је одговорно у систему владе или администрације корисника ИПА III.
- (2) Тамо где је именовано, Посредничко тело за управљање политиком ће обезбедити техничку експертизу (стручно знање) за програмирање, спровођење, управљање и контролу програма. У том контексту, Посредничко тело за управљање политиком ће:
 - (а) предлагати операције за финансирање и припремати предлоге програмских докумената;
 - (б) припремати техничку документацију неопходну за расписивање јавних набавки и позива за подношење предлога и помагати у припреми одговора на захтеве за појашњењем;
 - (в) именовати чланове комисија за оцењивање са правом гласа;
 - (г) успоставити тим стручњака или подржати Управљачки орган у успостављању таквог тима, како би усвојио резултате активности и уговора који се спроводе;
 - (д) пратити техничке аспекте акција и уговора;
 - (ђ) потврђивати да су уговорене услуге пружене, набавка испоручена и инсталирана, да су радови завршени и да су активности спроведене;
 - (е) извршавати било који други задатак или пружати подршку било којем другом захтеву који зависи од техничког стручног знања Посредничког тела за управљање политиком.

Члан 8 Посредничко тело за финансијско управљање (ПТФУ)

- (1) У сарадњи са другим структурама и органима, Посредничко тело за финансијско управљање ће:
 - (а) обезбедити да су активности предложене за финансирање у складу са процедурама и критеријима који се примењују на програм, акцију, јавну набавку и позив за подношење предлога;
 - (б) вршити праћење на нивоу уговора, укључујући административне, финансијске, техничке и физичке аспекте извршења уговора;
 - (в) проверавати да ли су плаћања примаоцима у складу са прописима Уније и корисника ИПА III, захтевима програма и условима из уговора;

- (2) Посредничко тело за финансијско управљање самостално обавља следеће послове:
- (а) спроводи процедуре набавки, поступке доделе бесповратних средстава и друге поступке уговарања, у складу са члановима 18., 19. и 22. Споразума;
 - (б) обезбеђује да су активности одабране за финансирање у складу са процедурама и критеријима који се примењују на програм, акцију, јавну набавку и позив за подношење предлога;
 - (в) закључује уговоре и измене и допуне е уговора;
 - (г) одобрава исплате примаоцима ИПА III помоћи;
 - (д) одобрава повраћај средстава од прималаца ИПА III помоћи.

Члан 9 Ревизорски орган (РО)

- (1) Корисник ИПА III успоставља Ревизорски орган који представља јавно тело функционално независно од структура и органа из члана 10. става 1., тачака а) до г) Споразума. Ревизорски орган ужива неопходну финансијску самосталност.
- (2) Руководилац Ревизорског органа мора да поседује одговарајућу стручност, знање и искуство у области ревизије потребне за обављање послова у његовој надлежности.
- (3) Ревизорски послови које обавља Ревизорски орган врше се у складу са међународно прихваћеним стандардима ревизије. Поменути послови укључују ревизије система, ревизије операција и ревизије рачуна.
- (4) До краја новембра сваке године, Ревизорски орган доставља ревизорску стратегију која се заснива на процени ризика Европској комисији у складу са моделом представљеним у Анексу Е, уз достављање копије документа Националном службенику за одобравање. Ревизорска стратегија покрива период наредне три финансијске године и ажурира се сваке године. Додатни посебни захтеви у вези са ревизорском стратегијом могу бити прецизирани у секторским или финансијским споразумима.
- (5) Комисија може дати даље смернице о методологији за рад ревизије, извештаје и мишљења.
- (6) Ревизорски орган ће се придржавати захтева за извештавање који су утврђени у члану 63. Споразума.

АНЕКС Б

ОКВИР ИНТЕРНЕ КОНТРОЛЕ

**Компоненте, принципи и карактеристике
оквира интерне контроле у оквиру ИПА III
у систему индиректног управљања од стране земаља корисница**

I КОНТРОЛНО ОКРУЖЕЊЕ

Контролно окружење је скуп стандарда понашања, процеса и структура који обезбеђују основу за спровођење интерне контроле у целој организацији¹⁸. Више руководство¹⁹ одређује „тон са врха“ – значај важности интерне контроле, укључујући очекиване стандарде понашања.

1. Организација показује посвећеност интегритету и етичким вредностима.

Карактеристике:

- 1.1. „Тон са врха“. Сви нивои управљања поштују интегритет и етичке вредности у својим упутствима, поступцима и понашању.
- 1.2. *Стандарди понашања*. Интегритет и етичке вредности утврђени су стандардима понашања и подразумевају се на свим нивоима организације, а поштују их и спољни пружаоци услуга и корисници.
- 1.3. *Усклађеност са стандардима*. Успостављени су процеси за процену да ли су појединци и ентитети усклађени са стандардима понашања и за благовремено решавање одступања.

2. Више руководство врши надзор над развојем и спровођењем интерне контроле.

Карактеристике:

- 2.1 *Више руководство надгледа управљање, управљање ризиком и праксе интерне контроле и преузима општу одговорност за управљање на нижим нивоима*. Ово се спроводи коришћењем одговарајућих радних модалитета и канала комуникације.
- 2.2 *Сваки руководилац надгледа системе интерне контроле унутар свог ентитета*. Сваки руководилац надгледа развој и спровођење интерне контроле. У овом задатку их подржавају координатори интерне контроле.
- 2.3 *Сваки виши руководилац даје изјаву о управљању у погледу одговарајуће расподеле средстава и њихове употребе за предвиђену намену и у складу са принципима одговорног финансијског управљања, као и у погледу адекватности контролних процедура које су успостављене*.
- 2.4 *Координатори интерне контроле играју кључну улогу координирајући припрему изјава о управљању*.

¹⁸ У овом анексу, организација означава цео систем управљања и контроле ИПА III успостављен у држави корисници.

¹⁹ У овом Анексу више руководство обухвата НАО и руководиоце Управљачког органа.

3. Руководство успоставља структуре, линије извештавања и одговарајућа овлашћења и одговорности у остваривању циљева.

Карактеристике:

- 3.1 *Управљачке структуре су свеобухватне.* Пројектовање и спровођење структура управљања и надзора покрива све политике, програме и активности. Оне покривају све врсте трошкова, механизме испоруке и субјекте задужене за спровођење буџета како би подржале постизање циљева политике, оперативних и контролних циљева.
- 3.2 *Овлашћења и одговорности.* Виши руководиоци, према потреби, делегирају овлашћења и користе одговарајуће процесе и технологију за доделу одговорности и раздвајање дужности по потреби на различитим нивоима организације.
- 3.3 *Линије извештавања.* Виши руководиоци пројектују и вреднују линије извештавања унутар ентитета како би омогућили извршење овлашћења, испуњавање одговорности и проток информација.

4. Организација показује посвећеност привлачењу, развијању и задржавању компетентних појединаца у складу са циљевима.

Карактеристике:

- 4.1 *Оквир компетенција.* Ентитети дефинишу компетенције неопходне да подрже постизање циљева и редовно их процењују у целој организацији, предузимајући мере за решавање недостатака где је то потребно.
- 4.2 *Професионални развој.* Субјекти обезбеђују обуку и подучавање неопходну за привлачење, развој и задржавање довољног броја компетентног особља.
- 4.3 *Мобилност.* Субјекти планирају мобилност особља како би постигли праву равнотежу између континуитета и обнове.
- 4.4 *Планирање сукцесије и модалитети замене* за оперативне активности и финансијске трансакције су успостављени како би се обезбедио континуитет пословања.

5. Организација сматра појединце одговорним за њихове обавезе у оквиру интерне контроле у остваривању циљева.

Карактеристике:

- 5.1 *Спровођење одговорности.* Организација дефинише јасне улоге и одговорности и држи појединце одговорним за обављање одговорности интерне контроле у целој организацији и за спровођење корективних мера по потреби.
- 5.2 *Оцењивање особља.* Ефикасност, способности и понашање особља у служби се годишње процењују у односу на очекиване стандарде понашања и постављене циљеве. Случајеви недовољног учинка се решавају на одговарајући начин.
- 5.3 *Унапређење особља.* О унапређењу се одлучује након разматрања компаративних заслуга квалификованог особља узимањем у обзир, посебно, извештаја о њиховом оцењивању.

II ПРОЦЕНА РИЗИКА

Процена ризика је динамичан и итеративни процес за идентификацију и процену ризика, који би могли да утичу на постизање циљева, и за утврђивање начина на који таквим ризицима треба управљати.

6. Организација специфицира циљеве довољно јасно да омогући идентификацију и процену ризика у вези са циљевима.

Карактеристике:

- 6.1 *Мисија.* Ентитети имају ажуриране изјаве о мисији које су усклађене на свим хијерархијским нивоима, све до задатака и циљева додељених појединим члановима особља. Изјаве о мисији су усклађене са одговорностима субјеката и циљевима политике.
- 6.2 *Циљеви су постављени на сваком нивоу.* Циљеви субјеката су јасно постављени и ажурирани када је то неопходно (нпр. значајне промене приоритета, активности или органиграма). Они се доследно филтрирају до различитих нивоа организације, а руководство и особље их саопштавају и разумеју.
- 6.3 *Постављају се циљеви за најзначајније активности.* Циљеви²⁰ и показатељи²¹ обухватају најзначајније активности субјеката које доприносе испуњавању приоритета, као и оперативном управљању.
- 6.4 *Циљеви чине основу за издвајање ресурса.* Руководство користи постављене циљеве као основу за доделу расположивих средстава која су потребна за постизање циљева политике, оперативног и финансијског учинка.
- 6.5 *Циљеви финансијског извештавања.* Циљеви финансијског извештавања су у складу са рачуноводственим принципима које захтева Комисија.
- 6.6 *Циљеви нефинансијског извештавања.* Нефинансијско извештавање пружа руководству тачне и потпуне информације потребне за управљање организацијом на свим нивоима.
- 6.7 *Толеранција ризика и материјалност.* Приликом постављања циљева, руководство дефинише прихватљиве нивое варијације у односу на њихово постизање (толеранција на ризик), као и одговарајући ниво материјалности за потребе извештавања, узимајући у обзир исплативост.
- 6.8 *Праћење.* Постављање циљева и показатеља учинка омогућавају праћење напретка ка њиховом остварењу.

7. Организација идентификује ризике за постизање својих циљева и анализира ризике као основу за одређивање начина на који ризицима треба управљати.

Карактеристике

- 7.1 *Идентификација ризика.* Сваки субјект идентификује и процењује ризике на различитим организационим нивоима, анализирајући унутрашње и спољне факторе. Руководство и особље укључени су у процес на одговарајућем нивоу.
- 7.2 *Оцена ризика.* Субјект оцењује значај идентификованих ризика и одређује како да одговори на значајне ризике с обзиром на то како сваким од њих треба да се управља и да ли да се прихвати, избегне, смањи или подели ризик. Интензитет ублажавања контрола је пропорционалан значају ризика.
- 7.3 *Идентификација ризика и оцена ризика су укључени у годишње планирање и редовно се прате.*

²⁰ Циљеви морају бити *SMART*.

²¹ Показатељи морају бити *RACER*.

8. Организација разматра потенцијал за превару у процени ризика за постизање циљева.

Карактеристике:

- 8.1 *Ризик од преваре.* Процедуре идентификације и процене ризика (видети принцип 7) разматрају могуће подстицаје, притиске, прилике и ставове који могу довести до било које врсте преваре, посебно лажног пријављивања, губитка имовине, откривања осетљивих информација и корупције.
- 8.2 *Стратегија борбе против превара.* Организација у целини, и сваки субјект посебно, успостављају и спроводе мере за сузбијање превара и свих незаконитих радњи које утичу на финансијске интересе ЕУ. Они то чине тако што успостављају здраву стратегију за борбу против превара како би побољшали превенцију, откривање и услове за истрагу превара, као и да би утврдили мере репарације и одвраћања, уз пропорционалне и одвраћајуће санкције.

9. Организација идентификује и процењује промене које би могле значајно утицати на систем интерне контроле.

Карактеристике:

- 9.1 *Процена промена.* Процес идентификације ризика узима у обзир промене у унутрашњем и спољном окружењу, у политикама и оперативним приоритетима, као и у односу руководства према систему интерне контроле.

III КОНТРОЛНЕ АКТИВНОСТИ

Контролне активности обезбеђују ублажавање ризика у вези са постизањем циљева политике, пословања и интерне контроле. Изводе се на свим нивоима организације, у различитим фазама пословних процеса и широм технолошког окружења. Оне могу бити превентивне или их је могуће откривати и обухватају низ мануелних и аутоматизованих активности, као и поделу дужности.

10. Организација бира и развија контролне активности које доприносе ублажавању ризика за постизање циљева на прихватљив ниво.

Карактеристике:

- 10.1 *Контролне активности се спроводе ради ублажавања идентификованих ризика.* Оне су прилагођене специфичним активностима и ризицима сваког субјекта и њихов интензитет је пропорционалан основним ризицима.
- 10.2 *Контролне активности су интегрисане у стратегију контроле.* Стратегија контроле укључује низ провера, укључујући надзорне аранжмане, и где је то прикладно, треба да укључи равнотежу приступа за ублажавање ризика, узимајући у обзир мануелне и аутоматизоване контроле, као и превентивне и контроле откривања.
- 10.3 *Подела дужности.* Приликом успостављања контролних мера, руководство разматра да ли су дужности правилно подељене између чланова особља како би се смањио ризик од грешке и неодговарајућих или лажних радњи.
- 10.4 *Планови континуитета пословања* засновани на анализи утицаја на пословање постоје, ажурирани су и користи их обучено особље како би се осигурало да је организација у могућности да настави са радом у највећој могућој мери у случају већег поремећаја. Тамо где је потребно,

планови континуитета пословања морају укључивати координиране и договорене планове опоравка од катастрофе за временски осетљиву инфраструктуру подршке (нпр. ИТ системи).

11. Организација бира и развија опште контролне активности над технологијом како би подржала постизање циљева.

Карактеристике:

- 11.1 *Контрола над технологијом.* Како би осигурали да технологија која се користи у пословним процесима, укључујући аутоматизоване контроле, буде поуздана, а узимајући у обзир укупне корпоративне процесе, субјекти бирају и развијају контролне активности над набавком, развојем и одржавањем технологије и повезане инфраструктуре.
- 11.2 *Безбедност ИТ система.* Субјекти примењују одговарајуће контроле како би осигурали безбедност ИТ система у случајевима где су они власници система. Они то раде у складу са принципима управљања ИТ безбедношћу, посебно у погледу заштите података, професионалне тајне, доступности, поверљивости и интегритета.

12. Организација спроводи контролне активности кроз корпоративне политике које утврђују шта се очекује и у поступцима који спроводе политике у дело.

Карактеристике:

- 12.1 *Одговарајуће процедуре контроле обезбеђују постизање циљева.* Контролне процедуре додељују одговорност за контролне активности субјекту или појединцу одговорном за дотични ризик. Члан(ови) који су задужени обављају контролне активности благовремено и са дужном пажњом, предузимајући корективне мере тамо где је то потребно. Руководство периодично поново процењује контролне процедуре како би осигурало да остају релевантни.
- 12.2 *Извештавање о изузецима* је један од управљачких алата који се користе за доношење закључака о ефикасности интерне контроле и потребним променама у систему интерне контроле. Систем је успостављен како би се осигурало да сви случајеви преовлађујућих контрола или одступања од утврђених процеса и процедура буду документовани у извештајима о изузецима. Сви случајеви морају бити оправдани и одобрени пре предузимања радњи и евидентирани на централном нивоу.
- 12.3 *Процене утицаја и вредновање* трошкова програма, закона и прописа и других активности које не доводе до потрошње средстава обављају се у складу са законским условима и најбољом праксом, да би се проценио учинак интервенција ЕУ и анализирале опције и повезани утицаји на нове иницијативе.

IV ИНФОРМАЦИЈЕ И КОМУНИКАЦИЈА

Информације су неопходне да би организација спроводила интерну контролу и да би подржала постизање циљева. Постоји екстерна и интерна комуникација. Екстерна комуникација пружа јавности и заинтересованим странама информације о циљевима и активностима организације. Интерна комуникација обезбеђује особљу информације које су му потребне за постизање њихових циљева и за обављање свакодневних контрола.

13. Организација прибавља или генерише и користи релевантне информације квалитета за подршку функционисању интерне контроле.

Карактеристике:

13.1 *Управљање информацијама и документима.* Субјекти идентификују информације потребне за подршку функционисању система интерне контроле и постизању циљева. Информациони системи обрађују релевантне податке прикупљене из интерних и екстерних извора, како би добили потребне и очекиване квалитетне информације у складу са важећим правилима о безбедности, управљању документима и заштити података. Ове информације се производе благовремено и поуздане су, актуелне, тачне, потпуне, доступне, заштићене, проверљиве, архивирание и сачуване. Деле се унутар организације у складу са преовлађујућим смерницама.

14. Организација интерно саопштава информације, укључујући циљеве и одговорности за интерну контролу, неопходне за подршку функционисању интерне контроле.

Карактеристике:

14.1 *Интерна комуникација.* Субјекти интерно комуницирају о својим циљевима, изазовима, предузетим радњама и постигнутим резултатима, укључујући, али не ограничавајући се на циљеве и одговорности интерне контроле.

14.2 *Одвојене везе за комуникацију,* за случајеве као што су линије за пријаву односно „узбуњивање” су успостављене на нивоу организације чиме је осигуран проток информација у случајевима када су уобичајени канали комуникације неефикасни.

15. Организација комуницира са спољним странама о питањима која утичу на функционисање унутрашње контроле.

Карактеристике:

15.1 *Екстерна комуникација.* Сви субјекти обезбеђују да њихова екстерна комуникација буде доследна и релевантна за циљну публику. Организација успоставља јасне одговорности за усклађивање комуникацијских активности субјеката са приоритетима и наративом организација.

15.2 *Комуникација о интерној контроли.* Организација комуницира са спољним странама о функционисању компоненти интерне контроле. Релевантне и благовремене информације се саопштавају екстерно, узимајући у обзир време, публику и природу комуникације, као и законске, регулаторне и фидуцијарне захтеве.

V АКТИВНОСТИ ПРАЋЕЊА

Континуиране и специфичне процене се користе да би се утврдило да ли је свака од пет компоненти интерне контроле присутна и функционише. Континуиране процене, уграђене у пословне процесе на различитим нивоима организације, обезбеђују правовремене информације о свим недостацима. Недостаци се процењују и недостаци се саопштавају и исправљају на време, са озбиљним проблемима који се пријављују по потреби.

16. Организација бира, развија и врши сталне или специфичне процене како би утврдила да ли су компоненте интерне контроле присутне и да ли функционишу.

Карактеристике:

- 16.1 *Континуиране и специфичне процене.* Субјекти континуирано прате рад система интерне контроле помоћу алата који омогућавају идентификацију недостатака интерне контроле, регистрације и процену резултата контрола, као и одступања и изузетке контроле. Текуће процене су уграђене у пословне процесе и прилагођене променљивим условима. Поред тога, када је потребно, субјекти врше посебне процене и интерну ревизију, узимајући у обзир промене у контролном окружењу.
- 16.2 *Довољно знања и информација.* Особље које врши текуће или специфичне процене има довољно знања и информација да то уради, посебно о обиму и потпуности резултата контрола, одступања од контроле и изузетака.
- 16.3 *Процене засноване на ризику и периодичне процене.* Субјекти мењају обим и учесталост специфичних процена и интерне ревизије у зависности од идентификованих ризика. Специфичне процене и интерна ревизија се врше периодично како би се обезбедиле објективне повратне информације.

17. Организација процењује и благовремено саопштава недостатке интерне контроле оним Странама које су одговорне за предузимање корективних мера, укључујући више руководство.

Карактеристике:

- 17.1 *Недостаци.* Уз подршку координатора интерне контроле, руководиоци разматрају резултате процена како систем интерне контроле функционише у субјекту. Недостаци се саопштавају руководству и субјектима одговорним за предузимање корективних радњи.

Израз „недостатак интерне контроле” означава недостатак једне или више компоненти и релевантног(их) принципа који смањују вероватноћу за субјект постигне своје циљеве. Постоји велики недостатак у систему интерне контроле ако руководство утврди да компонента и један или више релевантних принципа нису присутни или не функционишу или да компоненте не функционишу заједно. Када постоји већи недостатак, руководиоцац не може закључити да је испунио захтеве ефикасног Система интерне контроле. Да би класификовао озбиљност недостатака интерне контроле, руководство просуђује на основу релевантних критерија садржаних у прописима, правилима или спољним стандардима.

- 17.2 *Корективне радње.* Корективне радње благовремено предузимају чланови особља задужени за дотичне процесе, под надзором њиховог руководства. Уз подршку координатора интерне контроле, сваки руководиоцац прати и преузима одговорност за благовремено спровођење корективних радњи.

АНЕКС В

Модел за изјаве о управљању

Ја, доле потписани (презиме, име, звање или функција), Национални службеник за одобравање (НАО) Републике Србије за програм (*назив програма*)

на основу спровођења (*назив програма*) током финансијске године која се завршила 31. децембра (*година*) (осим када је другачије предвиђено секторским споразумом или финансијским споразумом), на основу сопствене оцене и свих информација које су ми доступне, укључујући резултате провера руководства и ревизије у вези са трошковима који су укључени у годишње рачуне, годишње финансијске извештаје и изјавама за финансијску годину (*година*),

и узимајући у обзир своје обавезе према Оквирном споразуму о финансијском партнерству између Европске комисије и Републике Србије о правилима за спровођење финансијске помоћи Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) од [*датум*],

овим изјављујем да су:

- информације у годишњим рачунима, годишњим финансијским извештајима или изјавама правилно представљене, потпуне и тачне,
- трошкови унесени у годишње рачуне, годишње финансијске извештаје или изјаве у складу са важећим законом и да су коришћени за своју намену,
- систем управљања и контроле успостављен за програм даје неопходне гаранције у погледу законитости и правилности основних трансакција.

Потврђујем да су неправилности идентификоване у ревизорским и контролним извештајима везаним за финансијску годину на одговарајући начин третиране у годишњим рачунима, годишњим финансијским извештајима и изјавама.

Такође потврђујем да су трошкови који су предмет текуће процене њихове законитости и правилности искључени из годишњих рачуна, годишњих финансијских извештаја и изјава до закључења процене, ради могућег укључивања у захтев за плаћање у наредној финансијској години.

Приказано је адекватно праћење недостатака у систему управљања и контроле који су пријављени у тим извештајима или је праћење у току везано за следеће потребне корективне радње: (*Навести које корективне радње су још увек у току на дан потписивања изјаве*).

Такође потврђујем да постоје ефикасне и пропорционалне мере против превара и да оне узимају у обзир ризике идентификоване у том смислу.

На крају потврђујем да ми није познато постојање неког необелодањеног питања у вези са спровођењем програма које би могло нанети штету угледу програма.

[Одељак за напомене треба бити укључен гдегод се сматра потребним.]

(Место и датум издавања)

Потпис

(Име и презиме и звање или функција)

АНЕКС Г

Модел годишњег извештаја о ревизорској активности¹

који се упућује:

- Европској комисији
- Влади Републике Србије
- са копијом Националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- са копијом Националном службенику за одобравање (НАО) Републике Србије

1. УВОД

- 1.1 Идентификација Ревизорског органа и других органа који су били укључени у припрему извештаја.
- 1.2 Референтни период (тј. финансијска година и период од 12 месеци од 1. јула ... (године) до 30. јуна ... (године), осим ако је другачије предвиђено секторским или финансијским споразумом), и обим ревизија (укључујући признате трошкове пријављене Комисији за предметни период).
- 1.3 Идентификација програма/акције/сектора обухваћених извештајем и његовог/њихових Управљачког органа и Посредничкоих тела.
- 1.4 Опис предузетих корака за припрему извештаја и састављање ревизорског мишљења .

2. ЗНАЧАЈНЕ ПРОМЕНЕ У СИСТЕМИМА УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ

- 2.1 Детаљи о свим значајнијим променама у системима управљања и контроле и потврда њихове усклађености са чланом 8. Уредбе Комисије о спровођењу (ЕУ) 2021/2236 на основу ревизорског рада који је обавио Ревизорски орган.
- 2.2 Датуми од којих се ове промене примењују, датуми обавештења о променама Ревизорском органу, као и утицај ових промена на рад ревизије треба да буду назначени.

3. ПРОМЕНЕ У СТРАТЕГИЈИ РЕВИЗИЈЕ

- 3.1 Детаљи свих промена унетих у стратегију ревизије и сродна објашњења. Треба нарочито навести било какву промену методе узорковања која се користи за ревизију пословања (видети Одељак 5).
- 3.2 Ревизорски орган прави разлику између измена насталих у каснијој фази, које не утичу на рад обављен током референтног периода и измена насталих током референтног периода, које утичу на рад и резултате ревизије.

Укључене су само промене у поређењу са претходном верзијом стратегије ревизије.

4. РЕВИЗИЈА СИСТЕМА

- 4.1 Детаљи о органима/телима која су извршила ревизије система, укључујући и сам Ревизорски орган.
- 4.2 Табела са прегледом извршених ревизија, уз навођење органа/тела који

¹ У складу са чланом 63. став 2. Оквирног споразума о финансијском партнерству

су подвргнути ревизији, процена кључних захтева за сваки орган/тело, обухваћена² питања и поређења са планираним ревизијама. Преглед укључује програм (референцу/назив), орган/тело који је извршио ревизију система, датум ревизије, обим ревизије укључујући ограничења у обиму и органе/тела који су били предмет ревизије. Хоризонталне тематске ревизије такође се приказују у овом Одељку.

(6) Ериод ревизије	(7) 1.Програм (референца/ звање)	(8) 2.Ревизорски орган ³	(9) 3.Тело (и) предмет ревизије	(10) 4. Датум ревизије ⁴	(11) 5. Обим ревизије ⁵	(12) 6. Главни налази и закључци	(13) 7. Проблем и системског карактер	(14) 8.Процењен финансијски утицај (ако је примењив)	(15) 9. Стање праћења (затворено/ или не)

- 4.3 Опис основе за извршене ревизије, укључујући упућивање на применљиву стратегију ревизије, а посебно на методологију процене ризика и резултате који су довели до успостављања плана ревизије за ревизије система. Ако је процена ризика ревидирана, то треба да буде описано у горњем одељку 3. који покрива промене у стратегији ревизије.
- 4.4 Опис главних налаза и закључака изведених из ревизија система, укључујући ревизије усмерене на специфичне тематске области.
- 4.5 Индикације о томе да ли се неки идентификовани проблеми сматрају да су системског карактера, детаљи предузетих мера, укључујући квантификацију нерегуларних трошкова и сва повезана финансијска прилагођавања/корекције које су урађене.
- 4.6 Информације о праћењу препорука ревизије из ревизија система из претходних година.
- 4.7 Опис (где је примењиво) специфичних недостатака у вези са управљањем финансијским инструментима, откривених током ревизија система и накнадних радњи које је предузео корисник ИПА III да би отклонио ове недостатке.
- 4.8 Ниво сигурности добијен након ревизије система (низак/просечан/висок) и образложење.

5. РЕВИЗИЈА ОПЕРАЦИЈА

- 5.1 Информација о идентификованим органима/телима која су извршила ревизију операција, укључујући Ревизорски орган.
- 5.2 Опис примењене методологије узорковања и информације о томе да ли је методологија у складу са стратегијом ревизије.
- 5.3 Индикација параметара узорковања и друге информације за статистичке

² Питања треба да одговарају онима наведеним у стратегији ревизије (али не искључиво). као што су провере квалитета менаџмента, укључујући и у вези са поштовањем јавних набавки. Државна помоћ, еколошки захтеви, једнаке шансе. Имплементација финансијских инструмената, ефикасност ИТ система, извештавање о исплатама и повраћајима. Спровођење процене ризика од преваре; поузданост података који се односе на индикаторе и прекретнице и на напредак Програма у постизању његових циљева.

³ Списак органа који су извршили ревизију система, укључујући и сам Ревизорски орган.

⁴ Датум рада ревизије на терену.

⁵ Органи који су предмет ревизије, хоризонтална тематика која је предмет ревизије, ограничења у обиму,

или нестатистичке процедуре узорковања, основне калкулације за одабир узорка (у формату који омогућава разумевање основних корака који су предузети, у складу са специфичном методом узорковања) и објашњење стручне оцене која је примењена.

Информације треба да садрже: ниво материјалности, ниво поузданости, јединицу узорковања, очекивану стопу грешке, интервал узорковања, стандардну девијацију, вредност популације, величину популације, величину узорка и информације о стратификацији.

- 5.4 Усклађивање признатих трошкова пријављених Комисији за период од 12 месеци и популације из које је узет случајни узорак. Ставке усаглашавања укључују негативне ставке у којима су извршена финансијска прилагођавања/корекција, као и разлике између износа пријављених у еврима и износа у валути корисника ИПА III, где је релевантно.
- 5.5 Тамо где има негативних ставки, потврда да су третирани као посебна популација. Анализа главних резултата ревизија ових јединица, односно фокусирање на верификацију да ли износи одговарају одлукама о примени финансијских прилагођавања/корекција (које су донели корисник ИПА III или Комисија) и усаглашавање са износима укљученим у рачуне као повученим и повраћеним/треба да буду повраћени.
- 5.6 Када се користи нестатистички метод узорковања, навести разлоге за коришћење методе, проценат јединица узорковања/трошкова признатих обухваћених ревизијом, предузете кораке да се обезбеди случајност узорка имајући у виду да узорак мора да буде репрезентативан. Поред тога, дефинисати кораке који су предузети да би се обезбедила довољна величина узорка који ће омогућити Ревизорском органу да сачини валидно ревизорско мишљење. Укупна (пројектована) стопа грешке се такође израчунава тамо где је коришћена нестатистичка метода узорковања.
- 5.7 Табела са прегледом (видети Одељак 9), рашчлањена где је то примењиво по сваком програму, са назнаком признатих трошкова и извршених плаћања пријављених Комисији, признатих трошкова који су ревидирани и идентификованих грешака.

Информације које се односе на насумични узорак разликују се од оних које се односе на друге узорке ако је примењиво (нпр. комплементарни узорци засновани на ризику).

- 5.8 Анализа главних налаза ревизије пословања, која описује:
- а) број ревидираних јединица узорка, одговарајући износ;
 - б) износ и врсту грешке према јединици узорковања⁶;
 - в) укупне грешке⁷;
 - г) природу пронађених грешака⁸;
 - д) основне узроке, предложене корективне мере, укључујући оне које имају за циљ да побољшају систем управљања и контроле и утицај на ревизорско мишљење.
- 5.9 Детаљи о укупној стопи грешке⁹ и стопи преостале грешке¹⁰. Индикација

⁶ Произвољне, системске, са грешком

⁷ „Укупне грешке“ означавају суму пројектованих произвољних грешака и, уколико је применљиво, системских грешака и некоригованих аномалијских грешака.

⁸ На пример: квалификованост, јавне набавке, државна помоћ

горње границе стопе грешке (где је примењиво).

Индикација укупне стопе стратума и стопа⁴⁹ преосталих грешака, пратећих недостатака, неправилности у износима и утицаја на ревизорско мишљење.

Основни прорачуни за укупну стопу грешке и стопу преостале грешке, у формату који омогућава разумевање основних предузетих корака, у складу са специфичном методом узорковања која се користи.

- 5.10 Поређење укупне стопе грешке и стопе преостале грешке са нивоом материјалности од 2%, како би се утврдило да ли је популација материјално погрешно приказана и утицај на ревизорско мишљење.
- 5.11 Детаљи о свим финансијским прилагођавањима/корекцијама у вези са периодом од 12 месеци спроведеним пре подношења годишњих финансијских извештаја или извештаја/годишњих рачуна Комисији, као последица ревизија операција, укључујући паушалне или екстраполирана прилагођавања/корекције.
- 5.12 Детаљи о томе да ли су идентификовани проблеми сматрани системским по природи и предузете мере, укључујући квантификацију признатих нерегуларних трошкова и сва повезана финансијска прилагођавања/корекције.
- 5.13 Информације о праћењу ревизија пословања спроведених у претходним годинама, посебно о озбиљним недостацима системске природе. Ревизија претходно пријављених стопа преосталих грешака, као резултат свих накнадних корективних радњи.
- 5.14 Информације о резултатима ревизије комплементарног (нпр. заснованог на ризику) узорка, ако постоји.
- 5.15 Опис (где је применљиво) специфичних недостатака или неправилности у вези са финансијским инструментима. Тамо где је применљиво, навођење стопе грешке узорка у вези са ревидираним финансијским инструментима.
- 5.16 Закључци изведени из резултата ревизија у погледу делотворности система управљања и контроле.

6. РЕВИЗИЈА ГОДИШЊИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА ИЛИ ИЗЈАВА/ГОДИШЊИХ РАЧУНА

- 6.1 Навођење органа/тела који су извршили ревизије годишњих финансијских извештаја или изјава/годишњих рачуна.
- 6.2 Опис ревизорског приступа који се користи за верификацију да су годишњи финансијски извештаји или изјаве/годишњи рачуни потпуни, тачни и истинити. Ово укључује упућивање на ревизијски рад обављен у контексту ревизија система, ревизија операција и додатних верификација извршених на годишњим финансијским извештајима или изјавама/годишњим рачунима.
- 6.3 Закључци изведени из ревизија у вези са потпуношћу, тачношћу и истинитошћу годишњих финансијских извештаја или изјава/годишњих рачуна, укључујући индикацију о извршеним финансијским

⁹ „Укупна стопа грешке“ означава износ укупних грешака подељен износом популације.

¹⁰ „Стопа преостале грешке“ означава износ укупне грешке умањен за финансијске корекције примењено од стране ИПА III кориснице (поменуте у одељку 5.11), подељен износом популације.

⁴⁹ Стопа грешке стратума треба да буде обелодањена у случајевима где се примењује стратификација, која покрива под-популације са сличним карактеристикама, ставке високих вредности, програме (у случајевима груписања програма).

прилагођавањима/исправкама и приказаним у годишњим финансијским извештајима или изјавама/годишњим рачунима као праћење ових закључака.

- 6.4 Индикација да ли се идентификовани проблеми сматрају системским по природи и предузете мере.

7. ОСТАЛЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

- 7.1 Процена Ревизорског органа о случајевима сумње на превару откривених у контексту њихових ревизија (и случајева које су пријавила друга национална тела или тела Уније, а у вези са операцијама које ревидира Ревизорски орган), заједно са предузетим мерама. Информације о броју случајева, тежини и угроженим износима, ако су познати.
- 7.2 Накнадни догађаји су се десили након истека периода од 12 месеци и пре достављања годишњег извештаја о ревизијској активности Комисији и узети у обзир приликом утврђивања нивоа уверења и мишљења од стране Ревизорски орган.
- 7.3 Све друге информације које Ревизорски орган сматра релевантним и важним за саопштавање Комисији, посебно да би се оправдало мишљење ревизије.

8. ОПШТИ НИВО УВЕРАВАЊА

- 8.1 Индикација укупног нивоа уверавања о правилном функционисању система управљања и контроле, и објашњење о томе како је ниво добијен комбинацијом резултата ревизија система и ревизије операција. Тамо где је релевантно, Ревизорски орган ће такође узети у обзир резултате другог обављеног ревизијског рада на националном нивоу или у Унији.
- 8.2 Процена свих ублажавајућих радњи које нису повезане са финансијским прилагођавањима/корекцијама које су спроведене, примењеним финансијским прилагођавањима/корекцијама и процена потребе за било каквим додатним корективним мерама, како из перспективе побољшања система управљања и контроле, тако и утицаја на буџет Уније.

9. ТАБЕЛА ЗА ПРИЈАВЉЕНЕ ПРИЗНАТЕ ТРОШКОВЕ, ИЗВРШЕНА ПЛАЋАЊА И ОБАВЉЕНЕ РЕВИЗИЈЕ ОПЕРАЦИЈА

	А	Б	В		Г	Д	Ђ	Е	Ж	З	И	Ј	К	Л
Програм (референца / наслов)	Извршена плаћања саопштена Комисији за период од 12 месеци	Признати трошкови саопштени Комисији за период од 12 месеци ¹	Признати трошкови вези периодом од 12 месеци који је ревизорски прегледан за случајни узорак	у број јединица у популацији	Укупан број јединица у популацији	Број јединица које се узоркују за случајан узорак	Износ нередовних трошкова признатих у случајном узорку	Стопа укупне грешке ²	Прилагођавања спроведена као резултат стопе укупне грешке	Укупна стопа преостале грешке	Остали признати трошкови и који су предмет ревизије ³	Износ нередовних трошкова признатих у другим трошковима који су признати и предмет ревизије	Укупни признати трошкови саопштени Комисији, кумулативно	Укупни признати трошкови, предмет ревизије, кумулативно
			Износ ⁴	% ⁵				%		%				

¹ Колона „Б“ односи се на популацију из које је узет насумични узорак, односно на укупан износ признатих трошкова пријављених Комисији за период од 12 месеци од 1. јула (година) до 30. јуна (година), осим ако је другачије предвиђено у секторском споразуму или финансијском споразуму. Тамо где је примењиво, објашњења ће бити дата у одељку 5.4.

² Укупна стопа грешке се израчунава пре него што се примене било каква финансијска прилагођавања у односу на ревидирани узорак или популацију из које је насумични узорак извучен. Када насумични узорак покрива више од једног програма, укупна стопа грешке (израчуната) представљена у колони „Г“ односи се на целу популацију. Када се користи стратификација, додатне информације по стратуму ће бити изложене у одељку 5.9.

³ Колона „И“ односи се на признате трошкове, предмет ревизије, у контексту комплементарног узорака.

⁴ Износ признатих трошкова предмет ревизије (у случају да се примењује подзорак, само износ признатих трошкова ефективно ревидираних, биће укључен у ову колону)

⁵ Процент признатих трошкова, предмет ревизије, у односу на популацију.

АНЕКС Д

Модел годишњег ревизорског мишљења ¹

упућено

- Европској комисији
- Влади Републике Србије
- копија Националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- копија Националном службенику за одобравања (НАО) Републике Србије

УВОД

Ја, доле потписано лице, шеф Ревизорског органа Републике Србије независан у смислу члана 9. став 1. Анекса А Оквирног споразума о финансијском партнерству извршио сам ревизију:

- (I) потпуности, тачности и истинитости годишњих финансијских извештаја или изјава и основних годишњих рачуна за финансијску годину (*година*),
- (II) законитости и регуларности трошкова, које је НАО пријавио Комисији, за период од 12 месеци од 1. јула ... (*година*) до 30. јуна ... (*година*), осим када је другачије предвиђено секторским или финансијским споразумом,
- (III) функционисања система управљања и контроле, и верификовао изјаву о управљању везано за финансијску годину (*година*),

у вези са програмом[референца/наслов програма] ('програм'), ради изношења ревизорског мишљења у складу са чланом 63. став 1. Оквирног споразума о финансијском партнерству.

ОДГОВОРНОСТИ НАЦИОНАЛНОГ СЛУЖБЕНИКА ЗА ОДОБРАВАЊЕ

НАО је према члану 4. став 2. Анекса А Оквирног споразума о финансијском партнерству, одговоран за успостављање и функционисање система управљања и контроле ИПА III у кориснику ИПА III.

Поред тога, НАО је уз подршку Рачуноводственог тела одговоран да потврди потпуност, тачност и истинитост финансијских извештаја или изјава основних рачуна достављених Комисији у складу са захтевом из члана 61. став 5. Оквирног споразума о финансијском партнерству.

Штавише, у складу са чланом 4. став 1. Анекса А Оквирног споразума о финансијском партнерству, НАО сноси укупну одговорност за законитост и регуларност трошкова.

ОДГОВОРНОСТИ РЕВИЗОРСКОГ ОРГАНА

Као што је утврђено чланом 63. став 1. Оквирног споразума о финансијском партнерству, моја одговорност је да независно изразим мишљење о потпуности, тачности и истинитости годишњих финансијских извештаја или изјава и основних годишњих рачуна, без обзира да ли су трошкови пријављени Комисији, да ли су законити и регуларни и да ли успостављени системи

¹ У складу са чланом 63 став 1 Оквирног споразума о финансијском партнерству

управљања и контроле функционишу на одговарајући начин.

Моја одговорност је такође да укључим у мишљење изјаву о томе да ли рад ревизије доводи у сумњу тврдње изнете у изјави о управљању.

Ревизије у погледу програма су спроведене у складу са стратегијом ревизије и у складу са међународно прихваћеним стандардима ревизије. Ови стандарди захтевају да Ревизорски орган поштује етичке захтеве, планира и обавља ревизију како би се стекло разумно уверење за потребе давања ревизорског мишљења.

Ревизија укључује спровођење процедура за добијање довољних и одговарајућих доказа који подржавају мишљење дато у наставку. Процедуре које се спроводе зависе од професионалне процене ревизора, укључујући процену ризика од материјалне неусаглашености, било због преваре или грешке. Спроведене ревизорске процедуре су оне за које сматрам да су одговарајуће у датим околностима.

Верујем да су прикупљени ревизорски докази довољни и одговарајући да обезбеде основу за моје мишљење, [у случају да постоји било какво ограничење изведених из ревизија у вези са програмом приказан је у приложеном годишњем извештају обима:] осим оних који су поменути у одељку „Ограничење обима”.

Преглед главних налаза о ревизорским активностима у складу са чланом 63. став 2. Споразума.

ОГРАНИЧЕЊЕ ОБИМА

Или

Није било никаквих органичења у обиму ревизије.

Или

Обим ревизије је био ограничен следећим факторима:

- (а) ...
- (б) ...
- (в)

[Навести било какво ограничење обима ревизије, на пример, недостатак пратеће документације, случајеве у правном поступку и процену у одељку „Квалификовано мишљење”, износе трошкова и доприноса Уније на које делује утицај ограничења обима на ревизорско мишљење. Даља објашњења у вези са тим ће бити дата у годишњем извештају о ревизорским активностима, према потреби.]

МИШЉЕЊЕ

Или

(Мишљење без квалификације)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- Годишњи финансијски извештаји или изјаве/годишњи рачуни пружају истиниту и поштenu слику,

- Трошкови пријављени Комисији су у складу са законом и редовни
 - Успостављени системи управљања и контроле правилно функционишу.
- Обављени рад ревизије не доводи у сумњу тврдње дате у изјави о управљању.

Или

(Мишљење са квалификацијом)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- Годишњи финансијски извештаји или изјаве/годишњи рачуни пружају истиниту и поштену слику [тамо где се квалификација примењује на годишње финансијске извештаје или изјаве/годишње рачуне, додаје се следећи текст] осим у погледу следећих аспеката:.....

Утицај квалификације је ограничен [или значајан] и одговара [износ у EUR и %] укупних трошкова укључених у годишње финансијске извештаје или изјаве/годишње рачуне. На тај начин је допринос Заједнице угрожен за [износ у EUR].

- трошкови пријављени Комисији су законити и регуларни [где се квалификација односи на законитост и правилност, додаје се следећи текст] осим следећих аспеката:
.....

Утицај квалификације је ограничен [или значајан] и одговара [износ у EUR и %] од укупно пријављених трошкова. Допринос Заједнице је на тај начин угрожен за [износ у EUR].

- успостављени системи управљања и контроле функционишу исправно [тамо где се квалификација примењује на системе управљања и контроле, додаје се следећи текст] осим следећих аспеката ²:

Утицај квалификације је ограничен [или значајан] и одговара[износ у EUR и %] од укупно пријављених трошкова. Допринос Заједнице је на тај начин угрожен за[износ у EUR].

Обављена ревизија не доводи/доводи [брисати по потреби] у сумњу тврдње изнете у изјави о управљању.

[Тамо где обављена ревизија доводи у сумњу тврдње изнесене у изјави о управљању, Ревизорски орган ће обелоданити у овом ставу аспекте који воде овом закључку.]

Или

(Негативно мишљење)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- годишњи финансијски извештаји или изјаве/годишњи рачуни дају/не дају [избрисати по потреби] истинит и поштен приказ; и/или
- трошкови пријављени Комисији јесу/нису [брисати по потреби] законити и

² У случају да су угрожени систем управљања и контроле, тело или тела и аспект(и) њихових система који нису били у складу са захтевима и/или нису правилно функционисали биће идентификовани у мишљењу, осим када су ове информације већ јасне. обелодањено у годишњем извештају о ревизијским активностима, а став мишљења се односи на посебне одељке овог извештаја где су такве информације обелодањене.

регуларни; и/или

- системи управљања и контроле који су постављени функционишу/не функционишу [брисати по потреби] како треба,

Ово негативно мишљење се заснива на следећим аспектима:

- у вези са материјалним питањима која се односе на годишње финансијске извештаје или изјаве/годишње рачуне:

односно [брисати по потреби]

- у вези са материјалним питањима која се односе на законитост и регуларност трошкова пријављених Комисији:

односно [брисати по потреби]

- у вези са материјалним питањима која се односе на системе управљања и контроле³:

Обављени рад ревизије доводи у сумњу тврдње дате у изјави о управљању за следеће аспекте:

[Ревизорски орган такође може да укључи истицање неког питања, без утицаја на његово мишљење, како је утврђено међународно прихваћеним стандардима ревизије. Одрицање од мишљења може се предвидети у изузетним случајевима⁴.]

Датум:

Потпис:

³ У случају да су угрожени систем управљања и контроле, тело или тела и аспект(и) њихових система који нису били у складу са захтевима и/или нису правилно функционисали биће идентификовани у мишљењу, осим када су ове информације већ јасно обелодањене у годишњем извештају о ревизорској активности, а став мишљења се односи на посебне одељке овог извештаја где су такве информације обелодањене.

⁴ Ови изузетни случајеви треба да се односе на непредвидиве, спољне факторе који су ван надлежности Ревизорски орган

АНЕКС ТЪ

Модел мишљења ревизије о завршном извештају о трошковима¹

упућено

- Европској комисији
- Влади Републике Србије
- копија Националном ИПА координатору (НИПАК) Републике Србије и
- копија Националном службенику за одобравања (НАО) Републике Србије

УВОД

Ја, доле потписано лице, шеф Ревизорског органа Републике Србије, функционално независно у смислу члана 9 став 1. Анекса А Оквирног споразума о финансијском партнерству, извршио сам ревизију завршног извештаја о трошковима за програм (референца/наслов), који је састављен под одговорношћу НАО у складу са чланом 61. став 4. Оквирног споразума о финансијском партнерству, ради давања ревизорског мишљења у складу са чланом 63. став 4. Споразума.

Ревизија је обављена у складу са међународно прихваћеним стандардима ревизије

[навести стандарде који су коришћени].

и верујем да обављена ревизија пружа разумну основу за моје мишљење.

ОБИМ РЕВИЗИЈЕ

Ревизија у вези са програмом је обављена у складу са стратегијом ревизије и приказана је у приложеном коначном извештају о ревизорским активностима према члану 63. став 5. Споразума.

Или

Није било никаквог ограничења у обиму ревизије.

Или

Обим ревизије је био ограничен следећим факторима:

- (а) ...
- (б) ...
- (в) ...

[Навести било какво ограничење обима ревизије, на пример недостатак пратеће документације, случајеве у правном поступку и процену у одељку „Квалификовано мишљење”, износе трошкова и доприноса Уније на које утиче и утицај ограничења обима на ревизорско мишљење. Даља објашњења у вези са тим ће се дати у коначном извештају о ревизорској активности, према потреби].

¹ Сходно члану 63. став 4. Оквирног споразума о финансијском партнерству

МИШЉЕЊЕ

Или

(Мишљење без квалификације)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- Трошкови укључени у завршном извештају о трошковима и у коначном захтеву за исплату су законити и регуларни,
- коначни захтев за исплату је валидан,
- приказане финансијске информације су тачне.

Или

(Мишљење са квалификацијом)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- трошкови укључени у завршном извештају о трошковима и у коначном захтеву за исплату су законити и регуларни,
- коначни захтев за исплату је валидан,
- приказане финансијске информације су тачне

осим када се ради о следећим аспектима²:

Утицај квалификације је ограничен [или значајан] и одговара [износ у EUR и %] укупних трошкова укључених у завршни извештај о трошковима и коначни захтев за плаћање. Допринос Заједнице је на тај начин угрожен за [Износ у EUR].

Или

(Негативно мишљење)

Према мом мишљењу и на основу обављене ревизије:

- трошкови укључени у завршни извештај о трошковима и у коначном захтеву за исплату нису законити и регуларни, и/или
- коначни захтев за исплату није валидан, и/или
- представљене финансијске информације нису тачне.

Ово негативно мишљење се заснива на следећим аспектима³:

² У случају да су угрожени системи управљања и контроле, тело или тела и аспект(и) њихових система који нису били у складу са захтевима и/или нису функционисали како треба, биће идентификовани у мишљењу, осим када су ове информације већ јасно обелодањене у завршном извештају о ревизорској активности, а став мишљења се односи на посебан(е) одељак(е) овог извештаја где су такве информације обелодањене.

³ У случају да су угрожени системи управљања и контроле, тело или тела и аспект(и) њихових система који нису били у складу са захтевима и/или нису функционисали како треба, биће идентификовани у мишљењу, осим када су ове информације већ јасно обелодањене у завршном извештају о ревизорској активности, а став мишљења се односи на посебан(е) одељак(е) овог извештаја где су такве информације обелодањене.

[Ревизорски орган такође може да укључи питања на која треба ставити акценат, без утицаја на његово мишљење, како је утврђено међународно прихваћеним стандардима ревизије. Одрицање од мишљења може се предвидети у изузетним случајевима⁴.]

Датум:

Потпис:

⁴ Ови случајеви морају да се односе на непредвидиве спољне факторе ван надлежности Ревизорски орган.

Анекс Е

Модел стратегије за ревизију¹

1. УВОД

- 1.1 Идентификација једног или више програма² (референца/наслов) и периода обухваћеног стратегијом ревизије.
- 1.2 Идентификација Ревизорског органа одговорног за израду, праћење и ажурирање стратегије ревизије и свих других органа која су дали допринос овом документу.
- 1.3 Позивање на статус Ревизорског органа и тела у коме се он налази,
- 1.4 Позивање на изјаву о мисији, повељу о ревизији или национално законодавство (где је примењиво) које утврђује функције и одговорности Ревизорског органа и других органа који врше ревизије у оквиру њихове одговорности.
- 1.5 Потврда Ревизорског органа да органи који врше ревизије имају потребну функционалну и организациону независност.

2. ПРОЦЕНА РИЗИКА

- 2.1 Објашњење метода процене ризика који је коришћен, укључујући;
 - навођење фактора ризика узетих у обзир укључујући оне за тематске области наведене у одељку 3.2.2,
 - коришћено бодовање ризика,
 - степен до којег су резултати претходних Ревизорских органа и система узети у обзир.
- 2.2 Интерне процедуре за ажурирање процене ризика.
- 2.3 Идентификација контрола на три нивоа:
 - први ниво контрола које врше ИПА административне структуре,
 - други ниво контрола с једне стране, кроз систем интерне контроле и с друге стране, кроз функцију интерне ревизије,
 - висок ниво праћења, који се спроводи кроз функцију уверавања од стране НАО.

3. МЕТОДОЛОГИЈА

- 3.1 Преглед
 - 3.1.1 Упућивање на међународно прихваћене стандарде ревизије које ће Ревизорски орган примењивати за своје обављање ревизије.

¹ Сходно члану 9. став 4. Анекса А Оквирног споразума о финансијском партнерству

² Навести програме обухваћене заједничким управљањем и системом контроле у случају да се једна стратегија ревизије припрема за неколико програма.

- 3.1.2 Информације о томе како ће Ревизорски орган добити уверавање у вези са програмом (програмима) (опис главних блокова - врсте ревизија и њихов обим).
- 3.1.3 Индикација постојећих процедура за састављање годишњег извештаја о ревизорским активностима и ревизорског мишљења који се достављају Комисији у складу са чланом 63. став 1. и 2. Оквирног споразума о финансијском партнерству.
- 3.1.4 Упућивање на ревизорске приручнике или процедуре и кратак опис главних корака у ревизорским пословима, као што су:
- планирање ревизија,
 - обављање ревизија и прикупљање доказа,
 - оцена доказа и формирање закључака, укључујући класификацијски третман откривених грешака,
 - извештавање (укључујући контрадикторну процедуру са субјектом ревизије),
 - процеси праћења,
 - аранжмани за контролу квалитета за рад Ревизорског органа.
- 3.2 Ревизије система:
- 3.2.1 Идентификација тела/структура које ће бити предмет ревизије, као и релевантних кључних контролних елемената у контексту ревизија система.
- 3.2.2 Где је примењиво, упућивање на орган ревизије на који се орган ревизије ослања за вршење ових ревизија.
- 3.2.3 Индикација било каквих ревизија система усмерених на специфичне тематске области или органе, као што су:
- квалитет селекције пројеката и верификације управљања,
 - квалитет и квантитет административних и руководствених верификација на лицу места у погледу важећих закона као што су правила о јавним набавкама, правила о државној помоћи, једнаке шансе или захтеви за животну средину,
 - успостављање и спровођење финансијских инструмената на нивоу органа који имплементирају финансијске инструменте (где је примењиво),
 - функционисање и безбедност електронских система и њихова повезаност са ИТ системом(има) Комисије;
 - поузданост података који се односе на показатеље, прекретнице и напредак програма у постизању његових циљева;
 - пријављивање повлачења и повраћаја;
 - спровођење делотворних и пропорционалних мера за борбу против превара које су поткрепљене проценом ризика од преваре.
- 3.3 Ревизије операција:
- 3.3.1 Кратак опис (са упућивањем на спецификацију интерног документа) методологије узорковања која ће се користити.
- 3.3.2 Тамо где је примењиво, опис приступа нестатистичког узорковања који

омогућава Ревизорском органу да сачини валидно ревизорско мишљење.

- 3.3.3 Опис других специфичних процедура које постоје за ревизије операција, наиме, у вези са класификацијом и третманом откривених грешака, укључујући сумњу на превару (са упућивањем на приручнике за ревизију или процедуре у којима је ово питање наведено),
- 3.3.4 Специфични аспекти у вези са ревизијом финансијских инструмената, ако је примењиво.
- 3.4 Ревизије годишњих финансијских извештаја или изјава/годишњих рачуна:

Опис приступа ревизије за ревизију годишњих финансијских извештаја или изјава/годишњих рачуна.

- 3.5 Верификација изјаве о управљању.

Опис процедура ревизије укључених у верификацију тврдњи садржаних у изјави о управљању, за потребе мишљења ревизора.

4. ПЛАНИРАН РАД РЕВИЗИЈЕ

- 4.1 Опис и правдање ревизорских приоритета и циљева у односу на следећу финансијску годину и још две наредне финансијске године, заједно са објашњењем повезаности резултата процене ризика са планираним радом ревизије.
- 4.2 Индикативни распоред ревизија система, укључујући ревизије усмерене на специфичне тематске области и праћење налаза претходних ревизија, у односу на следећу финансијску годину и још две наредне финансијске године, како следи:

Органи/тела или посебне тематске области које треба ревидирати	Програм (референца/наслов)	Резултат управљања ризиком	Циљ и обим ревизије 20xx	Циљ и обим ревизије 20xx	Циљ и обим ревизије 20xx

5. СРЕДСТВА

- 5.1 Организациона шема Ревизорског органа.
- 5.2 Индикација планираних средстава која ће се доделити у односу на следећу годину и још две наредне финансијске године (укључујући информације о било каквом предвиђеном спољном извору (средстава) и њиховом обиму, где је прикладно).

Индикација квалификација и искуства потребних за особље које обавља ревизије, као и захтева за обуку.

АНЕКС Ж

Извештавање о неправилностима укључујући преваре у вези са Инструментом за претприступну помоћ (ИПА III)

Члан 1 Дефиниције

За потребе пријављивања неправилности, укључујући превару, примењују се дефиниције из члана 51. Споразума који се тичу заштите финансијских интереса Уније.

Члан 2 Извештавање о неправилностима

- (1) Корисник ИПА III ће сваку сумњу на превару и друге неправилности, укључујући превару, које су биле предмет примарног административног или судског налаза, без одлагања пријавити Комисији и обавештавати је о току управног и правног поступка користећи, када је потребно, наменски систем управљања неправилностима (*IMS*).

Неправилности у износу мањем од 300 евра у доприносу ЕУ и неправилности које је открио и исправио корисник ИПА III пре укључивања у захтев за плаћање поднет Комисији, неће се пријављивати. Ова одредба се не примењује на неправилности које доводе до покретања управног или судског поступка на националном нивоу ради утврђивања присуства преваре или других кривичних дела.

У том извештају, корисник ИПА III ће у свим случајевима дати детаље који се односе на следеће:

- (а) назив и број предметног програма/акције;
- (б) идентитет укључених физичких и правних лица или било ког другог учесника и њихова улога;
- (в) идентификација региона или подручја где је операција спроведена коришћењем одговарајућих информација као што је NUTS48 ниво;
- (г) пропис(е) који је прекршен(и);
- (д) датум и извор прве информације која је довела до сумње да је учињена неправилност;
- (ђ) активности које су реализоване у чињењу неправилности;
- (е) где је прикладно, да ли те активности изазивају сумњу у постојање преваре;
- (ж) начин на који је неправилност откривена;
- (з) где је прикладно, корисник ИПА III и укључене државе чланице, односно треће земље;
- (и) период у коме је неправилност извршена или тренутак у коме је извршена;
- (ј) датум када је утврђен примарни управни или судски налаз о неправилности;

⁴⁸ Номенклатура територијалних јединица за статистику

- (к) укупан износ прихватљивих трошкова одређен доприносом Уније, доприносом корисника ИПА III и приватним доприносом;
 - (л) трошкове на које утиче неправилност дефинисана доприносом Уније и доприносом корисника ИПА III;
 - (љ) износ који би био неоправдано плаћен да неправилност није идентификована према доприносу Уније и доприносу корисника ИПА III;
 - (м) природу нерегуларних трошкова;
 - (н) обуставу плаћања, где је примењиво, и могућност повраћаја;
 - (њ) где је примењиво, разлоге за било какво одустајање од поступака повраћаја;
 - (о) где је применљиво, комплетан број предмета OLAF-а.
- (2) Корисник ИПА III, приликом извештавања Комисије, додатно ће обавестити државе чланице или друге заинтересоване кориснике ИПА III о свим откривеним или претпостављеним неправилностима за које постоји бојазан да би могле имати последице ван његове територије,
- (3) тамо где неке од информација из става 1. овог члана, а посебно информације које се односе на поступке коришћене у чињењу неправилности и начин на који је она откривена, нису доступне или их треба исправити, корисник ИПА III ће доставити Комисији без одлагања недостајуће или исправне податке.
- (4) Ако одредбе корисника ИПА III предвиђају поверљивост истраге, преношење информација подлеже овлашћењу надлежног трибунала (суда посебне надлежности) или суда.

Члан 3 Информације о казнама

- (1) Корисник ИПА III ће без одлагања доставити Комисији, уз позивање на сваки претходни извештај сачињен у складу са тачком 2. овог члана, детаље о покретању, окончању или одустајању од било којих процедура за изрицање административних или кривичних казни у вези са пријављеним неправилностима, као и о исходу ових процедура.
- У вези са неправилностима за које су изречене казне, корисник ИПА III ће навести и следеће:
- (а) да ли су казне административне или кривичне природе;
 - (б) да ли казне произилазе из кршења закона Уније или корисника ИПА III;
 - (в) одредбе у којима су прописане казне;
 - (г) да ли је утврђена превара.
- (2) На писани захтев Комисије, корисник ИПА III даје додатне информације у вези са одређеном неправилношћу или групом неправилности.

Члан 4 Електронско пријављивање преко система за управљање неправилностима (IMS)

Информације наведене у члану 2. и члану 3. овог Анекса слаће се на енглеском језику, електронским средствима, коришћењем Система за управљање нерегуларношћу (ИМС) који успостаља Комисија за ову сврху.

Члан 5 Коришћење информација

Комисија може користити било коју информацију опште или оперативне природе коју саопште корисници ИПА III у складу са овим одредбама за обављање анализе ризика и може, на основу добијених информација, да саставља извештаје и развија системе који служе за ефикасније идентификовање ризика.

Члан 6 Коришћење валуте евро

Евро ће се користити као валута за пријављивање неправилности. Корисник ИПА III конвертује износе трошкова насталих у његовој валути у евре, те износе конвертује у евре по месечном обрачунском курсу Комисије у месецу у коме је трошак евидентиран на рачунима Рачуноводственог тела, Посредничких тела за финансијско управљање и ИПАРД Агенције предметних програма. Комисија ће електронским путем објављивати курс сваког месеца.

Када се износи односе на трошкове евидентираних на рачунима тела корисника ИПА III током периода дужег од једног месеца, може се користити курс у месецу у коме је трошак последњи пут регистрован. Ако трошак није евидентиран у рачунима органа корисника ИПА III, користиће се најновији обрачунски курс који је Комисија електронски објавила.

Члан 7 Заштита личних података

- (1) Корисници ИПА III и Комисија ће предузети све неопходне мере да спрече било какво неовлашћено обелодањивање или приступ информацијама из члана 2. и члана 3. овог Анекса.
- (2) Информације из члана 2. и члана 3. овог Анекса не могу се слати лицима која нису лица у кориснику ИПА III или у институцијама, агенцијама, службама и телима Уније чије дужности захтевају да имају приступ, осим ако корисник ИПА III који доставља такве информације није изричито пристао на то.
- (3) Сви лични подаци укључени у информације из члана 2. и 3. овог Анекса ће се обрађивати само у сврхе наведене у тим одредбама.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије – Међународни уговори”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона о потврђивању Оквирног споразума о финансијском партнерству између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) (у даљем тексту: Оквирни споразум) садржан је у одредби члана 99. став 1. тачка 4. Устава Републике Србије према којем Народна скупштина потврђује међународне уговоре када је законом предвиђена обавеза њиховог потврђивања.

2. РАЗЛОЗИ ЗА ПОТВРЂИВАЊЕ СПОРАЗУМА

Влада је Закључком 05 Број: 337-9236/2022 од 17. новембра 2022. године утврдила Основу за закључивање Оквирног споразума о финансијском партнерству између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) и овластила проф. др. Тању Мишчевић, министра за европске интеграције, да, у име Владе потпише предметни оквирни споразум. **На основу овог овлашћења, Оквирни споразум је потписан 18. новембра 2022. године од стране овлашћеног представника Владе Републике Србије.**

Оквирни споразум односи се на нови Инструмент претприступне помоћи Европске уније за Републику Србију ИПА III за период 2021-2027 и представља кровни правни документ на основу којег бесповратна помоћ треба да буде реализована у Републици Србији. Финансијска помоћ Европске уније Републици Србији датира од 2000. године, и у периоду од 2000. до 2006. године била је обезбеђена из средстава програма КАРДС, од 2007. године овај инструмент је замењен Инструментом за претприступну помоћ I (ИПА I), а од 2014. до 2020. године Инструментом за претприступну помоћ II (ИПА II), који се спроводио на основу Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II), који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 29. децембра 2014. године. Како би се наставила подршка ЕУ и у периоду од 2021. до 2027. године, Европска комисија је 2018. године предложила а Савет министара и Европски парламент 15. септембра 2021. године усвојили Уредбу Европског парламента и Савета министара бр. 2021/1529 о успостављању ИПА III. Уредба је званично ступила на снагу објављивањем у Служеном гласнику ЕУ, 20. септембра 2021. године, са ретроактивним важењем од 1. јануара 2021. године. Усвајањем предметне Уредбе определено је 14,162 милијарди евра за подршку корисницама ИПА III у периоду од 2021-2027. године и утврђена су правила за пружање ове помоћи. Уредбом су начелно дефинисани циљеви и припадајући тематски приоритети.

У циљу спровођења помоћи, Европска комисија је 15. децембра 2021. године донела Уредбу ЕК (ЕУ) 2021/2236 о спровођењу Уредбе о успостављању ИПА III⁵⁰. Уредбом су прецизирана тела и структуре које треба да буду успостављене у ИПА корисници ради обављања послова који се односе на планирање, програмирање, спровођење, праћење, извештавање, осигурање видљивости помоћи ЕУ. Предвиђена су два модела спровођења ИПА III подршке: директни и индиректни уз постепену транзицију ка индиректном моделу спровођења чија динамика ће бити усклађена са капацитетима конкретне кориснице. **У том смислу, Европска комисија приредила је и посебан Оквирни споразум за Републику Србију којим се врши усклађивање са поменутиим уребама и успоставља правни основ за коришћење средстава из ИПА II. Као и у случају ИПА за период 2007-2013 и ИПА II за период 2014-2020, и Оквирни споразум за ИПА III треба да буде ратификован од стране Народне скупштине Републике Србије.**

Као и претходни инструмент претприступне помоћи (ИПА II), ИПА III ће пружити финансијску и техничку помоћ корисницама у процесу свеобухватних реформи које су неопходне за будуће чланство, са акцентом на регионалној сарадњи, примени права и стандарда Европске уније, јачању капацитета за управљање политикама ЕУ након приступања и на подршци у друштвено-економском развоју. Уредба наводи да ће подршка ЕУ у склопу ИПА III бити обезбеђена за спровођење политичких, институционалних, правних, административних и друштвено-економских реформи у процесу припреме за чланство у ЕУ кроз усклађивање са ЕУ стандардима, вредностима, политикама и праксама. Конкретно ова подршка ће бити усмерена на: а) јачање владавине права, демократије, поштовање људских и основних права б) унапређење ефикасности јавне администрације и подршка транспарентности, структурним реформама и добром управљању на свим нивоима в) усклађивање стандарда, прописа, политика и пракси са праксама ЕУ и унапређења регионалне сарадње и помирења и добро-суседских односа и стратешке комуникације, г) јачање економског и друштвеног развоја и кохезије, са посебним нагласком на омладину, образовање, политику запошљавања, подршку инвестицијама и развоју приватног сектора, пољопривреда и рурални развој, д) унапређење заштите животне средине, унапређење одговора на климатске промене, развоје дигиталне економије и јачање одрживе повезаности, подршка територијалној кохезији и прекограничној сарадњи, транснационалној и интеррегионалној сарадњи. Обим подршке који ће бити обезбеђен корисницама није дефинисан у виду индикативних алокација по корисници на годишњем и седмогодишњем нивоу, што је била досадашња пракса, већ ће обим додељених средстава зависити од процене учинка/ефикасности у спровођењу подршке и свеукупних реформи уз уважавање принципа тзв. „праведне расподеле“. Примена овог принципа подразумева уравнотежену расподелу средстава у односу на потребе, с тим што ће се при том водити рачуна о кључним критеријумима укључујући: усклађеност са Стратешким и програмским оквиром ИПА III, спремношћу пројеката/програма, напретком у процесу европских интеграција са посебним освртом на области владавина права, основна права и добро управљање. Утврђено је да ће се процес програмирања базирати на приоритетима из Програмског оквира за ИПА III (2021-2027), који је усвојен од стране Европске комисије, с тим што ће на основу овог седмогодишњег документа свака од корисница развијати посебан документ који носи назив Стратешки одговор. Стратешки одговор садржи детаље о оцени стања у свакој од 5 области (прозора) у корисници и вези између националног стратешког оквира и захтева процеса европских интеграција, тј. прецизније између

⁵⁰ Commission Implementing Regulation (EU) 2021/2236 of 15 December 2021 on the specific rules for implementing Regulation (EU) 2021/1529 of the European Parliament and of the Council establishing an Instrument for Pre-accession Assistance (IPA III)

приоритета дефинисаних у националном стратешком оквиру и циљева Програмског оквира ИПА III. Стратешки одговор такође садржи и индикативну листу акција које се планирају на средњорочном нивоу за подршку из ИПА III. Индикативна листа акција је утврђена и усклађена са дефинисаним приоритетима и предмет је ревизије на годишњем нивоу у склопу спровођења процеса програмирања, како би се рефлектовало најадекватније чињенично стање. На овај начин дефинишу се даље смернице за припрему конкретних годишњих акционих докумената који садрже резултате, показатеље успешности, буџет и типове уговора који ће бити финансијски подржани у оквиру конкретног циклуса програмирања.

Оквирни споразум је међународни споразум који представља правни основ и којим су прецизирана правила сарадње између Европске комисије и земаља корисница у оквиру спровођења свих активности које чине финансијку помоћ Европске уније овим државама. Оквирни споразум дефинише правила управљања, контроле, надзора, праћења, вредновања, извештавања и ревизије финансијске помоћи обезбеђене у оквиру ИПА II. Оквирни споразум ће се примењивати на све секторске и финансијске споразуме који буду били закључени између Европске комисије и Републике Србије, а којима се уређује сарадња у реализацији финансијске помоћи обезбеђене у оквиру ИПА III. Оквирни споразум успоставља и правила за индиректно управљање средствима ЕУ од стране државе кориснице прецизирајући органе и тела које држава корисница ИПА III треба да успостави и дефинишући функције и одговорности успостављених структура.

3. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За реализацију овог оквирног споразума није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије. Износи националног суфинансирања који буду опредељени за појединачне годишње или друге програме у оквиру ИПА III, биће благовремено формализовани одговарајућим годишњим и другим споразумима којима се спроводи ИПА III и сходно томе планирани у буџету Републике Србије.

4. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се да се Закон о потврђивању Оквирног споразума о финансијском партнерству између Републике Србије коју заступа Влада Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА III) донесе по хитном поступку, у складу са чланом 167. пословника Народне скупштине („Службени гласник Републике Србије” број 20/12 – пречишћени текст). Наиме, овим законом испуњавају се међународне обавезе Републике Србије и врши се усклађивање са прописима Европске уније како је наведено у одељку 2. „Разлози за доношење закона”. Такође, наглашавамо посебно да се усвајањем Закона о потврђивању Оквирног споразума, поред осталог, стварају и услови за потписивање Финансијског споразума којим се омогућава почетак спровођења бесповратне помоћи Републици Србији, а за чије потписивање је као рок дефинисан крај ове године. У том смислу је од кључног значаја да Народна скупштина у најкраћем року

ратификује предметни оквирни споразум, како би се омогућило и закључивање Финансијског споразума за ИПА 2021 и наставила процедура за коришћење помоћи по наведеном основу.